The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi", — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone EM 8-0792. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 63 - 43 Bunnecke Court, Ridgewood 27, N.Y., U.S.A. Tel. EV 1-5212.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA.

LATVIJA AMERIKĀ

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Redaktori: I. Viksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. EM 8-0792. ASV red. — A. Zvēriņš, 63 - 43 Bunnecke Court, Ridgewood 27, N. Y., U.S.A. Tel. EV 1-5212.

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; 3 mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, tekstā $3.20-$6.40 par vienu collas slejas telpu.

WEDNESDAY, NOVEMBER 4, 1959 — 88./113. n-rs. — TREŠDIEN, 1959. G. 4. NOVEMBRĪ — 9. gads.

RIETUMU LIELIE GATAVOJAS KONFERENCEI

SASKAŅOS VIEDOKĻUS „LIELO" SARUNĀM

Šī gada 19. decembrī Parīzē sastapsies Sav. Valstu prezidents Eizenhauers, Anglijas ministru prezidents Mekmillens, Francijas prezidents de Golls un Rietumvācijas kanclers Ādenauers.

Vašingtonā. Spriežot pēc Rietumu lielvalstu valdību galvu izturēšanās Austrumu un Rietumu konference pašreiz ir vairs tikai laika jautājums. Rietumu lielvalstu galvas, Rietumvācijas kancleru Ādenaueru ieskaitot, sanāks uz sarunām jau šī gada 19. decembrī, kad arī tiks noskaidrota diena sarunām ar Padomju Savienību. Tās tomēr nevarēs notikt ātrāk kā nākamā gada sākumā.

Kā tagad noskaidrojies, prezidents Eizenhauers ir viens no tiem, kas domā, ka sarunām vajadzētu sākties pēc iespējas ātrāk. Un, prēti, viņš baidās, tāpat kā Anglijas ministru prezidents Mekmillens, ka ilgāka gatavošanās varētu ietekmēt aukstā kara atkušņa periodu un ka varētu zaudēt visu līdzšinējās vizīšu sarunās iegūto.

Francijas prezidents de Golls un Rietumvācijas kanclers Ādenauers vēl vienmēr gribētu sarunas ar Padomju Savienības ministru prezidentu Chruščevu pēc iespējas novilcināt. De Golls principā ir pret šādām sarunām. Rietumvācijas kanclers baidās, ka šādu sarunu laikā varētu tikt iztirgotas viņa valsts intereses. Šai sakarā viņš domā, ka lielo sarunās Vācijas apvienošanas un Berlīnes jautājumi nebūtu jāskar. Vai tas tā arī notiks, pagaidām nav vēl zināms. Rietumu lielo sarunās Parīzē galvenais darba kārtības jautājums būs sagatavošanās konferencei ar Padomju Savienību. Tad — arī noskaidros, kādi jautājumi tiks apspriesti projektējamā sanāksmē ar Chruščevu un kas tiks atstāts uz vēlāku laiku.

Rietumu lielvalstis vēl vienmēr nav vienojušās par gaidāmās Rietumu un Austrumu lielvalstu valdību galvu konferences formu. Cik var saprast, Anglija gribētu redzēt veselu konferenču seriju, kas turpinātos vairāk gadu. Nav izslēgts, ka kaut ko tādu grib arī Padomju Savienība cerībā, ka šādā ceļā ilgtermiņa saspīlējuma mazināšana panākama vieglāk. Bet vai Rietumi par to spēs vienoties, ir pavisam cits jautājums. Par gaidāmo konferenci Rietumi pašreiz ir tā saķēlušies, ka savstarpēja vienošanās būs grūtāka nekā sarunas ar Padomju Savienību, kur, vismaz, vienošanos neviens nesagaida.

Austrumvācijā vajā kristīgo baznīcu

Austrumvācijas evang. - luterāņu baznīcas biskapu **Dibeliusu** komūnistu varasvīri atcēluši no amata, to motivēdami tā, it kā biskaps savās svētrunās teicis, ka kristīgās baznīcas locekļiem neesot jāseko komūnistu mācībai.

IRAKA IZRAIDA ARABU DIPLOMĀTU

Irākas valdība izdevusi rīkojumu, lai Apvienotās Arābu Republikas 2. sekretārs izvācas no viņu zemes 24 stundu laikā.

Irākā apcietinātas 15—20 personas aizdomās par uzbrukumu ministru prezidentam Kasemam.

LONDONAS (ONT.) EV. - LUT DRAUD JAUNĀ PADOME:

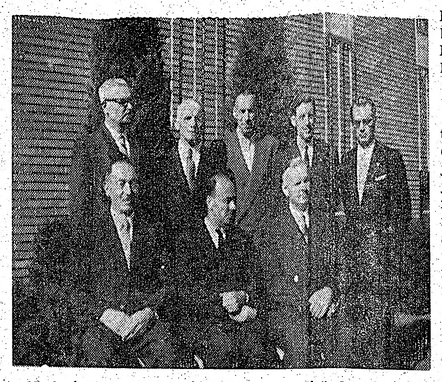

No kreisās: **H. Rapa, priekšsēdis, J. Prauliņš, draudzes mācītājs, R. Epneris, priekšsēža vietn. Stāv: T. Zandersons, revizijas kom. pr-sēdis, A. Grīns, padomes sekretārs, O. Rezebergs, kasieris, R. Alksnis, padomes loceklis, V. Stengels, revizijas kom. sekretārs. Iztrūkst V. Lukšēvics, rev. kom.loc.**

KĀDAS TRAĢĒDIJAS 15 GADI

LKOK KAPTEIŅA KRISTAPA UPELNIEKA PIEMIŅAI

1944. gada 14. novembrī vācu lauku žandarmērija apcietināja vairākus Kurela grupas virsniekus. Starp tiem faktisko grupas vadītāju kapteini Upelnieku, pulkv. Liepiņu, pulkv. - leitn. Graudiņu, kapteini Mucenieku virsleitnantus — Gregoru, Rasu un Prikuli, leitn. Ankravu, darbvedi Valteru un saimniecības priekšnieku Pavulānu. Vispirms viņi novesti uz Talsiem, pēc tam uz Liepāju, kur tiesāti. Kara tiesā, ar ģen. Dēnicu kā priekšsēdi, minētiem latviešu virsniekiem inkriminēts, ka viņi uzturējuši sakarus ar angliem un citiem pretvācu politiķiem un gatavojušies bruņotam apvērsumam, cīnījušies pret vācu SS vienībām un uzbrukuši latviešu būvbataljoniem. Izdarījuši pretlikumīgas rekvizīcijas, pieņēmuši dezertierus, utt. Nošāvuši arī kādu vācu virsnieku.

Upelniekam aizstāvēties atļauts 25 minūtes, pārējiem — piecas minūtes.

spriedumu nošauti: Upelnieks, Liepiņš, Mucenieks, Gregors, Rasa, Prikulis, pārējie divi nošautie nav bijuši kurelieši. Graudiņu, Pāvulānu un Ankravu iesloga koncentrācijas nometnē.

Ar Kristapu Upelnieku bijām ne tikai labi pazīstami, bet mūs saistīja arī klusa draudzība. Viņš bija zinīgs virs, viņa vēsturiskos apcerējumus godalgoja mūsu augstskola. Satiksmē vienkāršs, sirsnīgs, vispār jauks cilvēks, bet viņu kaut kā interesēja politika. Nevar teikt, ka viņš būtu bijis kāds dēkainis vai avantūrists, bet karstas putras strēbējs gan. Bieži Merķeļa ielas dzīvokli pavadījām garus cēlienus sarunās par mūsu tautas pagātni un citiem vēsturiskiem tematiem. Mēs sapratāmies ļoti labi, bet līdz ko sarunas ieviržijās politiskā plāksnē — tās apsīka. Politiskos tematos mums nekas nesaskanēja, bet tādēļ Upelnieka personība manās acīs nekļuva mazāka.

Aizku. Inoša bija viņa gādība par ģimeni. Agri zaudējis dzīves draugu, viņš saviem bērniem piekērās ar visu sirdi un dvēseli. Saimniecību vadīja un māju kopa paša Upelnieka māte.

Vecā māte ar bērniem vasaras vidu arvienu pavadīja Rites Rozēs pie Upelnieka tēvoča. Tur mūsu bērni satikās un rotaļājās ziedošajos Susejas līčos. Lauma bija gudra, apdomīga meitene. Sajūtot mātes zaudējumu, bērna acis meklēja tālus apvāršņus, kur aizklīda un kavējās savās domās. Dēls Egīls bija skaļāks, bezbēdīgāks un priecīgāks; gribēja izmācīties tikai par labu šoferi. Kur tagad arodas šie labi audzinātie un jaukie bērni? Kad SD vīri veduši Upelnieku nošaušanai — arī tad viņš pēdējos vārdus veltījis saviem bērniem.

Upelnieku pēdējo reizi satiku 1944. g. septembrī, dodoties bēgļu gaitās cauri Rīgai. Tad viņš piederēja jau pie kureliešu štāba, kurš vēl atradās Skrīveros. Redzēju viņu ieģērbušos Latvijas armijas virsnieka uniformā ar Lāčplēša ordeni pie krūtīm. Ar vari viņš centās mani atrunāt no došanās uz Vāciju, bet ieteica kāda mežā nogaidīt pārmaiņas, jo drīz viss būšot kārtībā. Sapratu, ka Upelnieks spēlējas ar uguni — es viņam neklausīju. No dzīvokļa kopīgi iznācām uz Merķeļa ielu. Viņš steidzās uz staciju, lai brauktu uz Skrīveriem. Kad sniedzām rokas atvadām, teicu: „Esi, Kristap, uzmanīgs, Vācija ir grūti ievainots zvērs, kādēļ ļoti bīstama."

Bet Kristaps Upelnieks nebija uzmanīgs. Viņa pēdējie vārdi bijuši vēl palicējiem: „Dzīvojiet un dariet tā, lai manam dēlam nav jākaunās, ka viņa tēvs mirst par Latviju." Bet Upelnieks nemira par Latviju — viņš mira pārpratuma un neapdomības dēļ... Viņš [illegible] mums trimdā būtu nozīmīgāks kā nāvē! Bet no Upelnieka nāves mums nevienam nav jākaunās — un pēc 15 gadiem visiem, kas viņu pazīnām un zinājām, ar skumjām jānoliec galvas, sveicinot to mūžības krastā. —

Jānožēlo, ka kurelieši vieglprātīgi paļāvās mūsu bijušajiem politiķiem un diplomātiem. Cik zināms, viņi uzturēja sakarus ar Zviedriju, no kurienes raidījumi un ziņojumi vēstīja par noteiktu rietumnieku palīdzību, un šai versijai viņi ticēja. Bet tā bija boļševiku makšķere, uz kuras kurelieši uzķērās, — tikai rietumnieku rokās. Tie savu mērķi sasniedza. Pēc šī notikuma lielākā daļa kureliešu tika ieslodzīta koncentrācijas nometnē. No lielāka posta tos paglāba ģenerālinspektora Bangerska iejaukšanās.

J. Ezergailis

Apcietināts nacionālistu vadonis

Drošības policija Beļģijas Kongo apcietinājusi iafrikāņu nacionālistu vadoni Patrik Lummumbu pēc divu dienu nemieriem, kas prasījušas 70 cilvēku dzīvības.

INDIJA TURĒSIES PIE NEITRĀLITĀTES

KOMŪNISTU ĶĪNAI TOMĒR PIEDRAUDĒTS, KA TURPMĀK AGRESIJU GADĪJUMĀ INDIJA SAVAS ROBEŽAS AIZSTĀVĒS.

Jaundelhi. Arī komūnistu Ķīnas agresijas priekšā Indija turēsies pie savas līdzšinējās neitrālitātes politikas. Pagājušās nedēļas nogalē Indijas ministru prezidents Nēru savā runā uzsvēra, ka Indija gan aizstāvēs savas robežas, bet ka citādi tās politika paliks nemainīta. Tas nozīmē, ka Indija nemēģinās pieslieties nevienai no Rietumu aizsardzības aliansēm, un tas nozīmē arī, ka militārā sadarbība, kādu ar Indiju bija iecerējis Pakistanas prezidents pagaidām izpaliks.

Esot pienācis laiks atzīt komūnistu Ķīnu

— PEKINGAS NEATZĪŠANA KĻŪST NEREĀLA, — SAKA AMERIKĀŅU SENĀTORI.

Vašingtonā. Sav. Valstu ārvalstu attieksmju komitejas pagājušās nedēļas nogalē izlēma, ka jāsāk rēķināties ar faktu, ka jau tuvākajā laikā būs jāatzīst komūnistu Ķīna. Šai gadījumā tas nenozīmē draudzības pārtraukšanu ar Formozas nacionālistiem, bet vienkārši reālitātes atzīšanas nepieciešamību, no kuras vairs nevar izvairīties. Komūnistu Ķīnas atzīšana tuvākajā laikā vēl nav saņaidāma. Bet ir sagaidāms, ka amerikāņi sāks darboties virzienā, kas ar laiku šādu atzīšanu padarīs iespējamu. — Tam būtu jānotiek pakāpeniski, — saka Vašingtonas senātori. Tai pašā laikā tālāk atlikt vairs nav iespējams.

PADOMJU SAVIENĪBAS 1960. G. BUDŽETS

MIERA LAIKU REKORDBUDŽETS

Padomju Savienības Augstākā padome oktobra beigās apspriēda 1960. g. valsts budžetu, kurā izdevumu daļā paredzēti 744.800.000.000 rubļu, bet ienākumos — 772.100.000.000 rubļu. Aizsardzības un bruņošanās vajadzībām paredzēts izdot 96.000.000.000 rubļu, t. i. tikpat, cik pagājušajā gadā. Toties zinātniskiem pētījumiem, no kuriem liela daļa domāta militāriem eksperimentiem, asignēta daudz lielāka summa nekā pērn — 32.600.000.000. 4 miljardus šogad paredzēts izdot skolu internātu ierīkošanai.

Kapitālieguldījumi mašīnu būvei un rūpniecībā tiek palielināti par 30%, bet metallurģijā par 20%. Tā kapitālieguldījumi rūpniecībā būs 255.500.000.000. No katriem pieciem rubļiem rūpniecībā Urālos un aiz Urāliem ieguldīti citur. Valsts administratīviem izdevumiem paredzēti 11 miljardi. Tautas sociālo un kultūras vajadzību apmierināšanai asignēti 522.400.000.000, transporta un satiksmes vajadzībām — 57.000.000.000, bet lauksaimniecībai — 50.000.000.000.

Galvenais ienākumu avots ir nododkļi, ko valdība iegūst no rūpniecības un tirdzniecības uzņēmumiem un plaša patēriņa precēm, kopā 520.000.000.000 rubļu. Ienākuma nodoklis valstij dos 57.200.000.000 (to iekasē 13% apm. no ienākuma). Valsts plāna komisijas pr-dis Kosigins ziņoja, ka ražošanas norma nāk. gadā pārsniegta par 4%.

1960. gadā kopīgā produkcija tiks palielināta par 8,1%. Ražības pacelšana paredzēta 5,8% apmērā un darba algu palielinājums par 5%, bet nacionālais ienākums — par 9%.

1960. g. paredzēts uzcelt ēkas ar dzīvojamo platību 101.000.000 kv.m. apmērā; šīgada beigās būs 60.000.000 kv. m.

Paredzēts palielināt ārējo tirdzniecību par 25% un iekšējo par 6%. Ar Padomju Savienības palīdzību tiks īstenoti 383 celtniecības projekti 22 valstīs, no kuriem 288 projekti ir komūnistu pārvaldītajās zemēs.

1960. g. ražos: tēraudu — 64.900.000 to, dzelzs rūdas — 105.000.000 to, elektrību 291.150.000.000 kilovadstundu, naftu — 144.000.000 to, gāzi — 53.000.000.000 kub. m. Ķīmiskās rūpniecības produkcija tiks palielināta par 20%.

„Kritika" un atzīšanās

Aspriežot 1960. g. budžeta projektu, Augstākā padome, kā vienmēr pieņēma bez iebildumiem. Tikai daži autonomo republiku pārstāvji pieprasīja palielināt izdevumus savu republiku saimnieciskās un kultūrālās dzīves veicināšanai.

Viens no orātoriem vērsās pret Kultūras ministriju, kas pārmērīgi apgādā savus darbiniekus ar plaša patēriņa priekšmetiem. Pēc viņa izteiciena 359 ministrijas ierēdņi saņēmuši 225 modinātājus pulksteņus, 1726 krēslus, 922 galdus un daudz citu priekšmetu, kuru pašlaik ir jūtams trūkums.

Kultūras ministrs Michailovs atzinies, ka pielaidis [illegible] bas, kuras nekavējoties novērsīšot.

PĀRMAIŅAS POLIJAS VALDĪBĀ

Polijas valdībā notikušas lielas pārmaiņas, kuras izraisījušas pārtikas produktu krize, ko pašlaik pārdzīvo Gomulkas vadītā valsts.

Atbildīgos posteņos ieceltas personas, kas atbalsta centrālizētu valdību. Lielākas pārmaiņas notikušas Zemkopības ministrijā: no posteņa atbrīvots ministrs E. Ochabs, kas nesen atgriezies no ceļojuma pa ASV. Viņš iecelts par kompartijas centrālās komitejas sekretāru. Viņa atlaišana no ministra amata liecina, ka valdība viņu iekšķa par vainīgu pārtikas krīzē. Ochabs bija viens no Stalina pielūdzējiem, bet kā pirmais atzina „jauno situāciju". Viņš bija tas, kas palīdzēja Gomulkam 1956. g. saņemt varu savās rokās, atdodot viņam arī partijas 1. sekretāra posteni. Viņa vietā iecelts Mečeslavs Jagejskis — līdzšinējais ministra vietnieks.

Valsts plāna komisijas loc. E. Širs iecelts par ministru padomes pr-ža vietnieku. Viņš pazīstams kā centralizētas valdības atzinējs.

Vladislavs Beņkvoskis atcelts no izglītības ministra posteņa. Viņa vietā nāk viceministrs B. Tilodžeckis.

Krievi izlēmuši izšaut uz mēnesi 2 cilvēkus

Romā. Kā ziņo VPI aģentūra, Padomju Savienība nolēmusi sestdien, 7. novembrī, izšaut uz mēnesi 2 pirmos cilvēkus. Šie divi piloti, kas dosies uz mēnesi stratosfēras stacijā, tiks izraudzīti no brīvprātīgo grupas, kas jau ilgāku laiku tiek sagatavoti šim uzdevumam, un kas zina, ka iespējas atgriezties zemes virsū ir ļoti vājas.

ZIŅAS ĪSUMĀ

◐ Lai gan Anglijas ministru prezidents Mekmillens pašreiz ir politiski daudz spēcīgāks nekā jebkad līdz šim, viņš tomēr jau sācis domāt par savu pēcnācēju, — tas būšot tagadējais koloniju ministrs Makloids. Pēdējo sagatavojot Anglijas konservatīvo amatam, ministru prezidents gribot raudzīties lai Makloids izveidotos par īstu „progresīvi konservatīvo", par kādu sevi ieskata arī Mekmillens.

◐ Sakarā ar Indijas aizsardzības ministra Krišna Menona komūnistu Ķīnai labvēlīgo uzstāšanos Apvienotajās Nācijās un pieticību, ar kādu viņš akceptē komūnistu agresiju Indijā, paši indieši neapmierinātībā sākuši meklēties sava aizsardzības ministra pagātnē un atklājuši, ka pēdējam bijusi saskare ar komūnistiem jau kopš 30 gadiem un ka viņš šo saskari nekad nav pārtraucis.

TORONTO LATVIEŠU JAUKTAIS KORIS „DAINA" 10 GADU TECĒJUMĀ

Gatavojoties koŗa 10 gadu darbības ateeres koncertam 17. novembrī Ītona auditorijā, organizātorisko darbu veic paplašināta [illegible] pa labi redzams Dainas ko[illegible]os sēž (no kr.): Z. Rācene, E. Dzeguze, A. Butāns, A. Andersone, A. Butāne. 2. r.: G. Apše, R. Britāls, V. Kronberga, V. Liberte. Uzņēmumā J. Kreiļa uzņ.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Arhibīskaps T. GRINBERGS

KREMLIS ‚MIERMĪLĪGI' IEKAROJ DIENVIDAMERIKU

No Meksikas un Uragvajas Padomju Savienības spiegu un subversijas tīkls apņem visu Dienvidameriku.

Netraucēti darbodamies miermīlīgā Uragvajas atmosfairā, Padomju Savienības subversija un sabotāža aptver visas 20 Dienvidamerikas republikas. Montevideo vien padomju „sūtniecībai" ir 7 dažādi nami, kur 70 aģentu nepārtraukti turpina paplašināt komūnistu iespaida tīklu Sav. Valstu aizdurvē.

No Uragvajas galvaspilsētas aģenti ir atbildīgi arī par propienākušās ziņas iecina, ka pēdējās valdība pamazām sāk apzināties stāvokļa nopietnību un gatavojas samazināt Padomju Savienības „sūtniecības "darbinieku skaitu. Tas būtu izdarāms, atļaujot krieviem turēt Montevideo ne vairāk cilvēku kā Uragvajai strādā Maskavā — tieši 6.

Plāns Dienvidamerikas kontinenta pakļaušanai komūnistiem Padomju Savienībai maksā milzu naudu — aģentu tīkla uzturēšanai un subversijas veicināšanai tiek izšķiests vairāk kā 100 milj. dolaru gadā.

Uragvajas konstitūcijā, kas veidota pēc Šveices parauga, komūnistu aktivitātei nekādi šķēršļi nav paredzēti. Padomju diplomāti var nākt un iet pēc patikas. Anonimi banku konti netiek pārbaudīti, un to īpašnieku vārdi netiek izpausti. Padomju Savienības sūtniecībā pienākošais „diplomātiskais" pasts sver ap 8.000 mārciņu mēnesī (vismaz desmit reizes vairāk nekā pasts, ko saņem, piemēram, Anglijas sūtniecība). Šī smagā pasta saturs nevienam, atskaitot pašu sūtniecību, nav zināms, bet ir aizdomas, ka tā galvenā sasāvdaļa ir propagandas materiāli. ar kuriem komūnisti cenšas pārpludināt visu Dienvidameriku. Un tas vēl nebūt nenozīmē, ka visa propagandas literātūra pienāk no Padomju Savienības. Montevideo, piemēram, komūnistiem ir liela spiestuve, kurā literātūra tiek iespiesta uz vietas — arī izplatīšanai pa visu Dienvidamerikas kontinentu.

Lai veicinātu iefiltrēšanos Dienvidamerikas republiku tekšējā dzīvē, komūnistu aģenti visā kontinentā izveidojuši 85 dažādus „kultūras" centrus, kas rīko izstādes, koncertus, filmu izrādes, pārrunu vakarus un, galvenais, garantē komūnistiem un viņu līdzskrējējiem netraucētas saiešanas vietas. Montevideo pagandas virziena noteikšanu kādā raidstacijā no dzelzs aizkara zemēm, veltot šim pasākumam 120 radiostundu nedēļā, tie mēģina Dienvidamerikas iedzīvotājus pielabināt komūnismam.

Visparastākais komūnistu propagandas paņēmiens Dienvidamerikā ir uzbrukumi Sav. Valstīm. — Volstrīta monopolisti, tā komūnisti stāsta dienvidamerikāņiem, — ir atbildīgi par zemo dzīves līmeni, nabadzību un bezdarbu. Ekspluatācija un Dienvidamerikas pakļaušana verdzībai ir viņu vienīgais mērķis. — Komūnisti mēģina palielināt, un daļēji pat financē Dienvidamerikas tūristu braucienus uz komūnistu zemēm — sevišķi Padomju Savienību. Protams, ka „draudzīgās sadarbības" veicināšanai izmeklēti tūristi apmeklē arī Dienvidameriku, stāstīdami par savas zemes bagātību, darba pārpilnību un „augsto" dzīves līmeni.

Protams, ka visu komūnistu aktivitāti Dienvidamerikā diktē Maskava, un to izplata no Meksikas pilsētas, Montevideo un Buenosairesas. Internacionlais komūnisms un tā mērķi tiek noklusēti. Sarkanie no Padomju Savienības mēģina sadarboties ar lokālkomūnistiem, sludinot nacionālā komūnisma virzienu. Aģenti sadarbošanos mēģina panākt ne tikai ar kreiso spārnu, bet arī ar labā spārna ekstrēmistiem. Un dažādiem „intellektuāļiem".

Pēc novērojumiem spriežot, Padomju Savienības aģentiem pašreiz vislabāk veicas Venecuēlā, Ekvadorā,, Peru, Brazilijā, Bolīvijā, Čilē, Uragvajā un Argentīnā. Katrā no minētajām valstīm pēdējos gados notikušas dažādas politiskas pārmaiņas un saimnieciskas krizes — un katru no tām komūnisti mēģina izmantot savā labā.

IMMIGRĀCIJAS MINISTRE AIZSTĀV IECEĻOTĀJU REPUTĀCIJU KANADĀ

Kanadas juristu sanāksmē Vankuverā kāds senātors bija izteicies, ka tikmēr Kanadā nedrīkstot atcelt nāves sodu, kamēr „iecelotāji nebūs asimilēti kanadiešu nācijā un tie būs iepazinušies ar mūsu likumiem." Senātora Aseltina izteikums bija sacēlis sašutumu etnisko nogrupējumu presē, un šai sakarā immigrācijas ministre Ellena Fērklo piesūtījusi visiem etniskās preses izdevumiem un attiecīgām organizācijām sekojošu rakstu:

„Ja šie senātora izteicieni ir presē pareizi atreferēti, tad es ar tiem nesolidārizējos jautājumā par to, ka iecelotāju sarpā būtu vairāk noziedzīgu nodarījumu nekā starp Kanadā dzimušajiem. Tā ir pilniga pretruna. Es nesolidārizējos arī ar tiem senātora izteiktajiem argumenbai būtu nepieciešami likumi pret jaunieceļotājiem. Noziegumu statistika pierāda tieši pretējo. Statistiskie materiāli par krimināliem nodarījumiem laikā no 1951. līdz 1954. gadam pierāda, ka noziedzīgo elementu skaits starp ārpus Kanadā dzimušajiem iecelotājiem procentuāli ir tikai pus tik augsts kā starp personām, kuŗas ir šeit dzimušas.

ASV un Austrālijā pieredze ar iecelotājiem ir tāda pati, proti: starp iecelotājiem procentuāli ir vismazāk noziedzīgo elementu, salīdzinājumā ar iekšzemē dzimušajiem. Būtu sevišķi launi, ja kanadiešos radītu priekšstatu, ka iecelotāji būtu apzīmējami par notoriskiem noziedzniekiem. Tādēļ es labprāt izlietoju iespēju, lai šos apstākļus nostādītu pareizā gaismā. Jaunieceļotāji Kanadā ar savu čaklumu, nostāju un apziņigi veikto darbu ir ievērojami palīdzējuši Kanadas attīstībai, un viņi stāv pārāk vidusmēram."

PAZIŅOJUMS
Turpmāk visi sūtījumi Brazilijas Daugavas Vanagu nodaļai adresējami: J. ĶĪVĪTIS, RUA Dr. MELLO ALVES 767, JARDIM AMERICA, S. PAULO, BRASIL.

Krievu laikraksti ziņo,

ka zvejas kuģis Neman atgriezies Ventspils ostā. Kā zināms, pagājušā vasarā no šī kuģa nobēga divi jūrnieki — latvieši. — Par to krievi klusē.

Rita Dre'mane un inž. mēch. Arvīds Augšpolis salaulāti 1. ev. - lut. latviešu draudzē Toronto. J. Kreiļa uzņ.

LNJAK DARBĪBA

LNJAK valdes sēde notika 24. oktobrī Toronto. Tajā piedalījās valdes priekšsēdis V. Zariņš, G. Liepiņš, D. Vidiņa, D. Treijera, G. Reboks, A. Ūdre, L. Zandbergs, T. Kronbergs, A. Staško, A. Prieditis un S. Juberts no Bafalo.

Pulciņu nozares vaditāja ziņoja, ka ar labiem panākumiem beidzies pasākums organizēt Montreālas latviešu jaunatni: tur nodibinājies MLJ Pulciņš Ainas Kalniņas un Intas Adamovičas vadībā.

Apspriežot apgāda „Ceļnieks" stāvokli, valde atzina, ka pēc iespējas ātrāk jāiegādā jauna iespiežamā mašina. Turpmāk visas apgāda paju lietas uzdod kārtot T. Kronbergam. Apstiprināja aizdevumu paju pagaidu zīmju iespiešanai. Nākotnē viens apgāda loceklis pārstāvēs visus trīs apgāda žurnālus: Mazputniņu, Ceļnieka Rakstus Jaunatnei un Jauno Gaitu.

Pulciņu nozarei ienācis ierosinājums apmeklēt tuvos un tālos pulciņus, piedalities pulciņu rīkotos vakaros, attīstīt kopīgās intereses un darbu pulciņu biedru vidū. Visu pulciņu vaditāji lūgti informēt LNJAK valdi par savu darbību, kā arī piesūtīt savus sarikojumu kalendārus.

Visiem trim apgāda „Ceļnieks" žurnāliem tiks pievienotas aptaujas lapas, lai noskaidrotu lasītāju vēlēšanos un kritiku.

LNJAK Vēstis tiks iespiestas pēc vajadzības, ļoti gaidītas ziņas no pulciņiem.

Kursu nozares vaditājs paziņoja, ka LNJAK kursu nozare apvienojas ar ALJA's kursu nozari. Abas nozares kopīgi izraudzīs priekšnieku, kas darbosies ASV un Kanadā. Līdz ar to kursu nozare iegūst lielākas iespējas materiālu un lektoru ziņā.

Turpmākā darbībā paredzēti Saktas kursi — kursi vaditājiem. Iespiedīs kursu vaditāju rokas grāmatu, kuŗu pēc vajadzības varēs papildināt. 1960. g. sākumā notiks pretkomūnistisko vadītāju kursi.

2.000 vētras upuŗu Meksikā

Pagājušajā nedēļā Meksikā plosījās viesuļvētra, kur plūdos galu dabūjušas pāri par 2.000 personu.

Plūdu apgabalos iedzīvotāji bijuši pilnīgi izolēti no ārpasaules, jo bijušas sabojātas dzelzceļu, telefona un telegrafa līnijas, kā arī zemesceļi pārpludināti. Valdība darija visu iespējamo, lai cietušajiem piegādātu pārtiku un apģērbus pa gaisu.

Spēcīga vētra pag nedēļā plosījās arī Jāpānā un Eiropā.

H. BULLIS ATKĀPIES

Starptautiskās saimnieciskās attīstības padomdevējas iestādes visi 13 locekļi iesnieguši prezidentam Eizenhaueram atlūgumos. Šis iestādes priekšsēdis bija Harijs Bullis no Minneapoles. Spriežot pēc uzvārda, jādomā, ka viņš cēlies no latviešiem.

Komūnistiskā kalkulācija

Varšavā māja maksā ap — $1.000,-, ziņo preses aģentūras. Varsavā bijis liels ugunsgrēks, kuŗā nodegušas ap 120 māju, kas novērtētas par 125.000 dol. grauts. Piecpadsmitā gadu simteņa Sv. Pētera baznīca ar savu izskatīgo 412 pēdu augsto torni ir restaurēta. Vecā Doma katedrāle un Rigas pils, kas savā laikā bieži bojātas un atjaunotas, šoreiz izgājušas sveikā. Doma baznīcas slavenās ērģeles turpina kalpot koncertu vajadzībām. (Intūrista pavadoņi veikli

LATVIEŠI DZIMTENĒ STINGRI TURAS PIE SAVAS VALODAS UN TIKUMIEM

VĒL VIENS AMERIKĀŅU ŽURNĀLISTS STĀSTA PAR OKUPĒTO LATVIJU TAGAD

Savienoto Valstu nedēļas laikraksts „Saturday Evening Post" 31. oktobŗa numurā publicējis sava speciālkorespondenta D. Besa apcerējumu — „Sagūstīto Baltijas valstu iekšienē." Kaut gan viņa raksts stimo ar dažiem šādu apcerējumu parastajiem trūkumiem, kas saistās ar autora ziņu avotu — oficiālo padomju propagandu, taču cita starpā minētajā rakstā sniegtas arī ziņas, kas trimdas latviešus var interesēt, lai gan vienai daļai tās nebūs nekāds jaunums.

Kaut gan tagad arī Tallina un Viļņa ir pieejamas amerikāņu žurnālistiem, tomēr tālāk par šo agrāko brīvo valstu galvaspilsētām un to tuvāko apkārtni žurnālistus nelaiž „šķietami militāru iemeslu dēļ", piezīmē autors, jo „Baltijas krasti ir ideāla vieta raķešu bazēm." Tas varbūt pa daļai tā arī ir, bet tādēļ gan visus pārējos Latvijas apgabalus nevajadzēja noslēgt tik cieši no žurnālistu skatiem. Drīzāk gan jādomā, ka uz laukiem un Latvijas provincē vispār dzīve ir tik grūta un nabadzīga, ka to tagadējie zemes kungi baidās žurnālistiem rādīt . . .

Rigā tagad esot 600.000 iedzīvotāju no 2.000.000, kas apdzīvo Latviju. Latvieši tomēr esot pratuši arī zem padomju diktatūras saglabāt savu tautisko un kultūrālo īpatnību. Tūkstošiem uz Sibiriju izsūtīto tagad atgriežoties vietās, kur dzīvojuši viņu senči gadu simteņiem ilgi. (Mēs zinām arī, ka notiek „kustība" pretējā virzienā! Ref.) 1940. — 41. g. un pirmajos pēckara gados licies, it kā Maskava būtu nodomājusi Baltijas tautu kopību pilnīgi sagraut, izkaisot iedzīvotājus uz visiem laikiem pa Krievijas apgabaliem Āzijā. Bet kad Staļins nomira, Kremļa politika grozita un tagad esot apliēsts, ka apmēram trešai daļai deportēto baltiešu atkal atļauts atgriezties mājās. No pārējām divām trešdaļām deportēto laikam maz kāds palicis dzīvs. Tagad atkal šo zemju sabiedrība ir izlējkti latviska, lietuviska un igauniska tās jau agrāk pārdzīvojušas astoņos gadu simteņos piecu dažādu impēriju varu .

Tāpat kā pārējās padomju republikās, tur Maskavas vara ir neaprobežota. Baltijas valstis ir mazāk neatkarīgas nekā satelītvalstis Polija un Austrumvācija. Tās ir kujvušas par Padomju Savienības integrālu sastāvdaļu. Bet vietējās varas uzraudzībai pakļauto uzdevumu apmēri pieaugot. Tā kā latvieši esot labi organizātori, tad tie savu dzīves līmeni pratuši pacelt virs Padomju Savienības caurmēra līmeņa.

Rīgas skaistākās Viduslaiku celtnes visā visumā labi pārdzīvojušas krievu un vācu kaujas 1941. — 1944. g. Tikai viena raksturīga celtne — Melngalvju nams, kas celts 1330. g., ir sagrauts. Piecpadsmitā gadu simteņa Sv. Pētera baznīca ar savu izskatīgo 412 pēdu augsto torni ir restaurēta. Vecā Doma katedrāle un Rigas pils, kas savā laikā bieži bojātas un atjaunotas, šoreiz izgājušas sveikā. Doma baznīcas slavenās ērģeles turpina kalpot koncertu vajadzībām. (Intūrista pavadoņi veikli ir pratuši noslēpt autoram faktu, ka Doma katedrāle pārvērsta par koncerta zāli! Ref.)

Šodien Rigā esot par 200.000 iedzīvotāju vairāk nekā pirms kara, un tie esot laimīgāki par citu Krievijas augošo pilsētu iedzīvotājiem.

Agrākās Romas viesnīcas vietā tagad uzcelta Rīgas viesnīca, kuŗā autors dzīvojis. Autoram dūries acīs, ka rīdzinieces ir ģērbušās daudz labāk par maskavietēm! Kad autors to pateicis kādai jaunai dāmai hotelī, tā teikusi, ka Rīga tagad esot modeļu centrs, kas šūtot savas meitenes uz Maskavu demonstrēt audumus un tērpus.

Bez autora, pēc Inturista sniegtām ziņām, taī laikā Rigā bijis tikai vēl viens amerikānis, bet pilsētu pārpludinot apmeklētāji no padomju bloka zemēm. To starpā esot daudz austrumvāciešu, poļu, čechu un ungāru, kā arī krievu.

Ārēji Rigai esot daudz smaidīgāka seja nekā krievu pilsētu lielākai daļai.

Baltijas valstīs visai drāmatiski demonstrēta Kremļa ārkārtīgi gudrā sistēma — noturēt daudzās mazākuma tautības zem stingri centrālizētas Maskavas kontroles, atļaujot tām lietot savu valodu un paturēt dažas agrākās paražas.

Maskavas kontrole esot visai apslēpta un maskota. Krievu garnizoni Baltijas valsīs ir ļoti atturīgi. Lieli garnizoni novietoti Baltijas jūŗas salās, acīmredzot raķešu bazēs. Vienīgos uniformētos kareivjus autors redzējis ejam pa pāriem. Vietējās tautas piederīgie ieņem ierēdņu vietas iestādēs, kur nākas saskarties ar publiku. Augstakie ierēpi ir komūnisti — tā ir Kremļa dominācijas atslēga. Komūnistu partija necieš opoziciju, un Baltijas komūnisti, tāpat kā visu citu padomju republiku komūnisti, atbildības ziņā pakļauti tieši Maskavai.

Kad autors atgriezies ASV, kāds paziņa viņam jautājis, vai esot sarunājies ar Latvijas krievu „bosu". Taș jautātājam paskaidrojis, ka „bosu", ja tāds esot, pazistot tikai daži augstākie komūnistu partijas latviešu biedri.

Kamēr viss iet tā, kā to Maskava vēlas, krievu ierēdņi nekur neparādās. Tie iejaucas tikai tad, ja kaș neiet pēc Maskavas prāta. Tas rada iespaidu, ka Baltijā ir it kā lielāka neatkarība nekā istenībā.

Autoram bijusi iespēja par to pārliecināties, kad izcēlās strīdi latviešu komūnistu starpā. Ministru prezidents Vilis Lācis esot denucējis savu galveno palīgu Eduardu Berklavu un dažus citus latviešu augstākos ierēdņus, kas „pāri Padomju Savienības interesēm esot nostādījuši šaurās nacionālās intereses". Rīgas laikraksti, kuŗus kontrolē valdība, notikumu no-

(Nobeigums 3. lapā)

Bezprincipu cilvēki

Vēstule Latvijai Amerikā no Austrālijas

Ja agrāk tautas caur pirkstiem skatījās uz atsevišķu politiķu novirzīšanos no skaidras politiskas līnijas; tad tagad arvien plašākas tautas masas aizsīst, ka politiķiem vārdi jāsaskaņo ar darbiem. Pret politikas taisītājiem, kas runā vienu un dara citu, tautas izturas stipri nosodoši. To piedzīvojām mēs šeit, Austrālijā. Kad federālais parlaments sanāca Kanberā, pirmajā sesijā viens no pirmajiem likumdošanas darbiem parlamenta locekļiem bija pagaustinât sev algas, lai gan prims ievēlēšanas nākamie deputāti vēlētāju sapulcēs un presē apgalvoja, ka viņi ievēros lielāko taupību valsts izdevumos un par algas paaugstināšanu sev neteica ne puspļēsta vārda. Austrāliešu sabiedrība par to tagad stipri uztraukta, un presē parādījās ļoti asi raksti pret deputātiem, partijām un viņu līderiem.

Arī jaunās valdības soļi politiskajā laukā stipri kļūmīgi. Pirms vairākiem gadiem uz pilsonisko partiju ierosinājumu visā Austrālijā izdarija referendumu, ar kuŗu gribēja ierobežot komūnistu partijas darbību. Izdeva milzīgas summas tautas nobalsošanai. Lai gan pie nobalsošanas nesanāca vajadzīgais balsu skaits, tomēr palika iespaids, ka pilsoniskās partijas grib apkarot komūnismu. Pēc tam nāca Petrova atklājumi, un krievu komūnisti atstāja Austrāliju. Austrāliešī tagad varēja vieglāk uzelpot. Un tagad, pēc 5 gadiem, federālā valdība atkal atļāvusi krievu komūnistiem darboties Austrālijā un atvērt Krievijas sūtniecību Kanberā. Šāda brālošanās ar Austrālijas niknākiem ienaidniekiem var būt likteņīgā, un tās sekas nepārredzamas. Arī latviešu trimdas saime jūtās apdraudēta.

B.p.a.p.

KANADĀ

Jārēķinās ar lielu bezdarbu celtniecības nozarē Kanadā

Kanadas Central Mortgage Corporation pārtraukusi pieņemt hipotēku pieprasījumus jaunceļamajām mājām, ko federālā valdība akceptējusi.

Sakarā ar to jārēķinās, ka lielai daļai celtniecībā nodarbinātajiem strādniekiem būs jāatstāj darbs: ja nedabūs kreditu, nebūs iespējams celt paredzētās mājas.

Sabiedrisko darbu ministrs D. Vokers gan mierina, ka tas būšot tikai pagaidu stāvoklis.

Torontieši plāno atbalstīt bēgļu nometnes Vācijā

Sakarā ar starptautisko bēgļu gadu, kas turpinās līdz 1960. gada jūnija beigām, šim mērķim ir noorganizēta speciāla komisija, kas iecerējusi bēgļu vajadzībām sagādāt ap $325.000,-

Iedzīvotāji ceļ iebildumus,

ka Kanadas valdība pārdod sviestu uz ārzemēm lētāk, nekā patērētāji maksā par sviestu šeit. Eksportsviesta cena nolikta 56 centi par mārciņu, kurpretī patērētāji Kanadā par sviesta mārciņu maksā caurmērā 64¢.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE. APT 19

I. Andrejsons, C.L.U.
41 Muircrest Drive,
DON MILLS, ONT. - HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

PROF. P. LEJIŅŠ RUNĀS VALSTS SVĒTKU AKTOS

ALA's priekšsēdis prof. P. Lejiņš ir aicināts runāt Latvijas neatkarības svētkos vairākās vietās ASV rietumu piekrastē: 14. novembrī viņš runās svētku aktā Dimoinā, Aijovā, bet 21. un 22. novembrī — četros svētku aktos Vašingtonas un Oregonas valstīs.

LASĪTĀJU VĒSTULES

UN TOMĒR „TIK TRAKI NAV"

Latvijas Amerikā redakcijai:

Nebiju domājis, ka mans īsais aizrādījums par Kampes kunga rakstā izteikto domu izraisīs debates, bet tā kā Kampes kungs uz šo aizrādījumu reaģējis ar diezgan asu atbildi LA 24. oktobŗa numurā, esmu spiests arī no savas puses vēl ko teikt.

Vispirms, atsaukšanās uz loģiku un psiholoģiju ir mazliet novecojies un stipri problemātisks paņēmiens, atspēkojot citādi domājoša secinājumus. Lai minam tikai psiholoģa Freuda u. c. „dziļo domātāju", pēc visu loģiko un psiholoģisko likumu konstruēto, secinājumu dibināto apstridēšanu . . . Tādēļ apzīmēt citādi domājošo atzinumus par neloģiskiem un psiholoģiski neparezīem, pārāk riskanti.

Tagad par Kampes kunga atzinumu, ka ASV būtu grūti izšķirties par totālu atbruņošanos, ja arī būtu iespēja reālizēt tās efektīvu kontroli. Man šķiet, ka kapitālistiskās ražošanas. pārkārtošana nebūt nav tik grūti izdarāma, kā to iztēlo Kampes kungs. Kapitālistiskā ražošanas iekārta, apstākļu spiesta, ir vairākkārt pārkārtojusies, gan uzlabojot ražošanas paņēmienus, gan samazinot strādnieku darba laiku utt. Lai atceramies, kādas grūtības bija jāpārvar kapitālistiskai rūpniecības iekārtai, tvaika spēku ievadot ražošanas procesā! Mazākos apmēros tas pats bijis jāpiedzīvo vēlākos laikos. Arī tagad, mēchanizācijas „ziedu laikmetā", būs tas pats. Kapitālistiskā ražošana tikusi pāri visām grūtībām. Paredzams, ka tāpat nokārtosies arī nākotnē jautājumi par ražošanas pārkārtošanu. Protams, tas notiks ar grūtībām un neizbēgamu rīvēšanos darba ņēmēju un darba devēju starpā. Bet, apstākļu spiestas, abas grupas vienmēr „satikušās kaut kur pusceļā". Apšaubīt tādu varbūtību nevar. Turklāt, nevar neievērot to faktoru, ko pieminēju savā iepriekšējā vēstulē — valstis ar zemu dzīves standartu (piem. PSRS) iedzīvotāju prasības aug. Tās arī pamudinājā PSRS varasvīrus nodarbotles ar problēmu par atbruņošanos un militāro izdevumu samazināšanu. Šo prasību pieaugums var zināmā mērā lidzsvarot kapitālistiskās un sociālistiskās ražošanas produktu cenas, protams, ja sociālistiskās ražošanas valstis (PSRS) neturpinātu dempinga sistēmu starptautiskajā tirgū.

Peidzot gribu vēl pasvītrot, ka kapitālistiskai ražošanas iekārtai nav gan jābaidās no sociālistiskās ražošanas iekārtas konkurences arī pēdējās birokratisma u. c. ķemeslu dēļ.

Bet, vai šī debatēšana nav gluži veltīga? Vispārējā atbruņošanās nebūs iespējama ne tikai tādēļ, ka nevarēs reālizēt efektīvu kontroli, bet vēl daudz citu iemeslu dēļ. Tādēļ veltīga šī „šķēpu krustošana"!

H. K.
Norv., Mass., ASV

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem paraktitajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

L.A.B. ‚Daugavas Vanagi' St. Katarīnes nodaļas
9. GADA SVĒTKI-BALLE
Š. G. 7. NOVEMBRĪ ATLANTA KLUBA TELPĀS, GENEVAS IELAS GALĀ PIE ONTARIO EZERA.
Dubultkvarteta „KALVIS" priekšnesumi.
Apmeklēt līdz VALDE.

Alberts Raidonis

KĀPĒC KOMŪNISTIEM NE… TICĒT?

„Solījumi ir doti, lai tos lauztu."
Ļeņins.

Vai brīvā pasaule var ticēt komūnistu solījumiem? — Šis jautājums ir sevišķi svarīgs šodien, kad brīvās pasaules vaditāji atkal taisās ieskriet komūnistu lamatās.

Atbildi šim jautājumam meklēsim komūnistu pagātnes dokumentos, līgumos un darījumos ar citām valstīm. **Lai runā fakti, jo tie runā visskaidrāko valodu.**

Padomju Savienība savā pastāvēšanas laikā ir lauzusi vairāk kā 1.000 līgumu un doto solījumu visām valstīm; ar kuŗām tai ir bijuši darījumi. Pēdējos 15 gados no 40 noligumiem ar ASV, tā lauzusi 37.

Prezidents Trumens savā laikā teica: „Vienīgais līgums, ko Pad. Savitnība ievēroja, ir noligums par krievu iestāšanos karā pret Japānu."(Lai iegūtu laupījumu un koncesijas, jo Japāna faktiski bija jau tikpat kā sakauta.)

Pašķirsim atpakaļ dažas vēstures lapas.

IZDZIEST UKRAINA UN GRŪZIJA

Pēc cara Krievijas sabrukuma Ukraina un Grūzija (Georgija) proklamēja savu neatkarību, ko Maskava arī atzina 1920. g. Bet jau 1921. g. sarkanā armija iebruka Grūzijā un 1922. g. Ukrainā un abas šīs valstis pievienoja Pad. Savienībai.

PIENĀK BALTIJAS VALSTU KĀRTA

Savā laikā Pad. Savieniba noliga neuzbrukšanas paktus gandriz ar visām kaimiņvalstim, to starpā arī ar trim Baltijas valstim: Latviju, Lietuvu un Igauniju.

Par spīti tam, ka šie līgumi vairākkārt tika papildināti un atjaunoti, ka Pad. Savienība vairākkārt deklarēja respektēt Baltijas valstu politiskās, sociālās un ekonomiskās sistēmas, par spīti tam, ka savos miera līgumos Pad. Savienība bija atteikusies no šīm valstīm „uz mūžīgiem laikiem", — tomēr tās ar viltu un brutālu varu cīnīskā kārtā lauza savus dotos solījumus, savus svinīgi parakstītos līgumus un 1940. gada jūnija ievbruka šajās zemēs un pievienoja tās Sarkanai vergu impērijai.

UZBRUKUMS AFGANISTANAI UN SOMIJAI

Pad. Savienība līdzīgi izrīkojās arī ar citām kaimiņvalstīm, laužot savstarpējos līgumus. Tā **uzbruka Somijai un Afganistanai un atņēma svarīgus apgabalus no to territorijām.** Par neprovocētu uzbrukumu Somijai 1939. g. ziemā PSRS tika izslēgta no Tautu Savienības.

MONGOLIJA KĻŪST PAD. SAVIENIBAS SASTĀVDAĻA

Kad Ķina atzina Pad. Savienību 1924. g., Maskava apsolija sava karaspēka izvākšanu no Ārējās Mongolijas. Bet to nepildīja un 1936. g. **pārvērta Mongoliju par Pad. Savienības sastāvdaļu.**

KRĪT TRANSSIBIRIJAS DZELZCEĻS

1928. g. ārlietu ministrs Litvinovs svinīgi parakstija Pad. Savienības pievienošanos Kelloga - Briāna paktam, kas nosodija karu kā politisku ciņas līdzekli. Bet nepilnu gadu vēlāk Padomju armija iebruka Mandžūrijā un atņēma Ķinai Transsibirijas dzelzceļu.

„BRĪVPRĀTIGIE" UZ SPĀNIJU

Spānijas pilsoņu kara laikā 1936. g. Pad. Savieniba kopā ar citām valstim iestājās par stingras neitrālitātes ievērošanu un neiejaukšanos spāņu iekšējās lietās, bet sūtija ieročus un „brīvprātīgos" cīnai par komūnisma nodibināšanu Spānijā.

TROJAS ZIRGS UN ASV

ASV atzina Pad. Savienību un nodibināja diplomātiskas attiekšmes ar Kremļa valdību 1933. g. Padomju ārlietu komisārs Litvinovs svinīgi parakstija solījumu, ka Maskava nekādā ziņā neiejauksies ASV iekšējās lietās un ASV territorijā nekādas slepenas organizācijas šim nolūkam netiks izveidotas.

Bet jau 1935. g. Trešās internacionāles Septītā pasaules kongresā Maskavā tika pieņemts lēmums par „Trojas zirga" stratēģiju pret … kā graut Savienoto … kārtu.

LIGUMS AR VĀ…

1939., g. augustā Pa… ba noliga ar Vāciju… devīgo neuzbrukšanas… rezultātā tika laupī… vai daļēja territoriālā… te un suverēnīte… pas valstim.

TRĪS GRĒKI VIEN…

1939. g. septembrī … niba iebruka Polija … tās daļu, laužot 1921. … to miera līgumu, 193… brukšanas līgumu … draudzības līgumu.

KOMEDIJA AR ATT… CHATRU …

1942. g. Pad. Savien… nojās Atlantijas Ch… lot, ka tā: a) nece… territoriāliem ieguvu… territoriāliem pārmai… tiek tikai saskaņā a… stu brīvu gribu un … visu tautu ļiesības iz… šām tādu valsts form… vēlas.

Šie solījumi netika … pat kā visi citi. Pad… nav ļāvusi brīvi izv… dzām tautām savas … tas, bet gan, iejauco… stu iekšējās lietās … mu un terroru, uzspi… lās sistēmas pēc Pa… rauga.

PIEDZĪMST JAUN…

Jaltas konferencē … ruāri Staļins solīja … neietekmētas vēlēša… un tāpat brīvu vēlēš… raudzīt demokratiska… kārtas visām Aus… valstim. Bet Polija… **Austrumeiropas vals… choslovakija, Rumāni… rija, Bulgārija tika… par Maskavas sa… vienpartijas komūnis… ru.**

AIZMIRST PA…

Otrā pasaules kara … Savieniba saņēma no… materiālus, lidmašīn… lielgabalus u.c. 11 n… laru apmērā. Viņa… samaksājusi un vis… maksāt.

CIŅA AP AUST…

Maskavas konfere… Anglija, ASV un P… ba solija Austrijai … pēc kara beigām, be… da veseli 10 gadi, … pēc 300 sēdēm ar … biedrotiem, Pad. Sa… kāpās izbeigt okupā…

LEĻĻU VALDIBA …

Potsdamas konfer… jūlijā - augustā, če… ka sabiedrotie vieno… cijas sadalīšanu ok… nās ar noteikumu … miski un politiski … viengabalaina, ko p… pigi 4 okupācijas … Kremlis sabotēja šo… noslēdza savu okup… ar dzelzs aizkaru un… par separātu Au… valsti ar leļļu valdi…

(Nobeigums 6

Kastro pērk lid…

Kastro, gribēdams p… vus galsa spēkus, j… gāka laika iesāka … Anglijas valdību co… ties lielāku skaitu … gļu strūklizniecinātāj… Sav. Valstīs šādam … katēgoriski pretojā… ka tas iesāktu bru… censību Karaibu jūr… tagad noskaidrojies, … prasītās lidmašīnas: … nisru prezidentam t… šot. Pēdējais saņem… nus iznicinātājus … telpas apsargāšanai … tuāliem uzbrucējiem.

CHRUŠČEVA I…

Zelta pulkstenis, … Chruščevs ceļojumā … ASV uzdāvinājis fa… niekam Kennetam D… viņš iedeva Ch. cig… nav zelta, bet gan … du varot dabūt ka… par $14,-. Bet ar vi… darījums nav slikts … maksājis tikai 8¢.

Abonentu ie… Zviedrij…

Latvijas Amerikā … maksu lūdzam … **DV STOKHOLMAS … BOX 220. STOC…**

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE. APT 16

I. Andrejsons, C.L.U.
41 Muircrest Drive,
DON MILLS, ONT. - HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

PROF. P. LEJIŅŠ
RUNĀS VALSTS
SVĒTKU AKTOS

ALA's priekšsēdis prof. P. Lejiņš ir aicināts runāt Latvijas neatkarības svētkos vairākās vietās ASV rietumu piekrastē: 14. novembrī viņš runās svētku aktā Dimoinā, Aijovā, bet 21. un 22. novembrī — četros svētku aktos Vašingtonas un Oregonas valstīs.

LASĪTĀJU vēstules

UN TOMĒR „TIK TRAKI NAV"

Latvijas Amerikā redakcijai:

Nebiju domājis, ka mans īsais aizrādījums par Kampes kunga rakstā izteikto domu izraisīs debates, bet tā kā Kampes kungs uz šo aizrādījumu reaģējis ar diezgan asu atbildi LA 24. oktobra numurā, esmu spiests arī no savas puses vēl ko teikt.

Vispirms, atsaukšanās uz logiku un psiholoģiju ir mazliet novecojies un stipri problemātisks paņēmiens, atspēkojot citādi domājoša secinājumus. Lai minam tikai psihologa Freuda u. c. „dziļo domātāju", pēc visu loģisko un psiholoģisko likumu konstruēto, secinājumu dibināto apstrīdēšanu . . . Tādēļ aprīmēt citādi domājošo atzinumus par neloģiskiem un psiholoģiski neparezīem, pārāk riskanti.

Tagad par Kampes kunga atzinumu, ka ASV būtu grūti izšķirties par totālu atbruņošanos, ja arī būtu iespēja reālizēt tās efektīvu kontroli. Man šķiet, ka kapitālistiskās ražošanas pārkārtošana nebūt nav tik grūti izdarāma, kā to izteicis Kampes kungs. Kapitālistiskā ražošanas iekārta, apstākļu spiesta, ir vairākkārt pārkārtojusies, gan uzlabojot ražošanas paņēmienus, gan samazinot strādnieku darba laiku utt. Lai atceramies, kādas grūtības bija jāpārvar kapitālistikai rūpniecības iekārtai, tvaika spēku ievadot ražošanas procesā! Mazākos apmēros tas patsbijis jāpiedzīvo vēlākos laikos. Arī tagad, mēchanizācijas „ziedu laikmetā", būs tas pats. Kapitālistiskā ražošana tikusi pāri visām grūtībām. Paredzams, ka tāpat nokārtosies arī nākotnē jautājumi par ražošanas pārkārtošanu. Protams, tas notiks ar grūtībām un neizbēgamu rīvēšanos darba ņēmēju un darba devēju starpā. Bet, apstākļu spiestas, abas grupas vienmēr „satikušās kaut kur pusceļā". Apšaubīt tādu varbūtību nevar. Turklāt, nevar neievērot to faktoru, ko pieminēju savā iepriekšējā vēstulē — valstis ar zemu dzīves standartu (piem. PSRS) iedzīvotāju prasības aug. Tās arī pamudināja PSRS varasvīrus nodarboties ar problēmu par atbruņošanos un militāro izdevumu samazināšanu. Šo prasību pieaugums var zināmā mērā līdzsvarot kapitālistiskās un sociālistiskās ražošanas produktu cenas, protams, ja sociālistiskās ražošanas valstis (PSRS) neturpinātu dempinga sistēmu starptautiskajā tirgū.

Peidzot gribu vēl pasvītrot, ka kapitālistiskai ražošanas iekārtai nav gan jābaidās no sociālistiskās ražošanas iekārtas konkurences arī pēdējās birokratisma u. c. iemeslu dēļ.

Bet, vai šī debatēšana nav gluži veltīga? Visparēlā atbruņošanās nebūs iespējama ne tikai tādēļ, ka nevarēs reālizēt efektīvu kontroli, bet vēl daudz citu iemeslu dēļ. Tādēļ veltīga šī „šķēpu krustošana"!

H. K.
Norv., Mass., ASV

Mēs manuskriptus saīsinām.
Vēstules neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs pastmarka.
Anonīmiem paraktītajos rakstos izteiktās domas redakcijas viedoklim.

ATLANTA KLUBA TELPĀS,
KLĀ PIE ONTARIO EZERA.
BALVIS priekšnesumi.
Apmeklēt līdz VALDE.

Alberts Raidonis

KĀPĒC KOMŪNISTIEM NEVAR TICĒT?

„Solījumi ir doti, lai tos lauztu."
Ļeņins.

Vai brīvā pasaule var ticēt komūnistu solījumiem? — Šis jautājums ir sevišķi svarīgs šodien, kad brīvās pasaules vadītāji atkal taisās ieskriet komūnistu lamatās.

Atbildi šim jautājumam meklēsim komūnistu pagātnes dokumentos, līgumos un darījumos ar citām valstīm. **Lai runā fakti, jo tie runā visskaidrāko valodu.**

Padomju Savienība savā pastāvēšanas laikā ir lauzusi vairāk kā 1.000 līgumu un doto solījumu visām valstīm, ar kurām tai ir bijuši darījumi. Pēdējos 15 gados no 40 noslēgumiem ar ASV, tā lauzusi 37.

Prezidents Trumens savā laikā teica: „Vienīgais līgums, ko Pad. Savitnība ievēroja, ir noslēgums par krievu iestāšanos karā pret Japānu."(Lai iegūtu laupījumu un koncesijas, jo Japāna faktiski bija jau tikpat kā sakauta.)

Paškirsim atpakaļ dažas vēstures lapas.

IZDZIEST UKRAINA UN GRŪZIJA

Pēc cara Krievijas sabrukuma Ukraina un Grūzija (Georgija) proklamēja savu neatkarību, ko Maskava arī atzina 1920. g. Bet jau 1921. g. **sarkanā armija iebruka Grūzijā un 1922. g. Ukrainā un abas šīs valstis pievienoja Pad. Savienībai.**

PIENĀK BALTIJAS VALSTU KĀRTA

Savā laikā Pad. Savienība noslēga neuzbrukšanas paktus gandrīz ar visām kaimiņvalstīm, to starpā arī ar trim Baltijas valstīm: Latviju, Lietuvu un Igauniju.

Par spīti tam, ka šie līgumi vairākkārt tika papildināti un atjaunoti, ka Pad. Savienība vairākkārt deklarēja respektēt Baltijas valstu politiskās, sociālās un ekonomiskās sistēmas, par spīti tam, ka savos miera līgumos Pad. Savienība bija atteikusies no šīm valstīm „uz mūžīgiem laikiem", — tomēr tā ar viltu un brutālu varu cīniskā kārtā lauza savus dotos solījumus, savus svinīgi parakstītos līgumus un 1940. gada jūnija iebruka šajās zemēs un pievienoja tās Sarkanai vergu impērijai.

UZBRUKUMS AFGANISTANAI UN SOMIJAI

Pad. Savienība līdzīgi izrīkojās arī ar citām kaimiņvalstīm, laužot savstarpējos līgumus. **Tā uzbruka Somijai un Afganistanai un atņēma svarīgus apgabalus no to territorijām.** Par neprovocētu uzbrukumu Somijai 1939. g. ziemā PSRS tika izslēgta no Tautu Savienības.

MONGOLIJA KĻŪST PAD. SAVIENĪBAS SASTĀVDAĻA

Kad Ķīna atzina Pad. Savienību 1924. g., Maskava apsolīja sava karaspēka izvākšanu no Ārējās Mongolijas. Bet to nepildīja un 1936. g. **pārvērta Mongoliju par Pad. Savienības sastāvdaļu.**

KRIT TRANSSIBIRIJAS DZELZCEĻŠ

1928. g. ārlietu ministrs Ļitvinovs svinīgi parakstija Pad. Savienības pievienošanos Kelloga - Briāna paktam, kas nosodīja karu kā politisku cīņas līdzekli. Bet nepilnu gadu vēlāk Padomju armija iebruka Mandžūrijā un atņēma Ķīnai Transsibirijas dzelzceļu.

„BRĪVPRĀTIGIE" UZ SPĀNIJU

Spānijas pilsoņu kara laikā 1936. g. Pad. Savienība kopā ar citām valstīm iestājās par stingras neitrālitātes ievērošanu un neiejaukšanos spāņu iekšējās lietās, bet sūtīja ieročus un „brīvprātīgos" cīņai par komūnisma nodibināšanu Spānijā.

TROJAS ZIRGS UN ASV

ASV atzina Pad. Savienību un nodibināja diplomātiskas attiekšmes ar Kremļa valdību 1933. g. Padomju ārlietu komisārs Ļitvinovs svinīgi parakstija solījumu, ka Maskava nekādā ziņā neiejauksies ASV iekšējās lietās un ASV territorijā nekādas slepenas organizācijas šim nolūkam netiks izveidotas.

Bet jau 1935. g. Trešās internacionāles Septītā pasaules kongresā Maskavā tika pieņemts lēmums par „Trojas zirga" stratēģiju pret ASV, nolūkā graut Savienoto Valstu iekārtu.

LĪGUMS AR VĀCIJU

1939. g. augustā Pad. Savienība noliga ar Vāciju savu nodevīgo neuzbrukšanas paktu, kā rezultātā tika laupīta pilnīga vai daļēja territoriālā integritāte un suverēnitāte sešām Eiropas valstīm.

TRĪS GRĒKI VIENĀ GADĀ

1939. g. septembrī Pad. Savienība iebruka Polija un okupēja tās daļu, laužot 1921. g. parakstīto miera līgumu, 1932. g. neuzbrukšanas līgumu un 1934. g. draudzības līgumu.

KOMĒDIJA AR ATLANTIJAS CHATRU

1942. g. Pad. Savienība pievienojās Atlantijas Chartai, apsolot, ka tā: a) necentīsies pēc territoriāliem ieguvumiem, b) ka territoriālām pārmaiņām jānotiek tikai saskaņā ar pašu valstu brīvu gribu un c) respektēs visu tautu tiesības izvēlēties pašām tādu valsts formu, kādu tās vēlas.

Šie solījumi netika pildīti, tāpat kā visi citi. Pad. Savienība nav ļāvusi brīvi izvēlēties daudzām tautām savas valsts iekārtas, bet gan, iejaucoties šo valstu iekšējās lietās ar apvērsumu un terroru, uzspiedusi sociālās sistēmas pēc Padomju parauga.

PIEDZIMST JAUNI SATELIŠI

Jaltas konferencē 1954. g. februārī Staļins solīja brīvas un neietekmētas vēlēšanas Polijā, un tāpat brīvu vēlēšanu ceļā izraudzīt demokratiskas valsts iekārtas visām Austrumeiropas valstīm. Bet **Polija un citas Austrumeiropas valstis: — Čehoslovakija, Rumānija, Ungārija, Bulgārija tika pārvērstas par Maskavas satelitiem ar vienpartijas komūnistu diktatūru.**

AIZMIRST PARĀDUS

Otrā pasaules kara laikā Pad. Savienība saņēma no ASV karamateriālus, lidmašīnas, tankus, lielgabalus u.c. 11 miljardu dolaru apmērā. Viņa par to nav samaksājusi un vispār atsakās maksāt.

CIŅA AP AUSTRIJU

Maskavas konferencē 1943. g. Anglija, ASV un Pad. Savienība solīja Austrijai brīvību tūlīn pēc kara beigām, bet bija jāgaida veseli 10 gadi, līdz beidzot pēc 300 sēdēm ar Rietumu sabiedrotiem, Pad. Savienība piekāpās izbeigt okupāciju.

LEĻĻU VALDĪBA BERLINĒ

Potsdamas konferencē 1945. g. jūlijā - augustā, četri kara laika sabiedrotie vienojās par Vācijas sadalīšanu okupācijas zonās ar noteikumu, ka ekonomiski un politiski Vācija paliks viengabalaina, ko pārvaldīs kopīgi 4 okupācijas varas. Bet Kremlis sabotēja šo nolīgumu; noslēdza savu okupācijas joslu ar dzelzs aizkaru un pārvērta to par separātu Austrumvācijas valsti ar leļļu valdību Berlinē.

(Nobeigums 6. lpp.)

Kastro pērk lidmašīnas

Kastro, gribēdams pastiprināt savus gaisa spēkus, jau pirms ilgāka laika iesāka sarunas ar Anglijas valdību cerībā iegādāties lielāku skaitu moderno anglu strūkliznīcinātāju. Lai gan Sav. Valstis šādam darījumam katēgoriski pretojās, baidoties, ka tas iesāktu bruņošanās sacensību Karaību jūras apkārtnē, tagad noskaidrojies, ka angļi prasītās lidmašīnas Kubas ministru prezidentam tomēr pārdošot. Pēdējais saņems 17 modernus iznīcinātājus Kubas gaisa telpas apsargāšanai pret eventuāliem uzbrucējiem.

CHRUŠČEVA DĀVANA

Zelta pulkstenis, ko Pitsburgā Chruščevs ceļojuma laikā pa ASV uzdāvinājis fabrikas strādniekam Kennetam Džekijam, kad viņš iedeva Ch. cigāru, izrādās, nav zelta, bet gan apzeltīts. Tādu varot dabūt katrā veikalā par $14,-. Bet ar visu to Džekija darījums nav slikts — cigārs maksājis tikai 8¢.

Abonentu ievērībai Zviedrijā

Latvijas Amerikā abonēšanas maksu lūdzam kārtot ar
DV STOKHOLMAS NODAĻU, BOX 220, STOCKHOLM.
LA apgādā

JAUNKANADIEŠU PRESE SĒRO PĒC ARTURO SKOTTI

Miris Kanadas italiešu laikraksta redaktors

Arturo Skotti

(Canadian Scene) — Nav vajadzīgs karalauks, nedz uniforma, nedz medaļa, lai raditu varoni: viss, kas ir vajadzīgs, ir drošsirdīga sirds un augstsirdīgs prāts. Tie viņam bija — Arturo Skottijam, italiešu laikrakstu „Corriere Canadese" un „Corriere del Quebec" redaktoram.

Viņš savas kaujas izcīnīja aiz galda. Piecos smaga darba gados, srādājot garu darba laiku, viņš no nekā radīja laikrakstu un radīja pašapziņu italiešu vietējā sabiedrībā. Par to viņš bija iemantojis Kanadas sabiedrības cieņu: ar savu personību un asprātību viņš piespieda ļaudis saprast, ka italieši nav tikai tenori vai mandolīnu spēlētāji. Viņš pārstāvēja italiešu labākos ļaudis.

Bet tikai nedaudziem bija zināma kāda cita kauja, ko viņš izcīnīja. Tā bija klusa iekšēja cīņa viņā pašā — 12 mēnešus viņš nodzīvoja ar nomocošo apziņu, ka viņa dienas ir skaitītas. Būdams drošsirdīgs, viņš nekad neizteica neviena paša žēlošanās vārda, nekad nepadevās izmisumam: viņš drīzāk deva ceribu un iedrošināja citus, it kā viss ar viņu būtu atkal labākā kārtībā. Tomēr sevī viņš it labi apzinājās, ka tā tas nav. Tikai reiz, pirms 4 mēnešiem, kopā brokastojot un iztirzājot nākotnes darbību, viņš piepeši kļuva kluss; viņa melnās acis zaudēja spožumu un kļuva skumjas. „Šoreiz," viņš teica, „neieslēdziet mani savos aprēķinos: es jau sen esmu savu laiku pārdzīvojis."

Taisni tad, kad viņa veidotais trauslais kuģis — italiešu laikraksts, ko viņš bija veidojis — bija sasniedzis drošu un daudzsološu ostu, taisni tad, kad viņš būtu varējis ievākt ražu no izsētās vērtīgās sēklas, viņam bija jāiet.

Viss, ko viņš bija darījis, bija padarīts klusi un necili, it kā viņš būtu bijis par kautru.

Labais, dārgais Arturo: jūs bijāt dzimis tanī augligajā zemē, ko sauc Brianza, kur cipreses un kalni sakūst kopā šai gada laikā, radot maigas un cēlas krāsas. Kur ļaudis runā suliģo Lombardijas dialektu, kas tik labskanīgs ir mūsu ausīs, kad mēs varam sev atļauties pustundu pavadīt kopā. Kur centīgi ļaudis uzcēluši kontinenta vecākās zīda un tekstilfabrikas. Kur par spīti spāņu, franču un austriešu invāzijām pēdējos trīs gadu simteņos, ļaudis ir saglabājuši savu neatkarīgo un kaislo raksturu. Vai jūs ilgojāties pēc savas dzimtās puses, kad mēs jūs pēdējo reiz sastapām? Jūsu prāts bija skaidrs, bet jūsu lūpas bija nogurušas — bija tik daudz lietu, kas būtu jāpasaka, un tikai ar acīm varēja to izteikt.

Tāgad mums jāšķiras: fiziskie pierādījumi mums saka, ka jūs vairs neesot mūsu vidū. Bet mēs neesam jūs zaudējuši, jo jūsu aiziešana ir tikai fiziska. Laikam bija pienācis brīdis, kad jums bija jāmaina smagais, izvalkātais uzvalks pret kādu vieglāku, ko mūsu acis nespēj saskatīt. Vecais formas tērps bija jānomet, tas bija pārāk smags un nogurdinošs pēc tik ilgas kaujas. Nebija neviena, kas jums piešķirtu medaļas, godu, titulus; tā bija vientuļiga stunda, jums tikai pašam ar sevi vien, kā tas visai bieži notiek ar jums šai saulē.

Mēs fiziskos pierādījumus neakceptēsim par patiesiem.

Arturo Skotti runāja, un paliks kā paraugs Kanadas italiešiem: mierīgs, necils, un dažreiz kautrīgs, bet viņš stāvēja par drosmi un humānu mīlestību, par neatlaidību un morālu stiprumu. Starp tautībām un ticībām viņa paraugs norāda mums ceļu, kas ved uz labākām cilvēku īpašībām, kādas vien cilvēce var cerēt sasniegt. Savā kaujas laukā Arturo Skotti pierādīja savu morālo stāju. Viņa klātiene un viņa sasniegumu piemiņa mūs iedvesmios. Paļaujamies jums, dārgais draugs.

Čarls L. Kačia.

Savienotās VALSTIS

ŅUJORKA

Baltiešu akadēmiskās federācijas kongress notika svētdien Baltijas brīvības namā. Federācija apvieno latviešu, lietuviešu un igaunu studentus. Federācijas prezidents Uldis Klauss atklāja kongresu ar uzrunu. Akadēmisko runu teica ALA's priekšsēdis prof. P. Lejiņš par tematu „Kultūras koncepti, etniskā identitāte un baltiešu amerikāņi". Savā runā viņš apskatīja divas savas kultūras saglabāšanas iespējas, kadas tagad atveras iecelotājiem no Baltijas valstīm. Viena — ka mēs cenšamies saglabāt savu kultūru tādu, kāda tā bija atstājot dzimteni: tādai kultūrai ir grūtības turpmākajā pastāvēšanā. Otra iespēja ir tāda, ka mēs ļaujam savai kultūrai tālāk veidoties Amerikas kultūras ietekmē.

Par federācijas jauno prezidentu rotācijas kārtībā ievēlēja lietuviešu pārstāvi V. Krivicki. Par prezidenta vietniekiem — Karinu Kolbri (igauniete) un līdzšinējo prezidentu U. Klausu.

ČIKĀGĀ

Latviešu skolas jau visur sāk gatavoties Ziemassvētku sarīkojumiem. Cīņas draudzes skola šogad sākusi iestudēt Elgas Kores-Krūmiņas bērnu lugu Strautnieces vadībā. 28. oktobrī sapulcējās bērnu vecāki un bērni, lai pārrunātu par kostīmiem tēlotājiem. Izrāde notiks baznīcas apakšējā zālē 22. decembrī.

Cīņas draudzes svētdienas skola rīkos svinīgu 18. novembra aktu, gatavojot piemērotu programmu.

Sakarā ar Latvijas neatkarības proklamēšanas atceres dienas svinībām, 19. novembrī, pl. 10 vakarā ABC televizijas tīkls (220 raidstacijas) raidīs latvisku programmu, kurā uzstāsies pazīstamā Dzelmju latviešu tautas deju kopa un jauktais Čikāgas koris „Daugava."

25. oktobrī, Čikāgas futbola klubs „Stars" (Amerikas latviešu meistars) pazaudēja (0:5) šīs sezonas beidzamo spēli pret ungāriem. Sogad latvieši ieņēma piekto vietu „Nacionālās futbola līgas" trešajā grupā. Šo spēli nelabvēlīgi ietekmēja laika apstākļi (laukums bija dubļains un temps bija zems). Vārtus sargāja Andris Bite („Brīvības Talcinieka" red. loceklis).

Kopš kluba dibināšanas (1954. g.) tam nav nākuši klāt jauni spēki, tāpēc šajā sezonas pēdējā spēlē piedalījās tikai deviņi spēlētāji. Klubu vada Jānis Fogels. Skatītāji un no ierindas „izsistie" futbolisti komentēja, ka šī spēle bijusi vāji koordinēta.

BOSTONA

Bostonas paukotāju 10 gadu atceres aktā īgauņu pianists Leonids Milks iemantoja nedalītu piekrišanu un atzinību Šopēna un Lista darbu atskaņojumos. Milkam technika nav vienīgais „ierocis", bet viņa mākslinieciskā personība un spilgtā izjūta katram atskaņojumam deva vērtības, kādas pēdējā laikā maz dzirdētas. — Baritons Kārlis Grīnbergs nāca ar samērā solidu priekšnesumu un tikamu tembru. Uzlabojama rezonance un vairojama drosme „forte" un „kreščendo" brīvai veikšanai. Pārdzīvojuma skāla arī vēl neaiztikta. Dikcija laba. Katrā ziņā — vērts strādāt. Māra Eferte bija droša pavadītāja.

K.

FILADELFIJA

Filadelfijas latviešu jaunatnes pulciņš, noslēdzot jaunatnes nedēļu, sarīkoja īpašu tuvināšanās vakaru vecākiem un labvēļiem. 24. oktobrī Brīvo Latvju biedrības telpās. Sarīkojumu vadīja pulciņa priekšnieks Juris Jauntirāns, bet kopdziesmas — Laimonis Spožais. Humoristiskus referātus par jaunatnes priecāšanos Zviedrijā un vecpuišu appreciināšanas institūtiem lasīja Uldis Kariņš, Olafa Stumbra dzejoļus cēla priekšā Judīte Jauntirāne, un ar tautas dejām uzstājās šai vasarā izveidotais jaunāko spēku dejotāju ansamblis. Vakars aizritēja patīkami, apmeklētāju bija ap pussimta. Viesu vidū bija redzami arī raksnieks Jonass Miesnieks ar kundzi, sadarbības centra priekšnieks Dr. A. Rudzis, Dr. N. Viksniņš u. c.

KALAMAZŪ

Daugavas Vanagu apvienība, līdzīgi iepriekšējiem gadiem, griežas ar lūgumu un aicinājumu Ziemassvētkos atceroties mūsu trūkumcietējus, invalidus, atraitnes, bāriņus, vecas māmuļas un tēvus, tiem kaut mazumiņu ziedojot no savas algas. Savā uzsaukumā DV apvienība saka: „Palīdzi viņiem, tas būs lielākais un gaišākais gandarījums Tev, nogurušam darba rūķim, šajā lielajā, skarbajā, bet brīvajā zemē, kur katram no mums atļauts strādāt, pelnīt un arī palīdzēt cietējiem." Ziedojumus lūdz iemaksāt līdz 15. novembrim aprūpes daļas vadītājam R. Ozoliņam, 3016 Santos Ave., Kalamazū.

Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudze jau ilgāku laiku meklē pirkt sev piemērotu baznīcu. Kā ziņo „Gazetta", draudzes pr-ks J. Ķinēns tagad ar kāda vietēja jurista starpniecību griezies pie pilsētas Skolu daļas noskaidrot iespēju, vai tā nepārdotu draudzei veco S. Burdeck skolas mūra ēku, kurā pašreiz atrodas kāda skolas nodaļa.

— B. —

Jaunanes nedēļas ietvaros rikotajā referāta vakarā Dr. V. Muižnieks sīkstošā stāsījumā iepazīstināja kā jaunāko un vidējo, tā arī vecāko paaudzi ar temu „Pazīsim viens otru". Vakaru atklāja JK priekšniece Juta Grīnberga, to ievadīja Anitas Zelīņas klavieru solo. Tais pašās telpās notika jauno talantu skate, kur ar gleznojumiem ejļā un tušā piedalījās Anita Zeltiņa, Skaidrīte Valtere, Bitīte Vinklere, Regīna Skrupškele, Ieva Zadiņa, ar keramikas veidojumiem Ivars Līcis un Anita Zeltiņa. Latvijas pastmarku kollekciju bija izstādījis Girts Kaugars un miniatūras mūzikas instrumentu veidojumus I. Līcis.

Kalamazū ev.-lut. draudzes rikotie rudens svētki 25. oktobrī bija sevišķi labi izdevušies, tā ka cerams, rikotāju liktais mērķis, — „materiālo atlikumu trūkumcietējiem tautiešiem", labi piepildījies. Svētkus ievadīja māc. A. Piebalgs. Priekšnesumos piedalījās: Baiba Šinte — deklamācijas, duetu un trio dziesmas — Ilona Balcere, Gunta Līce un Vilma Rituma, solo dziesmas — G. Līce un I. Balcere Bitītes Vinkleres klavieru pavadījumā, vijoles solo spēlēja Daira Kalnāja brīvmāksl. A. Kalnāja pavadījumā. Skatītājus ļoti iepriecināja plašā skautu un gaidu tautisko deju grupa, kuŗa skolotājas M. Paudrupes vadībā, ar M. Grāmatiņas klavieru mūziku, izveidojusies par labi saliedētu vienību. Sekojošais dažāds ātrā laikā tika ar „ķeršanu izķerts," un tā vecākā paaudze pārējo laiku pavadīja pie kopējiem azaida galdiem, bet jaunatne nodevās deju un latvisko rotaļu priekiem.

Kalamazū latviešu mednieku makšķernieku kluba biedri šī gada medību sezonu ievadījuši ļoti sekmīgi. Pirmajā dienā mednieki A. Tralmaks, A. Minka, L. Skrupškelis, J. Melnūdris, K. Sedlinš un J. Strautkalns kopskaitā nošāvuši visu atļauto piļu dienas normu, bet A. Tralmaks un J. Melnūdris katrs arī pa zosi, kaut gan, lai tās dabūtu rokā, ūdenī izmirkuši līdz pusei. Fazānu medībās līdz šim veiksmīgākie ir A. Tralmaks un J. Kupsis. Pašreiz mednieki rosīgi gatavojas buku medībām, kuŗas tie sāksies 15. novembrī. Dažiem jau izlozē laimējies, ka var šaut arī kazas, tā ka izredzes uz labu medījumu ļoti lielas.

IZKĀRTNES MAIŅA NELĪDZ

Komūnistu partijas brīvajā pasaulē ir tipiskas mazākuma partijas, neizslēdzot pat Franciju un Itāliju, kur tās savā laikā biedru skaita ziņā bija vislielākās. Pazīstams ir arī paradoksālais joks, ka nekur nav tik maz komūnistu kā Padomju Savienībā, jo tur ļaudis, izņemot jauno vidusšķiru un jauno aristokratu pēderīgos, jau sen vairs netic komūnistu priecas mācībai par paradīzi zemes virsū, kad visur būs komūnisms . . .

Tāpēc Kanadā un arī citās zemēs komūnisti savu isto seju slēpj aiz pievilcīgāka partijas nosaukuma. Kanadā komūnistu partija visu laiku slēpās aiz Kanadas strādnieku progresīvās partijas izkārtnes, kaut gan labi zināms, ka tā nav ne strādnieku, nedz progresīvi domājošo ļaužu partija, jo strūgalvīgi turas pie vecās Marksa bauslības, kaş ir jau vecāka par 100 gadiem. Savu tagadējo nosaukumu Kanadas komūnistu partija mainīja pagājušā pasaules kara laikā, pieņemot strādnieku progresīvās partijas daudz pievilcīgāko nosaukumu. 1945. g tanī esot bijuši 15.000 biedru.

Kad sākās aukstais karš un komūnistu agresija Korejā, laba tiesa Kanadas komūnistu mazliet atjēdzās, un 1951. g. partijas biedru skaits noslīdēja līdz 10.000. Ungārijas revolūcijas asiņainā apspiešana deva dūrienu jau tā novārdzinātai komūnistu partijai. Pēc 1957. gada partijas kongresa no 173 oficiālajiem delegātiem 51 nodeva partijai atpakaļ savas biedru kartes, bet partijas biedru skaits noslīdēja zem 2.000! Tā kā Kanadā iedzīvotāju skaits ir pārsniedzis 18 miljonu, tad komūnistu te ir ļoti maz, jo nepārsniedz vienas lielākas biedrības vai draudzes locekļu skaitu Toronto pilsētā, kaut gan pēdējo uzlūko par Kanadas komūnistu citadeli. Starp šiem biedriem ir arī daži latviešu komūnisti, kas Kanadā iecelojuši pēc 1905. gada un savā politiskajā domāšanā sastinguši uz „piektā gada" revolūcionāru domāšanas pakāpes.

Nesen notikušajā Kanadas komūnistu kongresa laikā šejienes komūnistu vadonis, 68 gadus vecais Tims Baks apgalvoja, ka biedru skaits augot un turpināšot augt „labvēlīgajā klimatā",ko radījis Chruščeva ASV apmeklējums . . . Partijas morāle, pēc Baka apgalvojuma kongresa delegātiem, esot augstāka nekā jebkad agrāk, un komūnisti esot sagatavojušies lieliem darbiem . . . (Emigranti un citi Padomju Savienības pazinēji jau pirms Ch. apmeklējuma brīdināja brīvo pasauli no apmeklējuma sekām, bet tās palika saucēja balsis tuksnesī).

Atlikusī komūnistu saujiņa, jaunu ceribu iedvesmota, tad arī vienprātīgi nobalsoja, ka strādnieku progresīvās partijas nosaukums atmetams un jāatgriežas pie vecā nosaukuma — Kanadas komūnistu partija. Daži kongresa delegāti pat apgalvoja, ka tik daudz biedru partija zaudējusi tāpēc, ka daudzi jaucot „strādnieku progresīvo partiju" ar „progresīvi konservātivo partiju". Ja tas patiesi tā būtu bijis, tad ar komūnistu partijas daudz izslavēto „politisko biedru audzināšanu" un „šķiras apziņu" lietas būtu pavisam bēdīgā stāvoklī! Tā, liekas, ir tikai tukša izrunāšanās, kuŗai paši partijas vadoņi nepiešķiŗ nekādu nopietnu ievērību. Drīzāk gan jādomā, ka partijas vadība atzinusi, ka ar nosaukumu tā tomēr „ilenu maisā nav varējusi noslēpt". Tāpēc sadūšojusies un nākusi klajā ar savām īstajām krāsām, lai, starptautiskajai politikai ievirzoties draudu un izspiešanas laikmetā, no Chruščeva žēlastības varētu kaut ko iegūt arī Kanadas „pareizticīgie komūnisti", no kuŗiem vietējie kreiši noskaņotie pilsoņi tik krasi sākuši norobežoties.

Tikai nākotne rādīs, kādus labumus, ja vispār tādi būs, Kanadas komūnistu partija iegūs no „jaunā klimata", un vai piepildīsies Kanadas Staļina visai optimistiskais pareģojums par partijas atdzimšanu un augšanu.

Budzis.

PRESES VAKARS ČIKĀGĀ

Lai novērstu šur tur manīto pagurumu preses darbiniekos un rastu pareizu pieeju šīsdienas preses jautājumiem, Čikāgas preses darbinieki pulcējās pirmajā preses vakarā Čikāgā.

Milvokos dzīvojošais redaktors R. Čaks interesantā referātā sniedza ieskatu par preses darbinieku pašreizējām problēmām un uzdevumiem, kuŗi ir smagi, bet veicami. Presē vērojama vienaldziba par latviešu tautas vitālām interesēm, sāk tanī parādīties pat koeksistences pirmie sludinātāji. Jaunatnes prese dažkārt velti vairāk telpas, apkarojot veco paaudzi, nekā cīņai par Latviju, vismaz šāda tendence vērojama dažos tās izdevumos. Latviešu preses darbinieku jaunā paaudze aicināma brīvās Latvijas preses darbinieku sanāksmēs, ne lai to pamācītu, bet lai mācītos viens no otra — sniegtu viens otram vērtīgākās darbā iegūtās atziņas izlietošanai cīņā par brīvu Latviju.

Referātam sekoja vairāku stundu ilgas debates. A. Raidonis norādīja uz vairākām iespējām, kā popularizēt Latviju un latviešus vietējā presē. F. Grīnbergs uzsvēra, ka brīvība nav patvaļa un ka cilvēks, kam rokā rakstāmais rīks, to nedrīkst izmantot nelietīgi, pretēji tautas un cilvēces interesēm.

Vienojās, ka preses vakaru tradīcija būtu turpināma, jo tā dotu iespēju arī turpmāk apmaiņīties domām un idejām. Nebūtu par ļaunu, ja varētu noorganizēt Preses dienas, kaut lielāku sarīkojumu laikā. Dažas kopā pavadītas stundas dotu enerģiju un idejas turpmākiem darba mēnešiem. Tāpat nepieciešams būtu preses darbinieku izdevums, kaut tas iznāktu tikai reizi gadā.

Preses vakara darbiniekus ar rakstu sveica LPB sekretārs O. Akmentiņš, novēlot labas sekmes kopas turpmākā darbībā. ČLB priekšnieks V. Viksniņš preses kopai apsolīja biedrības atbalstu centienu īstenošanai. Preses kopu turpmāk vadīs I. Viksniņa (priekšsēde), R. Čaks (pr. v. Milvokos), A. Raidonis (pr. v. Čikāgā) un K. Ķezbers (sekretārs)

Preses kopas turpmākās darbības plānu izziņos preses darbiniekiem ar apkārtrakstiem.

K. Ķezbers

LATVIJAS AMERIKĀ pārstāvis VILIS MIĶELSONS
Kalamazū, 426 N. Prairie Ave, pieņem sludinājumus un kārto abonementus.

CEĻA VĀRDI

Augstsirdīgs cilvēks kļūst bagāts dodams, skopulis krādams dara sevi nabagu. Sālamans

☆

Kur liela mīlestība, tur lielas ciešanas. Longfellovs

☆

Pacietīgie garā ir labāki nekā lepnie garā. Ekleziasts

☆

Klusēšana īstā laikā ir daiļrunīgāka par teiktu runu. M. Tapers

☆

Tev nekad nebūs drauga, ja tam jābūt pilnīgi bez kļūdām. Plutarchs

LATVIEŠI DZIMTENĒ . . .

(Pārnesums no 2. lpp.)

stādījuši kā tīri latvisku strīdu. Lāci ieskatot par „servilu krievu ķiparu." Viņa stāvoklis Latvijā ir tāds pats kā Kvislinga stāvoklis Norvēģijā vācu okupācijas laikā. Lācis palīdzēja izkārtot 1940. g. vēlēšanu komēdiju, kad Latviju atdeva Padomju Savienībai.

Viņa tautieši Lāci visvairāk nicina par viņa pamfletiskiem romāniem, kuŗos 22 Latvijas brīvvalsts gadus viņš tēlo kā drūmu laikmetu, kad latviešu tautas vairākums gaidījis krievu „atbrīvošanu". Šovasar Maskavā izdots viņa romāna „Uz jauno krastu" angļu tulkojums. Tā esot visai gara novele divos sējumos. „Kad es to paņēmu kādā Rīgas grāmatu veikalā," autors stāsta, „es ievēroju, ka pārdevēja mani visai divaini novēroja. Kad es pateicu, ka gribu nopirkt, tā man neticīgi jautāja: — Vai jūs vēlētos abus sējumus? Jūs varat pirkt tikai vienu, ja vēlaties — Es paņēmu abus sējumus, un viņa šķita esam visai nelaimīga."

Kad autors izlasījis šo romānu, tad sapratis pārdevējas izturēšanos. Romāns ne tikai glorificējot krievus un komūnistu varas pārņemšanu Latvijā, bet arī tēlo tēvoci Semu kā ļaundari . . .

Kā visās padomju skolās, bērniem māca, ka „ticība tautai ir opijs". Kaut gan bērnus māca latviešu valodā, taču mācības plānu stingri pārrauga Maskavas izglītības ministrija, nosakot, kādas mācības grāmatas drīkst lietot cittautu valodās. („Nacionāla savā veidā, bet sociālistiska saturā" . . .! Ref.) Maskavas skolu inspektori regulāri apmeklējot Latvijas skolas, lai novērstu nevēlamo noslieci no priekšrakstiem — no marksisma tekas.

Visās Baltijas valstīs iedzīvotāju sastāvs mainījies salidzinot ar laiku pirms kara. Vācu un zviedru minoritātes evakuēja. Žīdus iznīcināja. Izcili nacionālisti emigrēja uz Zviedriju, Vāciju, Savienotajām Valsīm un citām zemēm, bet pārējie tika deportēti un gājuši bojā Krievijas plašumos. Aplēsts, ka apmēram puse pirmskara iedzīvotāju gājuši bojā vai uz visiem laikiem atšķirti no savas dzimtās zemes.

Autoram dūries acīs, ar kādu sikstumu latvieši turas pie savas valodas un tikumiem. Tas esot visvairāk novērojams laukos, kur baltieši stūrgalvīgi pretojoties krievu stila kollektivizācijai. Autors domā,

TRIMDAS ROKAS GRĀMATA

Augusts Nopūta apskaidro, kas notiek koncertā (2.)

Pirmās dienas pēc paziņojuma saņemšanas, ka gaidāms koncerts, caurmēra trimdinieks jūtas pagodināts, jo paziņojums nav vienkāršs paziņojums. Tas ir ielūgums. Tā tur arī skaidribas labā teikts: „Ielūgums Laipni lūdzam pagodināt ar savu klātieni u. t. t. . . ." Beigās norādīts, ka pagodināšana iespējama, samaksājot vienu vai vairākus dālderus ieejas maksas.

Pēc ielūguma saņemšanas, satiekot draugus vai citus šādus tādus paziņas, caurmēra trimdinieks apjautājas: „Nu — ko? Būsi koncertā?" Ja atbilde nenoteikta, sākumā labvēlīgi jāpamāca: „Jānāk, jānāk. Eulalija Lakstīgala taču mūsu izcilākā! Kas tādā reizē mājās sēdēs?!" Ja jautātais turpretim sāk locīties vai pat skaidri pasaka, ka nenāks, tad sašutumam jāļauj briva vaļa: „Kauns! Nodeviba! Latviskā trimdas gara nicināšana! Cilvēks braucis tik lielu gabalu, bet tu nevari aiziet tos pāris soļus! Fui!"

Dažreiz tas palīdz, un apsvētais apsolās koncertu apmeklēt.

Ja, turpretī, pats esat nolēmis koncertu neapmeklēt, tad tas citiem nav sakāms. Līdz pat koncerta brīdim jāapgalvo, ka koncertu katrā ziņā apmeklēs, un tikai pašā pēdējā mirklī jāatrod kāds svarigs iemesls, kas kavējis baudīt mākslu. Balsi un stāju jāizpaužas dziļajam sarūgtinājumam, ka likteņis bijis tik skarbs un kavējis mākslas baudā. Par attaisnotāju iemesu uzskatāma vārda (arī dzimšanas) dienas svinēšana, Makšķernieku biedrības mailišu sagādes komisijas sēde, spēkošanās programma TV, vai citi svarigi notikumi.

Ja caurmēra trimdinieks, visas iespējas apsvēris, bet neviena pietiekami svariga aizbildinājuma neatradis, beidzot izšķiras par koncerta apmeklēšanu, viņš kļūst par trimdas aktīvistu un izdevigā brīdī vēlāk visiem stāsta, kā sateicis iedzimtajiem: „Un tad es viņam teicu — kas jums te vispār! Ne te operas, ne koncertu! Bet mums, zin', mājās — oboi, kas mums tur viss bija! Vakaros neviens mājās nesēdēja — tikai pa koncertiem vai operām!"

Dodoties uz koncerta telpu, vispirms jāzina, cikos izsludināts koncerta sākums. Ja septiņos, tad neviens apzinigs trimdinieks pirms pus astoņiem no mājas ārā nedodos. Ierašanās ielūgumā minētajā laikā var nepatikami satraukt sarīkojuma vaditāju un radīt sajukumu. Sarīkojuma vaditājs, izsludinādams sākuma laiku septiņos, palaujas uz apmeklētāju godprātību, ka tie pratīsies un neskries jau septiņos, it kā nekad nebūtu koncertā dzirdējuši. Caurmēra un labi audzināts trimdinieks sarīkojuma vietā ierodas precizi, t. i. 44-45 minūtes pēc noliktā laika.

Pie ieejas zālē parasti novietoti divi galdi — viens biļetēm, otrs — programmām. (Par pēdējo lietāšanu skat. tālāk). Par ieejas bilešu dārgumu nav nozimēs tirgoties. To cena cieta. Sajukumu dažreiz rada pēdējā laikā pasāktā nenoteiktība: Ieeja pret labprātigiem ziedojumiem. Neskaidrību gan cenšas novērst, piebilstot: sākot ar $1.-, bet dažiem šādā kārtība tomēr nepatik. Viņi vēlētos, lai cena būtu pateikta skaidri, un lai nebūtu nekād locīšanās. Šādi cilvēki tomēr neizprot demokratijas pamatprincipus un nav pelnījuši tiesības dzivot brīvā zemē, kur valda brivība.

Kad biļete un programma iegādāta, jāieņem vietas. Ja tās numurētas, tad nekas — samekle savu numuru un sēdi virsū. Dažreiz tad gadās, ka pa labi un kreisi nosestas cilvēki, kas viens otru pazist, ilgi nav redzējušies un sāk savā starpā sarunāties. Kaut arī tas atklāj skatu kaimiņa dvēselē, saruna tomēr traucē — ir tos, kas sarunājas, ir to, kas sēd starp runātājiem, bet tur nekā nevar darit. Tās ir neērtibas, ko rada kapitālistiskā iekārta ar numurētajām vietām. Apmainīties vietām nav ieteicams — varētu būt, ka blakus krēslā dzirdamība vājāka, un bez tam — ja katrs sāks mainīties, kas tad būs! Sajuks kārtība un numurēšana izrādīsies lieka.

Ja krēsli nav numurēti, sēdvietas atrašana sarežģītāka, jo tad jāizšķiras — būt pazemīgam un vietu meklēt pēc iespējas tuvāk izejai, jeb steigties uz kādu no pirmajām rindām. Autors ieteic turpināt jauko latvisko tradiciju un turēties beidzamās rindās. Tad vēlāk var jauki pārmest: „Kā tad! Aizdrāzi garām uz kungu galu! Vecus draugus jau vairs nepazist!"

No otras puses — brīvi izmeklētajām vietām sava priekšrocība. Iespējams nosēsties tādu cilvēku tuvumā, kam kāda zināšana un interese par citiem un no kuru sarunam prims un pa koncerta laiku iespejams šo to lietderigu iemācīties. (Piem.: „Tu paskaties, mīļa — Caurumiša ausī mugurā ..o pasu gaišo organdi, ko pērn paņēma uz sēli... Vēl jau neesot samaksājuši . . .")

Kamēr pārējā publika iepem vietas, caurmēra trimdinieks uzmeklē koncerta rikotāju un tam izstāsta, kāpēc tieši šodien bijis ļoti viegļpratigs koncertu rikot — un kāpēc līdz ar to jāsaprot, ka klausītāju būs daudz mazāk, nekā ja rikotāji būtu aprunājušies ar cilvēkiem, kas no lietas daudz ko saprot. Traucētāji iemesli: nepareizi izvēlēta stunda (par agru vai par vēlu). neliet-pratigi izraudzita nedēļas diena („Koncertu nevar rikot darbdienā — otrā dienā visiem jābūt agri darbā!" vai: „Kas sestdienā riko koncertu? Pa vikendu taču katrs kaut kur izbrauc!" vai: „Nupat pirms trīs nedēļēm bija makšķernieku balle — kas te visu vairs var izskriet!" vai arī: „Ko jūs rikojat koncertu tik tuvu biedribas bazaram? Kāda tur jēga?!") vai vispāri tāpat („Jā, jā . . . Uz koncertiem vien jau vairs neiet . . . tagad visi prasa ko vairāk. Jums arī vajadzēja pielikt klāt kaut ko, kas velk — sī?")

Koncerta laikā vispārējā pieklājība prasa aplaudēt, paša cieņa — labvēlīgi smīnēt. Starpbrīdī citiem jālauj noprast, ka mākslinieka vilies. (Ir jau ir — bet . . .")

Kaut kad koncerta vidus posmā mākslinieka (-cei) jāpasniedz ziedi. Tos apgādā biedrības priekšnieks, pasniedz kāds no atnākušajiem tautas nākotnes pārstāvjiem, bet samaksā pats mākslinieks (-ce), jo izdevumu par ziediem atskaita no koncerta ienākuma (nodalijumā — dažādi izdevumi).

Ziedu pasniegšana un saņemšana izdarāma šā: kad pienācis kritiskais mirklis, b-bas pr-ks pa iepriekšējās dziesmas laiku sem krēsla atsaņo līdzi paņemtās pukes. Iesaņojuma papirus saburza un ar kāju pabida zem blakus krēsla. Zēns (vai meitene — ja mākslinieks ir virietis), kam ziedu pasniegšana uztcēta, dziesmai beidzoties mēģina tikt uz skatuves, bet nokavējas. Publika, to pamanijusi, un, lai piespiestu mākslinieku klanities un tā aizkavētu atstāt skatuvi, sāk aplaudēt dedzigāk. Mākslinieks (-ce), kaut arī saprot, ap ko lieta grozās, to nedrīkst izrādīt. Pazemīgi vēlreiz paklanijies, viņš atstāj skatuvi, uzmanidamies, lai nepaskatītos uz ziedu nesēju. Pēdējais, tukšo skatuvi un aiztejošo mākslinieku redzot, bridi nezina mājās, bet izšķiras par lietderību un dodas savu pienākumu izpildit aiz kulisēm. (Bērns paliek bērns . . .) Publika pastiprina aplausus, un kad lieli un mazi, laimīgi smaidot un ziediem rokās atgriežas skatuvē, visi ir priecīgi.

Koncerta pēdējās dziesmas laikā (to var noskaidrot programmā; skat. augšā), caurmēra trimdinieks pamazām sāk slidēt uz gaiteņa pusi, lai pirmais tiktu pēc mēteļa un tā uzvarētu cildenajā skrišanās sacīkstē uz garderobi, ar kādu noslēdzas katrs sarīkojums (t. i., ja tas nenoslēdzas ar dejošanu). Bez tam ietelcams pēc sarīkojuma daudz pa zāli netūļāties — dažu reizi gadās, ka b-bas pr-ks aicina klavieres bidit vai citās klausās; tad labāk nebūt klāt.

Pēdējā laikā dažās trimdas pavalstīs sākusi ievīesties jauka tradicija, ka kāds, kam vara un prašana, koncerta beigās uzrunā koncertantus un publiku, visiem pateikdamies par nestajiem upuriem trimdas labā. Daži domā, ka tas lieki, bet tā nav. Žēl par katru reizi, kas palaista gaām nerunāta.

Par to atkal nākamajā nodaļā: **Runāšana.**

MĀRTIŅVAKARS MONTREĀLĀ

Daugavas Vanagu Montreālas nodaļa, kā katru gadu, arī šogad. 7. novembrī, plkst. 7,30 vakarā, riko tradicionālo Mārtiņu balli ar gada vēteku sarīkojumu. Sarīkojums notiks 57 Prince Arthur St., E. Paredzēta Mārtiņu zoss izloze, pilna bufete, desiņas ar skābiem kāpostiem un laba deju mūzika. Tā kā dienu pirms sarīkojuma apsoļjušies ierasties DV Kanadas valdes locekļi, tad rīkotāji cer, ka gaidītie viesi piedalīsies arī Mārtiņu vakarā. Sakarā ar šo izdevību katram būt kopā ar Daugavas Vanagu Kanadas valdes pārstāvjiem, Montreālas nodaļa aicina visus biedrus un labvēļus ierasties nodaļas sarīkojumā.

VAI CILVĒCE IZDARĪS PAŠNĀVĪBU?

PĀRDOMAS RADIOAKTĪVU MĀKOŅU ĒNĀ

IDEJU SAJUKUMS

Modernās propagandas un technikas attīstības zīmē ir radies neziņas chaoss, jo cilvēkam dažkārt vairs nav kur pieķerties, ja tam nav stipras un stingras pārliecības un ticības. Pasaules kārtība un cilvēcīgā domāšana ir nonākusi strupceļā. Miermīlīgo chaotisko cilvēces daļu draud norīt izveicīgs un labi skolots nezvērs. Brīvā pasaule vairs nespēj brīvi izšķirties militārās, politiskās un morālās situācijās, jo atrodas kādu draudu gaisotnē. Tikai drošais un ticīgais vēl patur skaidru prātu un mierīgi strādā; neatbildīgie pāniski bēg vai ciecas uz koeksistenci par katru cenu.

Līdzīgi bīstamajai atomarai ķēžu reakcijai dažkārt redzam arī bīstamas smadzeņu ķēžu reakcijas, kas veselo cilvēku saprātu bīstami aptumšo. Tādā situācijā cilvēks vairs nevar atbildēt par savu rīcību. Tikai tā izskaidrojama neatbildīgo spēlēšanās ar uguni, ja viņi var formulēt: „Labāk sarkans nekā miris" (Lieberot als tot). Un tas nozīmē: uz šiem viriem cilvēce nevar paļauties, jo tie ir cilvēces aizmuguriski kaprači. Tie ir baiļu slimie un pirmie cilvēces upuri, kuri jau pēc iespējas ātrāk jāmet pār bortu, lai neapliptu vesela cilvēces daļa, kas cīnās pret visa ļaunuma sakni — komūnismu.

Protams, karš šodien vairs nav cienā nevienā nometnē. Bet tāpēc vēl bīstamāk kļūt bezdarbīgiem, jo zināmais cilvēces pretinieks nekautrēsies pielikt savu asinaino roku, ja tas viņam būs izdevīgi. Tāpēc arī mums jāsargā sevi un jāasina visi iespējamie ieroči — nevar zināt, ar kuriem būs jācīnās un kuri nesīs izšķirēju uzvaru. Lielā daļa brīvās cilvēces un arī mūsu ienaidnieks domā, ka cīņu izšķirs superieroči. Bet tas ir gaužam maldīgi. Ieroči vien nebūs glābējs spēks, ja nebūs idejas, nebūs gara! Tas nozīmē: blakus ieroču spēkam jāaudzina jauna ievirze, jauns gars, kas saliedētu brīvo cilvēces daļu par veselu vienību. Tam jābūt iespējamam, ka cilvēce sacelas un nokrata launā važas! Tam jābūt izmisušā saucienam pēc dzīvības un brīvības! Nevar tak mūžīgi runāt un tirgoties, abām pusēm paliekot pie savas taisnības. Bet veiklākais to zina un izmanto, ja pretiniekam nav vienprātības. Tāpēc brīvajai pasaulei nepieciešama kopīga ideja, kopīga baze, kopīga izmisuma iejūta.

Ja brīvā pasaule izjustu vienādi izmisumu, tad varētu runāt arī par vienotu aizsardzības ideju. Ja cilvēks būtu sevi vesels, tad viņa sirdsapziņa pateiktu, kas jādara, un citu viņš nevarētu darīt. Ja cilvēks mīlētu vairāk brīvību un ne dzīvību, tad viņš kļūtu brīvs. Bet visa tā mums nava. Cilvēks ir iegrimis un miesas vergs. Dažkārt cilvēkam no gara ne jausmas, tikai retumis garīgais viedums. Tāpēc nebrīnīsimies, ka miesas labsajūtas cilvēki arvien ir kādā verdzībā. Tas nozīmē: katram individam jākļūst par sargtorni, ja brīvība briesmās. Tā varētu būt kaut vai vecā brīvības ideja, ko tik bieži izmanto maskēti, ja tai dod garu un jaunu ievirzi. Tam jābūt iespējamam, ka cilvēce kļūst apziniga un izmet visu netīro no sevis! Mums tikai vajadzīga ticība šai brīvības idejai un spārnots pozitīvs nemiers! Mums vajadzīga kopīga izmisuma iejūta, lai varam arī rīkoties kopīgi. Kopīga izmisuma iejūta bija ungāru tautai spontānā sacelšanās brīdī. Bet šis izmisuma iejūtas nebija brīvajai pasaulei. Cilvēces kopīgā izmisuma iejūta izdzēstu komūnisma varu vienā stundā, ja tikai mēs spētu tuvoties un vienoties kā jūtu radinieki izmisumā un cilvēcībā. Bet mēs pat nespējam kopīgi pacelties idejiskā nemierā, mums nav nemiera jausmas — uz mūsu pleciem vēl nekrīt verdzības pātaga. Cilvēce nevar pārlekt skaņas mūri brīvībā. Tas nozīmē: kodolieroči jāražo tikai tik daudz, cik nepieciešams, bet parallēli mums pašiem jāaug sevī un jāieņem atbildīga kristeiša stāja un sargpostenis.

Tas arī nozīmē to, ka mēs līdzšinējā veidā nedrīkstam tālāk vegetēt, jo cilvēce atrodas aktuālās briesmās. Tāpēc mums visiem korī jāapellē pie pasaules sirdsapziņas, lai tā atmostos laikā un atveseļotos pēdējai izšķirējai cīņai, kas neatturāmi tuvojas. Protams, šo cīņu visas pasaules mērogā varētu novērst, ja cilvēce kļūtu viens izmisīgs bars cīņā pēc brīvības un apgūtu vienu cīņas un taisnības ideju. Bet tā ir utopija, pazistot cilvēka dabu. Un tomēr mums citas izejas nav, kā alcināt uz iekšēju nemieru pēc brīvības. Ja mēs to nedarām, tad mēs kļūstam sevis nodevēji — veicam priekšdarbus mūsu brīvības vai cilvēces negribētai pašnāvībai. Un tas jau ir nāvīgs grēks.

CILVĒKA IEDOMĪBA . . .

Cilvēks pārāk uzticas zinātnei. Dažs pat domā, ka zinātne dos atbildi uz visiem jautājumiem. Un tomēr izrādās, ka zinātne ir nespēcīga, jo tā nespēj dot atbildi par cilvēka un visuma rašanos un mērķi. Tāpēc ir svarigi, lai cilvēks sevi ievirzītu pareizā atiecībā ar zinātni un Dievu. To šodien atkārtoti uzsver visi lielie zinātnieki pasaulē labā. Citādi nav pamata un jēgas visām cilvēka pūlēm. Cilvēks, vienīgi zinātnei uzticoties, par veltī pūlas un neatrod savu ceļu, jo visuma bezgalību arī modernā zinātne nespēj izskaidrot. Ko līdz cilvēkam ceļojums uz Mēnesi, ja tāpat būs jāatgriežas uz Zemi, lai varētu tālāk dzīvot un vegetēt! Ko līdz iecerētās fotonu raķetes, kas jonošot ar gaismas ātrumu, ja cilvēka mūžs ir par īsu Piena ceļa zvaigžņāju sasniegšanai! Zinātne nevar pat tuvoties visuma noslēpumam. No nāves nevarēs izbēgt ari ar gaismas ātruma raķeti. Pats cilvēks un visums arī modernajam zinātniekam paliks noslēpums.

Cilvēkam ir dota vara atraisīt un saistīt atoma spēku. Taču tas var cilvēku iznīcināt, un par pēdējo nepaliks ne mīnas. Putekļi un dzīvībai kaitīgi stari vien paliek . . . Utopija ir dzīvi celt uz zinātnes atklājumiem bez ticības pamata ,jo visas utopijas, šķiet, tomēr neistenosies. Vai šis iecerētais brauciens uz Mēnesi notiks? Liekas, velti iemaksāta pirmā pieteikšanās maksa. Izbraukšana gan varētu notikt drīz, bet uz neatgriešanos. Pārējais vēl pagaidām utopija. Un ko tas cilvēkam dos? Arī mākslīgo satelitu militārai vērtībai tikai retais tic. Tas nozīmē, ka cilvēka un cilvēces briesmas arvien pašreiz paliek līdmašīnu un raķešu nestās kodolbumbas.

KĻŪMĪGĀ SITUĀCIJA

Ka pasaule atrodas kļūmīgā situācijā, to apliecina dzīvībai kaitīgo radioaktīvo izotopu plūsmas atmosfairā. Nelaimīgie japāņu zvejnieki 1954. gadā bija pirmie nejaušie upuri, iekļūstot radioaktīvā lietū. Pēc pēdējiem lielajiem mēģinājumiem 1958. gada pavasarī viscaur Eiropā konstatēja spēju radioaktivitātes kāpinājumu, kas radīja bīstamu situāciju, un abās pusēs pārtrauca tālākus izmēģinājumus. Bet cik ilgi būs šis nenoligtais pamiers nenokārtotā situācijā? Pa klusam turpina ražot bumbas un kalkulē to jaudu. Stroncijs 90 ir kļuvis par briesmu signālu un pamiera eņģeli. Vai tas būs miera vai nāves eņģelis, to cilvēce vēl nezina. Bet viens tomēr ir skaidrs, ka stroncija 90 radioaktīvā iedarbe, parsniedzot pieļaujamo normu, izraisa anemiju, kaulu nekrozi un vēzi un leukemiju. Vēl nezina skaidri, kāds ir maksimālais nekaitīgais šis vielas daudzums organismam. Bet tas konstatēts radioaktivajā lietū. Tas nosēstas galvenokārt kaulos un sāk savu postošo darbu.

Kopš 1927. gada pasaule pazīst rentgena staru postīgo iedarbi uz organismu. Jau ļoti mazā daudzumā tie kaitīgi iedarbojas uz dzimumšūnām un mantojamo masu, kas savukārt izraisa dzimšanas komplikācijas un pat mutācijas. Drausmīgākais ir tas, ka staru skartā persona pati dažkārt neko nejūt, bet to iedarbe izpaužas tikai nākošās paaudzēs. Tāpēc pāšreiz ir ļoti svarīgi pareizi novērtēt rentgensturu genetisko posta iedarbi, jo modernajā dzīvē jau tā cilvēks bieži padots dažādu staru ietekmei. Jonizējoši izstarojumi cilvēka apkārtnē vairo mutāciju gadījumus, kas izteicas vai nu redzamos ķermeniskos un vitālitātes trūkumos, vai arī sterilizē auglību un pasteidzina nāvi (t. s. letālie faktori). Ja notiek genetiskā t. i. mantojamo masu skārēja mutācija — tā pāriet uz pēcnācējiem, bet ja mutācija notiek ķermeņa šūnā, tad tā ir tikai somatiskā mutācija, kas izbeidzas ar ķermeņa nāvi.

Genetikskai staru iedarbei atrastas šādas likumības (pēc Dr. Kirana — Cyran): 1) genetiskās mutācijas rodas, ja stari skar tikai dīglu šūnas tieši. Tātad pārējo organu rentgenoloģiskā caurskate nav bīstama; 2) staru iedarbi vairs nevar labot — izārstēt, jo geni vairs nav ārstējami; 3) nav svariga staru intensitāte — arī vismazākā deva iedarbojas; 4) protams — pastāv tieša atkariba no staru devas un 5) laika faktors nespēlē nekādu lomu, jo skartās šūnas neatveseļojas — katra atsevišķa deva iedarbojas neierobežoti.

Šie bīstamie faktori cilvēcei liek padomāt par tās nākotni, ja radioaktivitāte atmosfairā arvien pieņemas. Amerikāņu genetiķi noteikuši augstāko devu, kas vēl pielaižama līdz iespējamai dīgļu bojāšanai — tā būtu 10 r (rentgena vienības) trīsdesmit gados. Tātad — katra rentgenoloģiskā caurskate jau atstāj zināmu staru devu ķermenī, pulksteņu fosforizētie rādītāji izstaro radiju un atombumbu sprādzināšana un pat zināmā mērā ari „miermīlīgie" atomu reaktori un spēkstacijas. Un kur tad paliek šo reaktoru atkritumi! Tos nevar vis tik vienkārši nosliecināt vai aprakt, savu tiesu arī tie izstaro. Un kaut arī daži strāvojumi ir niecīgi, tomēr tie ir ap mums un mēs esam to gūstekņi. Mēs nevaram no tiem vairs izbēgt, kaut gan dažkārt paši tos uzstādām. Mūsu laiks ir staru laikmets — bīstams laiks.

SIRDSAPZIŅA IR NEMIERĪGA . . .

Mūsu sirdsapziņa ir nemierīga, jo briesmas pieņemas un izeja nav jaušama. Spēji mēs atkal atceramies, ka mums ir sirdsapziņa, ko daudzi bija aizmirsuši vai negribēja tajā ieskatities. Un nu šī balss mums saka, ka mēs visi esam briesmās. Tātad — mēs neesam vieni, bet ir kāda balss, kas mūs visur pavada un stāsta ko darīt, kā rīkoties. Mums tikai jāieklausās un jārīkojas.

Sirdsapziņa mums arī saka, ka briesmas jānovērš, jo bailu fainomens uzmaņa eksistences iespēju. Tas nozīmē, ka mēs esam atbildīgi par mūsu dzīvību individuāli; visa cilvēce ir atbildīga par tās tālākeksistenci kollektīvā.

Briesmu novēršana mūsu gadījumā nozīmētu atombumbas iznīcināšanu. Bet mēs netiekam pie tā, jo esam spiesti vēl tālāk bruņoties — ienaidnieks kaldina arvien bīstamākus ieročus. Tas nozīmētu — mums jāgatavojas karam. Uzbrukuma karš, konvencionālais vai atomārais, ir noziegums par sevi un nav attaisnojams. Bet mūsu situācija ir citāda — mums jāaizstāvas, jo mums jāizņicina atombumbu draudi cilvēcei. Tā kā mēs netiekam pie šo bumbu iznīcināšanas, tad briesmas arvien pieaug. Cits nekas neatliek — pagaidām jāmācās sadzīvot ar šo bumbu, bet reizē arī spiest otru pusi, no tās atteikties. Bet mums jābūt stipriem un uzmanīgiem, lai ienaidnieks nepārsteigtu.

(Nobeigums 8. lpp.)

Henrijs Moors

GRANDIOZI!

HUMORESKA

II

Viņš izdzēra arī otru glāzi un pastiepās pēc smagās majolikas cibas, kur gulēja cigaretes.

— Vai nav grandiozi, Mart? Negribētos nemaz projām iet, ja mani negaidītu.

Viņš atkal sāka aplūkot istabu, dažas lietas pacilādams.

— Ko tu dari ar notīm? Un ziedi vāzē. Kā sievietei. Vai esi bagāts, ka pērc pukes?

Marts sirsnigi iesmējās. Viņa gara stāvoklis uzlabojās.

— Neesmu bagāts, bet man pietiek galvenam. Varu ik dienas nopirkt šīs pukes, pirkt grāmatas, ēst restorānā, kas neož pēc slapjiem mēteļiem, un varu, ja patik, vienu mēnesi gadā pavadīt kādā no tām dienvidus salām, kur cauru nakti neapklust palmu un iedzimto milas dziesmu dūdošana. Bet galvenais, varu būt neatkarigs no draugiem, kas mani ateceras tikai kādreiz pusnaktī, kad viņiem kāda kibele.

— Nedusmo, draugs. Istenībā tu man allaž esi paticis. Un man tiešām žēl, ka šī meiča, šī Linda ir tik svaidīga.

Marts pavērās Maksī reizē ziņķārigi, reizē izklaidigi. Ko gan viņš bija domājis?

— Vai tad viņa tev nepatika? — Maksis norūca.

— Kā ne. Šis un tas man patik pie Lindas vēl šodien. Viņu garlaiko draudzenes, un viņai riebj bestselleri, attaukošanās zāles un tenors, tikko viņš nokāpis no skatuves.

— Hē, un man liekas, tu biji viņas pirmais draugs.

—Tas mani nealzgrābj, Maksi. Tikai par sievieti, kuŗai nav vairs nākotnes, saka, ka viņai ir pagātne. Tikai nemākuļi spriež par sievieti pēc viņas pagātnes. Tā ir novecojusi gudrība. Sievieti visvairāk iepazīst tieši tad, kad draudzība ir galā. Cēla sieviete tad kļūst vēl cēlāka, bet necila sieviete tevi traipīs, kā vien spēj. Varbūt drīzi es tā iepazīšu arī Lindu. Bet vai tu man beidzot nepateiksi, kā varu tev palīdzēt? Naudu?

Maksis plakšķināja Marta plecu.

— Tu gan esi grandiozs šķelmis. Kā tu visu uzmini. Jā, es mazliet iekritu. Uzaicināju . . . kādu dāmu paklaiņot. Paēdām pulsoniskas vakariņas tepat Neglītā Pilēnā, pēc tam aizgājām uz Heat Wave paskatities, kas meitenēm šovakar mugurā, bet tad atcerējos, ka daļa naudas palikusi otrā uzvalkā.

Marts nožāvājās un izvilka dažas naudas zīmes.

— Grand . . . Tu tiešām esi lielisks. Ja nu tu tā gribi man palīdzēt, neturēšos pretim.

Viņš paņēma naudu un mazliet sastostijās.

— Vēl vienu dzērienu? — Nenogaidijis atbildi, ielēja no iesāktās pudeles un ar parasto plato vēzienu noslaucīja lūpas. Tad paņēma vēl dažas cigaretes, ieslīdināja mazajā krūšu kabatā un pavērās pret Martu.

— Vēlreiz paldies. Tas bija grandiozi.

Plats smaids pāršķēla viņa sārto, izlutināto seju. Piegājis pie Marta, viņš papliķēja viņa plecu, it kā likdams manīt, ka Marts vairs nebūs viņa draugu saimes lejas galā. Viņš vēl gribēja ko teikt, bet redzēja, ka Marts bija atvēris logu un stāvēja, pagriezis muguru.

— Labu naktī, — Maksis nomurmināja.

Marts viņu vairs nedzirdēja. Viņš skatijās laukā, kur kāda milzu nama neskaitāmās logu uguntiņas iesniedzās sārti mēļajās debesīs, bet apakšā mazas spuldzes virs veclaicīgā kaluma namu durvīm vieda nepasakāmu atstātību. Vašingtona arkas tumšais loks, tikko saredzams, aprija cauri slīdošo automobiļu starmešus. Migla kūpēja gandrīz Marta sejā, bet viņš kāri ieelpoja trūdošo lapu un benzīna dvingo gaisu. Viņš milēja Ņujorku. Kas tas bija, ko viņš gribēja, lai vēl atgrieztos, un kas bija, ko gribēja aizmirst? Viņš pasmaidīja un aizvēra logu, gandrīz jau aizmirsis tikko aizgājušo viesi.

*

Citu vakaru Marts pastaigājās ar Lindu pa vecpilsētas apstādījumiem. Bāla mēnesnīca un retas spuldzes apgaismoja citus vēlos staigātājus, Garibaldi piemineklī. Debesbraukšanas baznīcā nodunēja zvani, tiem atsaucās attālā Svētā Lūkasa kapella. Viņi nebija runīgi. Marts gandrīz ilgojās pēc mājām, bet nespēja Lindai to pateikt. Linda gribēja redzēt kādu no tām mazajām īpatām vietām, kādas, viņa zināja, Marts kādreiz apmeklēja. Bet viņas pavadonis jutās par kūtru izgudrot labāko apmešanās vietu. Dažas no tām viņš negribēja nevienam rādīt, pat Lindai ne. Beidzot viņi iegāja Sampaniešā istabā, vēl patukšā pagrabā. Meiča bija ļoi pārsteigta, neredzot neviena krēsla, ne galda, tikai mājigi sagrupētus divanus un zvilņus. Nieciģi, mazi starmeši apgaismoja gleznas pie sienām: bronzainas krizantēmas un dažas abstraktas spilgtas lāsmas, kas bāloja no sienu melnuma. Pianists spēlēja kādu dziesmiņu bez notīm. Gaišmate meitene atnesa viņiem pasūtīto un piegājusi pie klavierēm, sāka dziedāt. Linda nekad nebija redzējusi dziedātājas viesmīles; viņai te patika, un viņa kļuva runīgāka. Kaut kur tumsā skanēja balsu murmināšana, nopaukšķēja pa attaisītai pudelei.

— Dievs, vai tiešām šādas vietas ir Ņujorkā?

Viņa pļāpāja aizvien vairāk, un pēkšņi kaut kas lika Martam viņā ieklausīties. Jā, nebija šaubu: Linda pēkšņi atkal varēja izrunāt l burtu agrākā skaidribā. Nejaukais atdarināšanas paņēmiens nu bija pazudis. Marts ieklausījās, skatijās uz šo jauko, svaigo muti, un nevarēja noslēpt smaidu. Arī neizbēgamo rāditāja pirksta piespiešanu pie apakšlūpas viņa bija atmetusi, žestu, ko Marts reizēm atkārtoja, kaut ko ātri pārdomājot. Viņa bija gluži tāda pati, kā tais dienās, kad vēl nebija paklāvusies divainajai iedabai — atdarināt cilvēku, kuŗš kļuvis viņai tuvs.

Marts neko neteica. Arī viņš kļuvā jautrāks. Cik jauks bija vakars, pazīstamā telpa, apkalpotājas, kas, garām ejot, viņam uzsmaidīja, Linda, kuŗā viņš noraudzījās ar atjaunotu ziņkāri. Viņš jutās brīvs un gribēja būt sirsnīgs. Linda ar pirkstiņu urbināja ledus granti spainīti un, mazliet jau iereibusi, šļupstēja:

— Man te patīk. Es gribu te nākt atkal. Vai te nav grandiozi?

Marts iesmējās.

— Tā tā, grandiozi, — viņš teica un iedomājās Makša sārto, priecīgo ģīmi.

— Jā, jā, grandiozi, grandi . . .

— Linda smējās, un viņas elpa smaržoja pēc jaunības dzēriena. Vēl bridi vēlāk viņa apliecināja savu labsajūtu, paplikšķinādama Marta plecu.

Marts smējās, Linda smējās vēl vairāk un šļupstēja aizvien smagāk, bet ar l burtu viņai grūtību vairs nebija.

Tad viņi izgāja uz ielas un ilgi nevarēja apturēt taksometru. Tie zeļļi viņus vienkārši ignorēja. Viņi pagāja kādu gabaliņu, tad mēģināja atkal un beidzot viņiem laimējās. Linda domāja, ka šis vakars ir tiešām jauks, nē, tiesi grandiozs. Un viņa priecīgi paplikšķēja arī šofera skaustu. Marts lāgā neieklausījās viņas plāpāšanā. Viņš baudija ratu steidzīgo skrējienu pa apgaismotajām ielām un domāja par Lindas nākošo draugu raksturībām, civēcisko vājību variācijām un tikko jaušamiem un groteskiem refleksiem, kādi nākošajos mēnešos un gados Lindai būs jānotēlo. Kad draudzība ar Maksi beigsies, varbūt viņa iemīlēs kādu no viņas tēva pastāvigiem viesiem, kas pie alus kausiem spriedelēja tēva, cienījamā filistra, istabā. Varbūt arī viņa bārsies, kāpēc Nobeļa prēmija piešķirta Čerčilam, kuŗš taču . . . un tā tālāk, varbut viņa sāks rakstīt dzejas, jūsmos par gleznām, varbūt interesēsies par spiritismu, varbūt nevarēs izrunāt burtu r, varbūt . . .

Hm, vai tiešām viņi bija jau piebraukuši?

— Jā, Mart, esmu mājās. Paldies, paldies. Tas bija grandiozi, — viņa gandrīz nodziedāja. Tad zils celtnis viņu ierija un sapņaini aizdūca.

Marts gāja atpakaļ kājām. Ceļš bija garš, bet viņam patika šādi nakts gājieni. Menhetena kā milzīgs apugunots kuģis šūpojās sārtajā miglā, no kurienes iznira pirbīgu reklāmu vērpetes, pērļainu uguntiņu kaskādes, cilvēku bari, automobiļi, kas atkal pazuda mitrajā, lipīgā dūmakā, tikai balsis, smiekli un milzu pilsētas dobjā dunoņa palika un bez mitas šalca viņā.

Atgriezies mazajā ieliņā, kuŗā viņš tūliņ sazīmēja savu logu nelielās ēkas orā stāvā, Marts jutās kā no ilgas prombūtnes atgriezies. Logā bija uguns. Vai viņš bija aizmirsis izdzēst gaismu? Vienalga, šis mazais, gaišais logs, viens no daudzajiem miljoniem apgaismoto Ņujorkas logu bija vienīgais, kas nemainījās, kas gaidīja viņu.

TĒLNIEKA VOLDEMĀRA JANSONA IZSTĀ SAGATAVOTA

Norunātā rita stundā šai oktobra priekšpēdējā svētdienā tēlnieka Voldemāra Jansona dzīvokļa pievārtē vērojama neparasta rosība. Ielas malā piestājušās vairākas automašīnas, un viri, izmetušies krekliņos, nesārā un krauj spēkratos savādus priekšmetus, gan tādus, kā tievas, augstas kastes, gan kaut ko dikti smagu un vārigu papiros un papes kārbās iesaiņotu, gan arī dīvainus akmens tēlus turpat vai pilnā cilvēka augumā. Apkaimes ļaudis, pat vistuvākie tēlnieka kaimiņi, rausta neizprašanā plecus. Pārceļas uz citu dzīvokli? Tas liekas ticamākais neparastās rosības izskaidrojums.

Būtībā V. Jansons šorit kārtoja lielajai izstādei Lihajas universitātē. Norunāts, ka darbi jānogādā izstādes vietā tieši šodien. Un šie viri krekliņos, kas steidzas ar nesamiem pa kāpnēm lejā, viens otru brīdinādami no asajiem pagriezieniem gaiteņa stūros, nav nekas cits, kā Filadelfijas latviešu mākslinieku kopas dalībnieki, kas atbraukuši tēlniekam talkā: Oskars Skuškis un Laimonis Eglītis. Divi citi talcinieki: Leonids Linauts un Arnolds Treibergs ,savu kravas daļu jau uzņēmuši agrāk. —

Kad viss, kas paredzēts, uzmanīgi salikts un sakārtots, mašīnas aizripo pa gludo parka lieceļu norādītā virzienā. Vai pretim lielajai „uguns pārbaudei"? Tas tiesa, jo katra izstāde mākslinieka mūžā ir tikpat kā jauns eksāmens. Kā izdosies to izturēt? Kā uz to raudzīsies un kā par to spriedīs skatītāji un mākslas lietpratēji? . . .

Ceļā pievienojas vēl arī A. Treibergs. No Filadelfijas uz Betlēmi taisnākais ceļš ved 309. lielceļu. Kādas 7 jūdzes pirms Betlēmes no tā atzarojas 12. ceļš, kuŗš tad arī ved uz iekšā Lihajas universitātes pilsētu. Braucot no Ņujorkas, izdevigākais ir 22. lielceļš. Arī te Betlēmes pievārtē ir griežas pa 12. ceļu un šoreiz brauc cauri visai tērauda rūpniecības pilsētai, pāri Lihajas upes tiltam, universitāte novietojusies Betlemes dienvidus malā.

Mākslas galerija, kur paredzēta izstāde, atrodas Lihajas universitātes bibliotēkas ēkā. Tā uz turieni ved likumotie ceļi, ieteicams apjautāties, kā atrodas universitātes bibliotēka. Citādi gleznainajā parkā ieceļojiem nav viegli orientēties.

Izstādes telpas atrodas bibliotēkas ēkas otrā stāvā. Reizē ar tēlnieka V. Jansona darbiem izstādīti arī 20 amatnieku gleznotāju gleznu kolekc

PAŠNĀVĪBU?

MĀKOŅU ĒNĀ

pas ide- kai dīgļu šūnas tieši. Tātad pā-
pazīstot rējo organu rentgenoloģiskā
mums caurskate nav bīstama; 2) staru
ināt uz iedarbi vairs nevar labot — iz-
bas. Ja ārstēt, jo geni vairs nav ārstē-
ēs kļūs- jami; 3) nav svariga staru in-
veicam tensitāte — arī vismazākā deva
bas vai iedarbojas; 4) protams — pa-
nāvībai. stāv tieša atkariba no staru de-
ks. vas un 5) laika faktors nespēlē
. . . nekādu lomu, jo skartās šūnas
neatveseļojas — katra atsevišķa deva iedarbojas neierobežoti.

zināt- Šie bīstamie faktori cilvēcei
zinātne liek padomāt par tās nākotni,
autāju- ja radioaktivitāte atmosfairā
ka zi- arvien pieņemas. Amerikāņu ge-
nespēj netiķi noteikuši augstāko devu,
u visu- kas vēl pielaižama līdz iespēja-
tāpēc ir mai dīgļu bojāšanai — tā būtu
evirzītu 10 r (rentgena vienības) trīsdes-
ātni un mit gados. Tātad — katra rent-
otī uz- genoloģiskā caurskate jau at-
ki paša stāj zināmu staru devu ķermenī, pulksteņu fosforizētie rādītāji izstaro radiju un atombumbu eksplozijas dara savu. Neaizmirsīsim, ka arī televizija izstaro proporcionāli ievērojamu staru devu, un pie tā mēs tik labprāt stundām sēžam. Arī zemē esošais radijs staro nepārtraukti. Tas nozīmē: cilvēce naidīgu staru ielenkta vēgetē un gaida savu norietu. Cik vēl tālu mums katram līdz uzņemtiem 10 r? Tas ir jautājums uz ko grūti atbildēt. Bet tas liek pārdomāt un ieņemt attiecīgu nostāju, ja negribam kļūt cilvēces nākotnes kaprači.

Tātad — mēs pašreiz stāvam staru ēras kulminācijas punktā (vismaz pagaidām!), ko ievadīja Rentgens ar X-staru atklāšanu 1895. gadā. Sākumā šie stari deva lieliskus panākumus un labas ceribas, bet pamazām cilvēce ieskatija arī to postīgo dabu. Protams, mazas devas tūlīt jau nav bīstamas, un no tām mēs nekādi nevarēsim izvairīties. Taču mēs nedrīkstam apzināti sevi padot so staru postīgai iedarbei. Nav bīstami šie stari, ja mēs prastu ar tiem apieties. Bīstama ir modernā technika, mūsu modernās tieksmes un nepārdomāts komforts mūsu katra atsevišķā dzīvē, nemaz nerunājot par moderno bruņošanos. Bīstama ir mūsu neapzinātā rotaļa ar šiem stariem, kas kā fosforiscējoša gaismas poga deg naktīs mūsu gaiteņos un trepju telpās vai arī ja mēs šos staros nēsājam sev līdz pulksteņa rādītājos. Bet tas arī vēl nav viss, tomēr tās ir novēršamas parādības, kas vairāk apdraud individuāli. Turpretī visu cilvēci apdraud atmosfairas radioaktivitāte, ko izraisa atombumbu spridzināšana un pat zināmā mērā arī „miermīlīgie" atomu reaktori un spēkstacijas. Un kur tad paliek šo reaktoru atkritumi! Tos nevar viņ tik vienkārši noslicināt vai aprakt, savu tiesu arī tie izstaro. Un kaut arī daži strāvojumi ir niecīgi, tomēr tie ir ap mums un mēs esam to gūstekņi. Mēs nevaram no tiem vairs izbēgt, kaut gan dažkārt paši tos uzstādām. Mūsu laiks ir staru laikmets — bīstams laiks.

SIRDSAPZIŅA IR NEMIERĪGA . . .

Mūsu sirdsapziņa ir nemierīga, jo briesmas pieņemas un izeja nav jaušama. Spēji mēs atkal ateramies, ka mums ir sirdsapziņa, ko daudzi bija aizmirsuši vai negribēja tajā ieskatīties. Un nu šī balss mums saka, ka mēs visi esam briesmās. Tātad — mēs neesam vieni, bet ir kāda balss, kas mūs visur **pavada** un stāsta ko darīt, kā rīkoties. Mums tikai jāieklausās un jārīkojas.

Sirdsapziņa mums arī saka, ka briesmas jānovērš, jo bailu fainomens uzmana eksistences iespēju. Tas nozīmē, ka mēs esam atbildīgi par mūsu dzīvību individuāli; visa cilvēce ir atbildīga par tās tālākeksistenci kollektīvi.

Briesmu novēršana mūsu gadījumā nozīmētu atombumbas iznīcināšanu. Bet mēs netiekam pie tā, jo esam spiesti vēl tālāk bruņoties — ienaidnieks kaldina arvien bīstamākus ieročus. Tas nozīmētu — mums jāgatavojas karam. Uzbrukuma karš, konvencionālais vai atomārais, ir noziegums par sevi un nav attaisnojams. Bet mūsu situācija ir citāda — mums jāaizstāvas, jo mums jāiznīcina atombumbu draudi cilvēcei. Tā kā mēs netiekam pie šo bumbu iznīcināšanas, tad briesmas arvien pastāv. Cits nekas neatliek — pagaidām jāmācās sadzivot ar šo bumbu, bet reizē arī spliest otru pusi, no tās atteikties. Bet mums jābūt stipriem un uzmanīgiem, lai ienaidnieks nepārsteigtu.

(Nobeigums 8. lpp.)

TĒLNIEKA VOLDEMĀRA JANSONA IZSTĀDE SAGATAVOTA

Norunātā rīta stundā šai oktobra priekšpēdējā svētdienā tēlnieka Voldemāra Jansona dzīvokļa pievārtē vērojama neparasta rosība. Ielas malā piestājušās vairākas automašinas, un vīri, izmetušies krekliņos, nes ārā un krauj spēkratos savādus priekšmetus, gan tādus, kā tievas, augstas kastes, gan kaut ko dikti smagu un vārgu papīros un papes kārbās iesaiņotu, gan arī divainus akmens tēlus turpat vai pilnā cilvēka augumā. Apkaimes ļaudis, pat vistuvākie tēlnieka kaimiņi, rausta neizprašanā plecus. Pārceļas uz citu dzīvokli? Tas liekas ticamākais neparastās rosības izskaidrojums.

Būtībā V. Jansons šorīt kārtojas lielajai izstādei Lihajas universitātē. Norunāts, ka darbi jānogādā izstādes vietā tieši šodien. Un šie vīri krekliņos, kas steidzas ar nesamiem pa kāpnēm lejā, viens otru brīdinādami no asajiem pagriezieniem gaiteņa stūros, nav nekas cits, kā Filadelfijas latviešu mākslinieku kopas dalībnieki, kas atbraukuši tēlniekam talkā: Oskars Skuškis un Laimonis Eglītis. Divi citi talcinieki: Leonīds Linauts un Arnolds Treibergs savu kravas daļu jau uzņēmuši agrāk. —

Kad viss, kas paredzēts, uzmanīgi salikts un sakārtots, mašinas aizripo pa gludo parka lieceļu norādītā virzienā. Vai pretim lielajai „uguns pārbaudei"? Tas tiesa, jo katra izstāde mākslinieka mūžā tikpat kā jauns eksāmens. Kā izdosies to iztulkot? Kā uz to raudzīsies un kā par to spriedīs skatītāji un mākslas lietpratēji? . . .

Ceļā pievienojas vēl arī A. Treibergs. No Filadelfijas uz Betlēmi taisnākais ceļš ved pa 309. lieceļu. Kādas 7 jūdzes pirms Betlēmes no tā atzarojas 12. ceļš, kurš tad arī ved tieši iekšā Lihajas universitātes pilsētā. Braucot no Ņujorkas puses, izdevīgākais ir 22. lieceļš. Arī te Betlemes pievārtē jāgriežas pa 12. ceļu un šoreiz jābrauc cauri visai tērauda pilsētai, pāri Lihajas upes tiltam, jo universitāte novietojusies pašā Betlemes dienvidus malā.

Mākslas galerija, kur paredzēta izstāde, atrodas Lihajas universitātes bibliotēkas ēkā. Tā kā uz turieni ved likumotie parka ceļi, ieteicams apjautāties, kur atrodas universitātes bibliotēka. Citādi gleznainajā parkā iebraucējiem nav viegli orientēties. —

Izstādes telpas atrodas bibliotēkas ēkas otrā stāvā. Reizē ar tēlnieka V. Jansona darbiem paredzēts izstādīt arī 20 amerikāņu gleznotāju gleznu kollekciju. Atbraucējus sagaida universitātes mākslas daļas vadītāja paligs prof. Redds, kas tad arī pirmais izsaka savu sajūsmu par V. Jansona skulptūrām. „Tā būs tirā parāde!" viņš sajūsmā izsaucas, kad no iesaiņojumiem izceļas viens mākslas tēls pēc otra. Tā kā šī ir iepriekšējās izstādes pēdējā diena, ar prof. Redda laipnu gādību V. Jansona skulptūras tūlīt izdodas sakārtot tieši izstādes telpās. Izskatās patiešām labi.

Tēlnieka Voldemāra Jansona Lihajas universitātes rikotās izstādes atklāšana nolikta svētdien, 1. novembrī, plkst. 14, bibliotēkas ēkā. Šai svinīgajā gadījumā viesus paredzēts pacienāt arī ar tēju. Izstāde turpināsies līdz pat 25. novembrim. Uz redzēšanos atklāšanas svinībās!

K.

Sekojot ģimenes tradicijai, ārstes ģaitas sākusi Laila Tütere, nelaiķa Dr. A. Tütera meita. Laila Tütere beigusi Toronto universitātes medicīnisko fakultāti ar ārstes gradu un pašreiz strādā prakses gadu Sv. Mīķeļa slimnīcā Toronto. Jaunā ārste ir korp. Daugaviete locekle, aktīvi darbojās Toronto studentu kopā.

Gunars Saliņš

— IEILGUŠAI VASARAI

Darzs tevis apnicis sen,
pat uz palodas puķu pods,
un man tavs sutīgais karstums
tagad
vairs tikai bezmiegu dod.

Reiz tevi mīlēja zeme un miesa,
tu puķes un ogas riesi, —
nu kopā ar dabu
gaidu, ka iesi —
gaidu, ka iesi
ar labu.

Neatriebies un nenosodi —
lai mani nesadzej
sutīgā atvadu naktī tavi
nāves miega odi.

Mīļēju tevi, nenosodi —
tevi es atcerēšos, —
tavu pirmo puķu un ogu
svelmi aizmirsdams atcerēšos
naktī, kad sniegšos ar kāru
plaukstu
noglaust ziemu svelmaini
aukstu.

Paula Brīvkalne dziedās ar simfonisko orķestri

Pēc lieliskajām atsauksmēm Kanadas presē par Paulas Brīvkalnes koncertu Toronto dziedone saņēmusi aicinājumu dziedāt kā soliste ar Jorkas koncertapvienības orķestri Dr. H. Ungera vadībā. Tā kā P. Brīvkalnei nav iespējams dabūt atvaļinājumu no Štutgartes operas otrreiz šai sezonā, tad viņa pūlēsies to izkārtot 1961. gada pavasara koncertcikla laikā.

Mūsu dziedone vienojūsies ar Jorkas koncertapvienības diriģentu Dr. H. Ungeru daļēji arī par programmu: dzirdēsim viņu Richarda Štrausa operas „Salome" lielajā beigu dziedājumā orķestra pavadījumā - „Schlussgesang", kas ilgst apmēram 20 minūtes. Kā zināms, Salome ir viena no P. Brīvkalnes spožākajām lomām, ko viņa dziedājusi vairāk kā 140 reizes, saņemot īpašus atzinības apliecinājumus no šīs operas komponista R. Štrausa, kas viņu uzskata par labāko Salomi, kāda jebkad dziedājusi šo lomu.

MARISA VĒTRAS DZIEDĀŠANAS STUDIJA

slēgtā koncertā Sv. Andreja baznīcā uz estrādes trīdja 11 audzēkņus, kas pulcinām interesentu dziedāja klasiķu operu ārijas, kā arī latviešu un cittautu komponistu dziesmas. Vētras mācekļu lielākā daļa labā atmiņā kopš pēdējā atklātā audzēkņu vakara, un daudzi no tiem apliecina jaunus sasniegumus un progresu savā darbā. Tas jāsaka īpaši par Mirjamas Bērziņas altu, Juŗa Ciruļa baritonu, Kārļa Sūna tenoru, Rūdolfa Purva basu, tāpat par vecākā kursa audzēkņiem: Albertu Vītolu, Esko Luksepu (bass), Ingeborgu Veinbergu, Antonu Ķivlenieku un Vitautu Bukauskas. Atstājot sīkāku pārskatu atklātajam koncertam, jāatzīmē maestro rūpīgā un prasīgā pieeja ikvienam audzēkņa darbam, kā arī muzikāli saturīgās programmas izvēle. Kā tas audzēkņu vakaros parasts, visi cīnās ar materiju un neizbēgamo lampu drudzi, daži arī ar atmiņas un intonācijas kļūmēm, bet daudzu sniegumus varēja klausīties ar patiku un priecāties par panākumiem. Lietas labā Vētram savu drauzdi biežāk vajadzētu pārbaudīt no skatuves, lai pieradinātu pie rampas ugunīm, bet dzirdētais liecināja, ka viņa atklāto audzēkņu vakaru varam gaidīt ar interesi.

Cis.

KSENIJA BIDIŅA MINEAPOLĒ

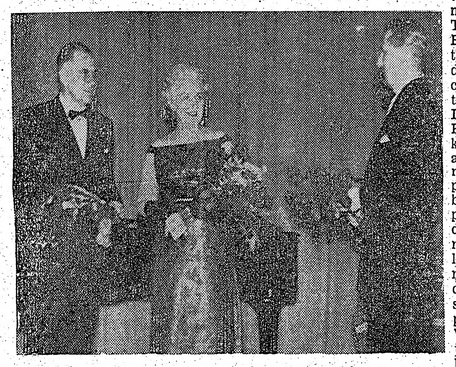

Savā koncertceļojumā pa ASV Mineāpoles tautiešus apciemoja reta viešņa — dziedātāja Ksenija Bidiņa. Uzņēmumā Mineāpoles Daugavas Vanagu pr-ks Henrijs Kiperts pateicas dziedātājai un pavadītājam Knutam Lesiņam.

„ULISS" IZNĀKS PAVASARĪ

Pēdējā iespēja

15. novembrī izbeidzas galvotāju un pasūtinātāju vākšanas akcija Dzeimsa Džoisa „Ulisa' latviskajam izdevumam. Šī ir pēdējā iespēja grāmatu iegūt par pazeminātu cenu.

Galvotāji maksā $40,- par 10 grāmatas eksemplāriem, pasūtinātāji — $5,- par vienu eksemplāru. Grāmatas cena brīvā tirgū ap $7,-. Naudas pārvedumi un čeki adresējami iniciātoru grupas pārstāvim: Jaunā Gaita, P. O. Box 2121, Ann Arbor, Michigan, U.S.A.

„Ziemeļblāzmas" apgāds, kas uzņēmies šī Dzintara Soduma tulkotā darba izdošanu, ziņo, ka uzsākta grāmatas salikšana. Grāmata iznāks un tiks piesūtīta pasūtinātājiem 1960. gada pavasarī.

Vns.

LAIKĀ NEVIENAM NAV LAIKA

ELLES ĶĒĶA KOKTEILIS (5.)

Ir ļoti iepspējams — varbūt dažs lasītājs brīnoties paliks ar apaļām acīm: va velis, ko viņš te domā rakstīt par otra pagasta avīzi! Jo, raugi, mums trimdā ieviesusies tāda kā jauna tradicija: ne sevišķi labprāt un miligi pieminēt cita laikraksta eksistenci. (Tālab, ja jūs šīs rindas šai vietā neesat varējuši izlasīt, tad ziniet, ka tas ir noticis aiz redaktoru greizprātības pret konkurentu). Bet man, kad nejauši atcerējos, ka laicenieši drīzumā atskatīsies uz Laika redakcijā pagātnei norakstītiem desmit gadiem un apslacinās tūkstošo numuru, gar acīm aizvirpuļoja draudzīgi viens otram blakus gaisā pakārti Preses svētku baloni ar gliši uzkrāsotām laikrakstu galvām . . . Tradicija, ko nevajadzētu arī svešumā aizmirst.

Lūk tādēļ: Lai Laiks ir sveicināts svētkos! Tūliņ ar steigu gan jāsaka, ka laikraksta nosaukums ir gaužām mānigs un pievilš katru, tikko tas pārkāps redakcijas slieksni. Laikā nevienam nekad nav laika. Vienalga, vai tas būtu lejā, izdevēja mājas veikala telpās aiz zaļi nokrāsota skatloga iekārtotajā saliktuvē, vai, uzkāpjot pa šaurām koka kāpnītēm, otra stāva divistabu dzīvoklī, kur mitinās redaktoru kungi, un laikam reti pat dzirdējuši caur griestiem pilošos Bruno Skultes klavieru taustiņu piesitienus.

Vispirms ir ieteicams iegriezties apakšējā stāvā, lai neapvainotu burtličus, jo tie visā pasaulē domā, ka avīze bez viņiem nav uztaisāma. Un jāatzīst: tur zināms procents taisnības. Ja redaktorus ar lielāku vai mazāku veiksmi reizēm tēlojuši grāmatvežī, pērmindeŗi un atturības biedrību priekšnieki, tad burtličiem allaž ir bijis jāprot amats.

Kā pirmo pie Noāsa šķirstu vecuma linotipiem (tādi ir divi), bez šaubām, jūs pamanīsit bijušo LAS priekšnieku Jāni Rubeni, kas runā par trim, bet strādā arī — par diviem. Saskaitījis pats savas rindiņas, viņš pagūst vēl izlidzēt kollēgām (Cirulim, Terbertam, Ūdrim), ar zinīgu kērienu sabukņidams Noāsa šķirstus, kad matrices sāk krist no magazīnām laukā pašas pēc sava, ne salicēju prāta. Pie gaŗa, ar skārdu apklāta galda, kas stiepjas gar saliktuves sienu kā krogū piestāklis, izskatīdamies pēc grāfa ar melnu ūsiņu un avīzes aplaušanas dienās līdz divpadsmit stundām nostāvēdams uz kājām, darbojas metieris Aleksandrs Stankēvics. Viņš gan necilā pudeles (jo, raugi, šis piestāklis viņam ir darba piestāklis), bet izceļ no „kuģiem" (tā burtliči iedēvējuši salikuma uzglabājamās silītes) rindiņu kolonnas, salauzdams tās vajadzības lappusei paredzētos šļeju stabiņos un ieblīvēdams tērauda ielogā, kas visu šo rindiņu masu saspiež un satur kopā. Kad viņš ir beidzis, no pagrabā paša iekārtotās klišeju darbnīcas iznīrst Herberts Tauriņš, atveļas ar vēderu pret smagās metalla formas apakšējo malu, sagrābj ar cimdotām rokām tās sānus un piepūstiem vaigiem stiepj. Lappuse pēc lappuses tā desmit gadus ir ceļojusi uz somu spiestuvi. Lielisks smagsvara treniņš. Un tāpēc var notikt, ka kādu dienu labdabīgais Herberts sadomā un iesāk izskatities pēc Jāņa Leskinoviča.

Pietiek. Kad esat pie melnās krāsas jau paspējis noķelēt bikses, manieties pazust uz augšu, nevienam no „melnajiem" nav ilgāk vaļas ar jums te pļāpāt. Žvarkstēdami linotipi turpina izmest rindu pēc rindas (neķeriet pirkstos, tās ir karstas kā tikko izceptas sudraba piparkūkas), un metieris kā apsvilis nēsā un krauj uz piestāķļa kuģus.

Bet (jau laikuļ par to ir jābrīdina) — ar „baltajiem' nav diezko labāk. Kreklos gar galdiem sazviļuši, neatskatīdamies, tie rokas ar elkoņiem papīros.

„Labdien, Boļeslav," es saku korrektoram Ķiselim, kas bīstas pas visu vairāk no iespiedumkļūdu ķiseļa avīzē.

„Nav laika, vecit," pārlīcis pār sleju kā melnraibu desu, viņš pat ne sevišķi laipni un turpina lasīt. Trakais, sadūsojies izspiest no kļūdu velniņa plaušām pēdējo elpas vilcienu, esot pat neoficiāli iestājies atturības biedrībā. Svētā Drucene, ko māni nabaga korrektorus, ka tā vai citādi kādam būtu izdevies paglābties no tavas ellītes ragaiņa āžkājās spēriena. Šis velniņš līdz nāvei (kā zināms, tad velnī nemirst) ir nozvērējies gādāt, lai tādi korrektori vispār nepiedzimtu . . .

Ārlietu redaktoram Arvidam Klāvsonam, kas vienlīdz veikli rikojas ar grieznēm un rakstāmmašīnu, tik daudz ir tomēr laika, lai man pastieptu pretī roku un pateiktu pa smaidīgi laipnam vārdam. Viņš citādi vienkārši nevar, jo palicis uzticīgs noblesīgi korrektām manierēm, būdams gandrīz jau aizmirstas lablaika pasaules pēdējais mohikānis, kad špabis un karī vēl nebija palaiduši atvaļinājumā cienības tikumu pašam pret sevi un citiem. Tūliņ gan atkal viņš pārlīkst kādam no Latvijas nule pienākušam laikrakstam, lai izlasījis informētu trimdiniekus par dzīvi dzimtenē, kas tagad, kā redzams, ir ieskaitīta redakcijas ārlietu nozarē . . .

Pretī pie otra galda vairs reti ir dzirdami Ērika Raistera vīriški pozitīvie priekotāja smiekli. Kādreizējais jampampu prefekts jau labi pasen apmainījis bohēmas skaļumu pret klusu un saskanīgu mājas dzīvi, audzinādams ģimenes pieaugumu un turēdams stāvus (uz pieres, kas spoža un gluda jau paspējusi izstiepties līdz pakausim) vēl atlikušo matu kodeļu. Bet ja viņš smejas, tad sensenējā sirsnībā vērīgs un atsaucīgs visam, kam sakars ar dzeju un mākslu. Pašreiz gan redaktoram ar skubu jāsadzejo šaimniecības jaunumi un runāšanās nesanāk.

Nu ieeju atsevišķajā kambarī pie paša galvenā. Elkoņiem pret rakstāmgaldu atmeties, liekas, viņš neatslābstošā uzmanībā vērotu savu, pa papīru neapstādināmā ātrumā skrienošo roku. Tāpat kā Raisters, mūžu redakcijās nosēdējušais Kārlis Rabācs palicis piekēries spalvai un attīcies no rokraksta motorizēšanas. Nezinu gan, vai arī viņš (kā kādreiz kāds cits slavens redaktors), kad viena roka piekususi, pārsviež spalvu otrā un turpina rakstīt tālāk, bet Rabāci citādu neesmu redzējis — vienmēr ar skrejošu roku. Vai katrreiz tā viņam tā pati vai otra, neesmu ievērojis. Tikai vēl to, ka reizēm viņš aizrakstās līdz vēlai naktij un nokrīt pārgulēt turpat redakcijā uz pašaurās vājas. Nē, trimdas laikrakstu redakcijās pat galvenajiem nav lemts filozofiskā mierā pārdomāt rītdienas ievadraksta tematu, zvilnot aiz vestes aizkabinātiem ikšķiem. Reiz bija . . .

Vērodams pelēcīgi gurdeno seju ar gaišzīlām, tādām kā ūdeņu noskalotām acīm, es jautāju: „Vai nejuties noguris pēc desmit gadiem šitādā tempā?"

Skrejošā roka uz galda brītiņu apstājas: „No darba cilvēks nenogurst — no pasaules. Bet tā kā pamazām kļūstu vecāks un pasaule man vajadzīga arvien mazāk, noguris nejūtos."

„Un kā ar izdevēju Helmāru Rudzīti?" Gribas zināt, jo visādi izdevēji redzēti, arīdzan tādi, kas dancinājuši redaktorus kā marionetes.

Liekas, ka galvenais brīdi pārdomātu, kā meklēdams atbildes pareizāko formulējumu: „Avīzes darbu izdevējs ir uzticējis redakcijai, būdams pārliecībā, ka tā ir spējīga to pienācīgi veikt."

(Nobelgums 8. lpp.)

„Laiks" Ņujorkā svin 10 gadu jubileju

Uz 10 pastāvēšanas gadiem trimdā 6. novembrī atskatās laikraksts „Laiks", kas iznāk Ņujorkā, red. K. Rabaca un izdevēja H. Rudzīša vadībā. Latvijas Amerikā saime sūta kaimiņam - jubilāram pāri robežai kolleģiālus sveicienus un labākos novēlējumus!

Tālvaldis Dangavs

PREZIDENTA IECELŠANA

NOVELE NO CIKLA „STRANDĒJUŠO SALA"

(10. turpinājums)

„Cik romantiski! Tu esi izsalcis. Tu esi vientuļš. Tu samirkšķinies ar zvaigznēm un spēlē klavieres, kas neskan. Neviens romāna varonis nav tik interesans kā tu," Katalina jūsmoja. „Nāc nu apkampties."

„Es gulēt neiešu."

„Kāpēc?"

„Sāp krusti. Galva smaga. Būšu saaukstējies."

„Tā? . . . Vai no Kantalisijas karstajām acīm? Ha, tā abiem saskatīties! Un ar citām arī. Tu drīksti tikai uz mani skatīties. Visām citām acis izplēsīšu!"

„Korim taču jāskatās uz diriģentu," Naktssargs mēģināja glābt meitenes no draudošā akluma.

„Ir jāskatās tikai uz diriģenta rokām, nevis acīs," Katalina paskaidroja." Un Kantalisija nemaz tik skaisti neblēj, kā tu viņu uzlielīji. Nepareizi. Es blēju īstāk, lūk: — eee . . . Saki, vai kāda aita blēj labāk? Mūsu milestības dēļ blēšu es, ne Kantalisija. Saprati,"

„Lai notiek," diriģents piekrita, iekozdams: „Tu esi dzimusi blēšanai."

„Paies prezidenta iecelšana, daudzām es parādīšu!" Kapitāla meita nerimās. „Teikšu tēvam, lai atlaiž."

„Tā tu gan nedari," Naktssargs viņu mierināja, „jo es mīlu briesmīgi tikai tevi. Man nesāpēs arī krusti. Es iešu, es jau eju . . ."

Pieguldamies viņš teica:

„Blēj, Katalina, blēj, lai man ir līksmāks prāts, lielā mākslā klausoties."

„Mē — eee . . ."

„Vēl, vēl . . ."

„Mē — eee . . ."

Kad Katalina aizbrauca, Naktssargs atspiedās pie vārtiem un gulēja stāvus. Ikreiz ceļgaliem salocoties, viņš ne vien pamodās, bet arī aizvaidēja:

„Tam jādara gals."

Vēl dullāks no negulēšanas nekā iepriekšējā dienā, viņš iegāja jaunajā rītā, kurā darbs atstiepa darbu kukuragās un viens pienākums rāva līdz simts citu. Diriģeja snauzdams, un Federboks viņu uzlielīja, sacīdams, ka tieši tādu sapņainumu šis esot iecerējis kompozicijā.

Mākslas dēļ arī Dāvids ap kori vien nu grozījās, sajūsmā slaucīdams sviedrus uz kailā pakauša, it sevišķi ievērodams Noskūto gorillu, tā maurošanu, aplaudējot un atzinīgi izsakoties:

„Vareni! Vareni! Bauro kā Kremlis, tā ka pasaule dreb."

Bet no Kapitāla mutes Federbokam krita augsts pagodinājums: Maestro, un šī maģiskā vārdiņa sekas bija tādas, ka ģenija krustu saitiņas kļuva vaļīgas, viduklja mugurkauls anullējās un virs staigāja vienā laidā klanīdamies.

No tādiem krāsotāja, atslēdznieka un naktssarga panākumiem Nužnikoffa vaigs metās zaļizils un tāpēc nelaimīgā zviegšana bija žēlabaina kā Volgas strūdzinieku Ei uchņem, bet gāgāšana — Oči čornije, kas Oči čornije.

Vai darītais ripoja grāvī vai pa ceļa vidu, tas diriģentam bija vienalga. Viņš tikai ņēmās, cerībā nokausēt koristus un tā brīdi nokļūt savā būcenī pasnaust. Nekā: šie bija izgulējušies un cerēja šitā vien nosist laiku, nevis strādāt.

Apjaudis, ka tās ir Tantala pūles, diriģents pārtrauca mākslu un teica:

„Esmu izsalcis un došos paēst."

Iekām meitenes paspēja piesolīt savus pirāgus, Katalina pasteidzās pirmā:

„Diriģenta kungs, es jūs varu aizvest uz jūsu pusdienām."

Abi gāja uz limuzīnu. Šī kāpa pie stūres, šis vāģa kungu galā un iegrima sēdeklī ar tādu pašcieņu, it kā būtu ne vien slavens diriģents, bet arī Vanderbiltenes iegātnis.

Iedarbinādama motoru, Katalina viņam piekodināja:

„Tu man pasaki, kur jāaptur."

Apsēdies uz miksta, vēl arī maigi šūpots, kungs jo ātri aizmiga. Bet Katalina tikai šoferēja.

Kādā vietā viņai likās, ka nu jau diezgan braukts, apturēja auto, uzmodināja aizmigušo un noprasīja, kur tad šis gaļu galā ēdot.

Tur un tur.

Katalina stūrēja turpu no pilsētas otra gala nekurnēdama.

Kad atceļā gar auto noslīdēja kāda villa, kuŗu apsargāja divi kareivji, Naktssargs ievaicājās:

„Kas tur dzīvo?"

„Nākošais prezidents," viņš saņēma atbildi, tad, nezko sadomājusi, Katalina grieza limuzīnu apkārt un devās pie villas.

„Es pazīstu šā meitu," viņa teica palepni, izkāpa no auto un kaut ko jautāja sargkareivim. Tas tūdaļ devās pie nama, piezvanīja, iebāza galvu starp durvīm un nosaucās.

Sargs atgriezās savā vietā, un no villas otras puses pret piebraucējiem nāca paslaida jaunava. Naktssargs izlīda no limuzīna, sagaidīt nācēju.

Kamēr Katalina priecīga steidzās pretim, svešā bija skopāka redzēšanās priekā, ātri atvijās no apskāviena un jautādama ievērās blondajā puisī.

„Mana skolas biedrene Amada," Katalina iepazīstināja," un mūsu slavenais diriģents. Arī pianists."

„Arī es esmu pianiste. Drusku vecmodīga. Bēthovena cienītāja."

„Priecājos. Un par to it sevišķi, jo es viņu dievinu."

Kaut kas kopējs viņu rokas nelaida vaļā, lika acīm dziļāk un dziļāk ieskatīties otrā, un Naktssargam vēl arī bija sajūta, ka viņš turētu tautietes roku, ka viņi gaidījuši viens otru . . .

Katalina sajutās lieka, žigli nomutēja Amadai vaigu un teica vīrietim:

„Braucam. Mums jāsteidzas, miļā."

Un prom bija.

Naktssargs skatījās atpakaļ un redzēja, ka arī Amadas skatiens pavada auto.

Katalina apturēja mašinu.

„Ja tu vēl tur skatīsies, likšu kājām iet," viņa piedraudēja. Atradīs, kur acis likt! Uz tik vecmodīgu, kas nekrāso ne lūpas, ne nagus! Tēvs aizsūtīja mūziku mācīties uz Savienotajām Valstīm. Pēc gada jau atgriezās, jo šai nepatikot amerikāņu mūzika. Haha, kas tas par cilvēku, kam nepatīk amerikāņu mūzika! — Tā stāsta, ka Amada arī neesot īstā, bet tikai audžu meita."

„Tev taisnība, vienkārša viņa ir, atgādina lauku meitēnu," Naktssargs mēģināja ievest mieru ģimenē, lai pats varētu nodoties slepenām domām:

Tādu sagadīšanos! Liekas, ka es Amadu jau būtu pazinis visu mūžu. Nudien, viņa ir tā, kas paredzēta manos ideālos. Jā: šoreiz gan būšu patiesi un neprātīgi iemīlējies."

„Vai tu domā par mani, dārgais?" Katalina noprasīja.

„Kas gan cits var ienākt prātā tavā autiņā un tuvumā?"

Pēcpusdienā diriģents sāka iestudēt Federiko descalzado, jeb Pidrikis baltās biksēs.

Meitenes sita plaukstas aiz prieka:

„Muy bien: Federico descalzado! Arī prezidenta vārds ir Federico, lai viņš ir mūsu, tāpat baskājis, kā mēs!"

Prāta galvas — Krāsotājs, Padrino un pats Kapitāls sprieda, diezvai būšot gudri dziedāt šitādu, jo prezidents varot apskaisties, taču izšķirējas bija Katalinas un Krāsnkuŗa balsis izkliegdamas:

„Ies par tādiem niekiem uztraukties!"

Vakaru Naktssargs saņēma ar Aamadas medaino vārdu uz sirds, un šīs jaunās milestības priekšā bija atkāpies pat nekaunīgi uzmācīgais miegs. Tāpēc nevajadzēja snaust, bet varēja sapņot, klausīties vientulībā, kā Džuzepets Verdi melodiskās ārijās. Trūka tikai mēness, šis dvēseles stīgu koklētājs, kas, it kā zinādams, ka būs vajadzīgs, bija nobēdzis no izpalīdzēšanas tāpat kā paragvajieši.

Bet viņš piedeva, šis milestības dēļ piedeva mēnesim, — visiem, pat Katalinai, kas viņa gultu klājusi ar strīpainiem Ēģiptes palagiem, uz kuŗiem izbaudīt kārības līdz ritam, izpriecāties grēcīgā milestībā . . . Un tāpēc, kad ieradās Katalina, viņš gāja tai pretim atplēstām rokām.

„Tā sagaidīta, šī teica:

„Nu zinu, ka tu mani iemīlējies līdz ausīm. Cik labi, ka nopirku padomnieku līgavaiņiem un jaunlaulātiem!"

„Katram tiesības uz milestību — tārpiņam, kukaiņītim, cilvēkbērnam . . . milestība ir mūsu ziedēšana," otrs pludoja aizgrābtībā.

„Jā, jā," šī piekrita „bet darbi vienmēr vērtīgāki par vārdiem. Steigsimies. Tēvs jau aizdomīgi sāk skatīties, ka tik vēlu ierodos. Līdz pusnaktij varu palikt. Tik ilgi viņš uzturēsies savā istabā, mēģinās runu pie spoguļa un klausīsies skaņu platē. Mātei teicu, ka braukšu pie Amadas."

„Amadas, Amadas, Amadas . . ." Naktssargs pārķēra šo vārdu, turpināt bezgalīgi.

Katalina aizlika priekšā roku mutei un pašu rāva uz pajumti.

Būcenī viņa sāka runāt:

(Turpinājums sekos)

Toronto Latviešu Baptistu Draudzes

ASTOTIE GADA SVĒTKI

SVĒTDIEN, 8. NOVEMBRĪ, PLKST. 3 P.P.

WALMER ROAD BAPTISTU BAZNĪCĀ.

Piedalīsies: Toronto Pirmās ev. - lut. draudzes un baptistu draudzes apvienotais koris, dir. A. PURVA vadībā;

AUSTRA HOLCMANE (soprāns), P. GEISTAUTS (baritons), V. PUKATS (teicējs); pie ērģelēm EDITE TIMERMANE; svētku runas teiks māc. A. ŠVERNS no Filadelfijas un māc. J. BARBINS no Klivlendas u. c.

Tautiešus piedalīties ielūdz DRAUDZES PADOME.

Penmans

WARRANTED KNIT-GOODS

PĀRĀKAS PAR CITĀM!

IZTURĪGĀS

DARBA ZEĶES

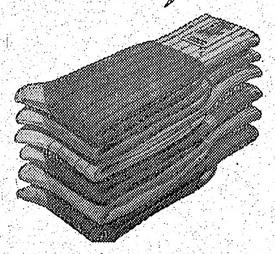

Lielā izvēlē dažāda stila un veida PENMANS DARBA ZEĶES Kādas jūs arī izvēlētos, iegūsit par zemākām cenām.

ARĪ APAKŠVEĻA — SILTĀ VEĻA

Slavens kopš 1868.

WG 10-4

TAZAB

TAZAB HOUSE,
22, Roland Gardens, London, S. W. 7.,
Great Britain

SPECIĀLI DRĀNU STANDARTSAIŅI ZIEMASSVĒTKU DĀVANĀM

PAR ĻOTI IZDEVĪGĀM CENĀM VARAT NOSŪTĪT LABAS KVALITĀTES ANGĻU DRĀNAS.

- Standartsaiņu cenās ietverta preču vērtība, padomju muita, apdrošināšana un pārējie sūtīšanas izdevumi. Ja sainis sūtāms uz Sibiriju, laipni lūdzam uzdotai saiņa cenai pieskaitīt $1.50.
- Standartsaiņiem var pievienot vēl citas preces bez liekiem pasta un sūtīšanas izdevumiem, un tāpēc zem katra zemāk minētā standartsaiņa norādīts svars, kādā tās var pievienot sainim.

MAR 19 — 3 jardi dāmu mēteļa drāna — tīras vilnas velūrs: tumši zilā vai melnā krāsā,
3 jardi vienkrāsains tīras vilnas Tvids skujiņu rakstā: melns, tumši zils, zili - pelēks, gaiši zils, zaļi pelēks, sinepju dzeltens vai tumši sarkans,
3 jardi zīda oderes drāna, divkārša platuma,
4 jardi vienkrāsaina, praktiska drāna siltai dāmu kleitai: tumši zilā, rudzupuķu zilā, gaiši zilā, pelēkā, zaļā, sārtā, tumši sarkanā vai melnā krāsā,
1 pāris zida triko dāmu veļas, rozā vai baltā krāsā,
1 skotu vilnas galvas lakats ar gaumīgām rūtīm $45.00
Šim sainim var pievienot preces 10 mārc. svarā.

SUL 20 — 3½ jarda bieza, tīras vilnas vadmala tumši zilā krāsā izturīgam ikdienas uzvalkam vai mētelim,
3½ jarda bieza, silta drāna tumši pelēkā vai zilā krāsā ar vieglu svītru izskatīgam kungu uzvalkam $29.00
Šim sainim var pievienot preces 10 mārc. svarā.

XG2 — 3½ jarda eksporta kvalitātes Worsted uzvalku drāna dažādās krāsās un rakstos (ar ieaudumu: Made in England. Pure Wool),
1½ jarda divkārša platuma labas kvalitātes zida odere,
1 vilnas kamzolis vai jaka dažādās krāsās.
1 zīda kungu kaklasaite, plaša krāsu izvēle $44.00
Šim sainim var pievienot preces 12 mārc. svarā.

PETER — 16¼ jarda vilnas uzvalku drāna tumši zilā vai pelēkā krāsā ar vieglu svītru. Praktiska un izskatīga $58.00
Šim sainim var pievienot preces 5 mārciņu svarā.

TAZ 17 — 3 jardi augstākās kvalitātes Melton Cloth mēteļu drāna melnā vai tumši zilā krāsā,
3½ jarda Superfine English Worsted kungu uzvalku drāna (ar ieaudumu Made in England — Pure Wool), dažādos rakstos un krāsās,
3½ jarda bieza vilnas uzvalku drāna praktiskam kungu uzvalkam tumši pelēkā vai zilā krāsā,
3½ jarda zīda oderes drāna, divkārša platuma $59.00
Šim sainim var pievienot preces 5 mārc. svarā.

Air Mail EA7 — 3½ jarda Superfine English Worsted kungu uzvalku drāna dažādos rakstos un krāsās (ar ieaudumu Pure Wool, Made in England),
1 kungu vai dāmu rokas pulkstenis Wega, Šveices ražojums, 17 akmeņu,
1 Kašmiras vilnas elegants kungu kaklauts vai lakats $59.00
Šis sainis tiks nosūtīts pa gaisa pastu, un sasniedz Latviju 7—10 dienu laikā.

Pieprasiet plašo vispārējo preču sarakstu, ārstniecības līdzekļu cenrādi, standartsaiņu sarakstu, drānu paraugus u. t. t.

RAKSTIET LATVIEŠU VALODĀ.

M. Krone - Balduma

PADOMI NAMAMĀTĒM

MĀRTIŅU VAKARAM

Karstā vasara un skaistais rudens ir aizvadīti. Ir klāt Mārtiņdiena, robeža starp rudeni un ziemu. Mārtiņdiena visspilgtāk izpaudās mūsu lauku sētā ar savām Mārtiņdienas izdarībām un īpatiem ēdieniem. Bet arī pilsētnieks atzīmēja Mārtiņdienu, labāk sakot vakaru. Arī tagad svešumā latvietis atzīmē Mārtiņdienu, vai nu ar senlatviešu vakariņām, vai arī ar sen pārņemtu no vāciešiem tradicionālo zoss cepeti.

Mārtiņvakaram galdu klāj ar baltu galdautu un rotā ar baltām svecēm un baltiem ziediem — mārtiņrozēm. Galdā liek mārtiņzosi ar sautētiem kāpostiem, brūni ceptiem kartupeļiem un brūkleņu ievārījumu, kā arī pasniedz piemērotu sarkanvīnu. Kā saldo ēdienu var dot kādu augļu vai vīna želeju ar augļiem un putu krējumu vai arī bez tā. Pēc tam var pasniegt tēju ar konjaku un maziem cepumiem.

MĀRTIŅA ZOSS

Zosi izņem taukus, iekšas, iztīra, nocērt kaklu, spārnus, nogriež kājas, ko izlieto virai. Iztīrītu zosi var pildīt ar 4 daļās sagrieztiem vai arī veseliem āboliem un apakšējo griezumu aizšuj.

Zosi no visām pusēm ierīvē ar sāli un liek uz pannas ar krūti uz leju, pārlej nedaudz ūdens un cep karstā krāsnī, bieži aplaistot, un turpina cepšanu, kamēr zoss ir gatava. Jo biežāki zosi aplaista cepot, jo mīkstāks un sulīgāks būs cepetis. Ja zoss trekna, tad cepot tauki jānosmalsta. Jaunākas zoss cepetis būs 1½ stundās gatavs, bet vecākas 2—3 stundās.

Kad cepetis gatavs, izņem dieģus, sadala gabaliņos un sakārto iepriekš sakarsētā cepešļodā.

Kaut gan zosij ir pašai daudz tauku, tomēr cepot var apziest ar sviestu, tā cepetis būs daudz garšīgāks.

Šķidrumam nosmalsta taukus un pievieno ūdeni atšķaidītus miltus, pielej mazliet verdoša ūdens un uzvāra tai pašā pannā, kur cepetis cepts, tad izkāš. Sakārtoto cepeti pirms pasniegšanas galdā pārlaisa ar karsto mērci.

SAUTĒTI KĀPOSTI

Skābu kāpostu garšīgums atkarājas pa lielai daļai no tā, kā tie ieskābēti. Kāpostus uzliek vārities ar tik daudz ūdens, ka tie apņemti, un lēnām sautē. Nav nepieciešams likt daudz tauku klāt sautētiem kāpostiem. Tie ir pat garšīgāki, ja taukus pavisam neliek, bet uz 2 mārc. kāpostu var likt 1 ēd. kar. sviesta. Kāpostiem vāroties, var pielikt klāt kādus nomizotus saldskābus ābolus un pielikt mazliet cukura garšas pēc.

Zosij dod klāt apceptus kartupeļus, kurus iepriekš novāra ar visu mizu, nomizo un tad apcep. Kartupeļus var pārgriezt uz pusi vai arī mazākus apcept veselus un aplikt zosij apkārt.

VĪNA ŽELEJA AR AUGĻIEM

Formas vai stikla glāzes dibenu izliek ar cukurā un vīnā izsautētiem augļiem, tad pārlej atdzesētu vīna želeju un noliek aukstumā sastingšanai.

Pasniedzot galdā, garnē ar izsautētiem augļiem. Augļus var likt želejā gareniski, tikko tā sākusi sarecēt.

ZEMEŅU ŽELEJA

1 mārc. saldētu zemeņu savāra ūdenī, izkāš caur sietiņu un drēbi, pieliek cukuru un vēlreiz uzvāra. Pieliek izkausētu želatīnu, atdzesē un saliek stikla glāzēs, lai sastingst. Pasniedz galdā ar putu krējumu.

SMILŠU CEPUMI

¼ mārc. sviesta, 6 ēd. kar. cukura, ½ mārc. miltu, 1 ēd. kar. auksta ūdens, ola pārziešanai.

Smilšu cepumus gatavo bez olām, lai tie būtu trausli. Miltus izsijā uz dēļa, pieliek cukuru, saplucinātu sviestu un aukstu ūdeni. Vispirms visu labi saberž un, kad milti ar sviestu un cukuru sajaukušies, ātri samica, lai mīkla būtu viscaur vienāda. Tad miklu atdzesē pusstundu, izveltnē plāni un ar mazu robainu formīti veido cepumus. Cepumus saliek uz iepriekš sagatavotas plāts. Pārziež ar sakultu olu un pārkaisa ar cukuru. Cep straujā siltumā, līdz cepumi gaišā smilšu krāsā.

TĒJAS CEPUMI

¼ mārc. sviesta, ¼ mārc. cukura, 2 olu dzeltenumi, ¾ mārc. miltu, ½ tējkar. cepamā pulvera, 1 tējkar. vaniļas ekstrakta.

Sviestu, olu dzeltenumus, cukuru un vaniļu saputo, tad piesijā miltus ar cepamo pulveri un samaisa ar karoti, pieliek pārējos miltus un samica. Mīklu atdzesē. Ja ir gaļas mašīna ar pievienojamo formīti, tad var izlaist cauri un no miklas lentām veidot mazus kronīšus, bet var arī izveltnēt ripiņas. Cep mērenā siltumā gaiši dzeltenus.

SNIEGA SAPŅI

4 olu baltumi, ½ mārc. cukura, ½ citrons.

Olu baltumus saputo, pamazām pievienojot ¼ mārc. cukura un putošanu turpina, līdz masa singrās putās, tad pieliek pārējo cukuru, saberztu citrona mizu un sulu. Vieglā izmaisa un ar tējkaroti liek mazas kaudzītes uz sagatavotas plāts. Cepumus var arī izspiest ar tortes garnējamo pilīti. Kaltē lēnā siltumā. Sniega sapņus var arī veidot gredzenos.

BISKVĪTU CEPUMI

5 olas, ¼ mārc. cukura, ¼ mārc. miltu, 1 citrona miza, ¼ mārc. korinšu.

Olu dzeltenumus saputo ar cukuru un saberztu citrona mizu. Pieliek nomazgātas un nosusinātas korintes. Liek ieziestās un ar rīvmaizi izkaisītās mazās formiņās. Cep mērenā karstumā gaiši brūnas. Biskvīta cepumus var cept arī mazās papīra formītēs.

AUZU PĀRSLU CEPUMI

½ mārc. sviesta, ½ mārc. cukura, 2 olas, ½ mārc. auzu pārslas, 1 tējkar. cepamā pulvera, 1 citrona miza.

Svīstu ar cukuru saputo, pievieno olas un saberztu citrona mizīņu, Puto, kamēr cukurs izkusis, tad pieliek izsijātus miltus ar cepamo pulveri un auzu pārslas. Visu labi samica, atdzesē un ar tējkaroti liek mazas piciņas uz iepriekš sagatavotas plāts. Cep mērenā siltumā.

Auzu pārslu cepumiem var likt klāt arī ¼ mārc. rozīņu.

BAIGAS IZREDZES NĀKOTNĒ

ARĪ MAZĀKĀS TAUTAS TAGAD TO VAR

Pēc avīžu ziņām vienīgi angļi, amerikāņi un krievi līdz šim izgatavoja plutoniju, t.i. vielu, ar kuras palīdzību var ražot atombumbas. Lielbritanija to vis var ražot tagad lielā vairumā. Pēc 1965. gada Lielbritanija cer ražot plutoniju savās modernajās spēkstacijās 4 tonnas gadā. Tas ir pietiekami, lai izgatavotu gadā vairāk simtu atombumbu.

Bet tagad arī mazākām tautām ir iespēja izgatavot atombumbas, jo plutoniju var pirkt brīvajā tirgū. Starp citu 1 mārciņa plutonija maksā ap 2.000 angļu mārciņu.

Britu zinātnieki izgatavojuši arī nāves dīgļus, ar kuriem var iznīcināt visas pasaules iedzīvotājus. Pat niecīgākās daļiņas no šiem nāves dīgļiem var nonāvēt vairāk kā 1 miljonu cilvēku, bet 1 mārciņa ir pietiekami, lai iznīcinātu vispār visu dzīvo radību pasaulē. Šos nāves dīgļus var lēti izgatavot pat vismazākās tautas. Minēto nāves dīgli sauc par „botulinus toxin", un to var iesmidzināt barībā un ūdenī, ple kam uguns un ledus to nevar iznīcināt.

Nav ko brīnīties, ka Staļina pēcnācējs Chruščevs tagad sāk šļupstēt par koeksistenci un atbruņošanos. B. p. a. p.

IZGLĪTOJOŠI!

DEMONSTRĒJUMI!

ROYAL

AGRICULTURAL

WINTER FAIR

13.—21. NOV. 1959.

ROYAL COLISEUM

(Izstādes laukumā) TORONTO.

Plašas iespējas daudz ko mācīties par dzīvi Kanadas laukos. Būdami izstādē, neaizmirstiet noskatīties KARALISKO ZIRGU SKATI!

Uzstāsies Kanadas jātnieku policija ar jāšanas demonstrējumiem. Piedalīsies arī starptautiskās ekipas jātnieki.

Ieejas maksas:

uz karalisko zirgu skati (ieskaitot ieeju izstādē): vakaros $2.50, $3.00, trešdienas un piektdienas pēcpusdienā $1.-, sestdien $1.50.

Karaliskā lauksaimniecības skatē ieejas maksas:

pieaugušiem 75¢, bērniem 25¢.

ROYAL AGRICULTURAL

WINTER FAIR,

IZSTĀDES LAUKUMĀ,

Toronto, Kanadā.

KĀPĒC KOMŪNISTIEM NEVAR TICĒT?

(Pārnesums no 3. lpp.)

TUKŠI VĀRDI JALTĀ

Jaltā Staļins apsolīja, ka līgs darījumuss tikai ar Nacionālo Ķīnu, bet, krievu okupācijas karapēku izvācot no Mandžūrijas, to līdz ar visiem japāņu ieroču un kara materiālu krājumiem nodeva Mao-Tse-Tungam un pēdējo atbalstīja cīņā pret Čangkaišeku, tā nodibinot komūnisma diktatūru Ķīnā.

GŪSTEKŅIEM VĒL JĀGAIDA

Ārlietu ministru konferencē 1947. g. Maskavā vienojās, ka visi vācu kara gūstekņi, kas atrodas Pad. Savienībā, atbrīvojami līdz 1948. g. 31. decembrim. Bet vēl šodien Krievijā atrodas tūkstoši vācu kara gūstekņu.

AIZMIRSTĀS ARMIJAS

Pad. Savienība nav izvākusi savu armiju no Polijas, Čehoslovakijas, Ungārijas, Bulgārijas, Rumānijas; lai gan saskaņā ar šo valstu mierīgumiem un četru lielo vienošanos Jaltā, Teheranā un Potsdamā, okupācijas karaspēks bija jāizvāc tūliņ pēc miera līgumu parakstīšanas ar minētām valstīm, kas notika 1946. g.

CIŅA PAR KOREJU

Saskaņā ar Jaltas un Potsdamas vienošanos „Koreja bija paredzēta vienota un neatkarīga valsts. Bet Ziemeļkorejā aiz 38. parallēles Pad. Savienība likvidēja visas nekomūnistu partijas, ierikoja leļļu komūnistu valdību, kas vēlāk (1950. g.) mēģināja pakļaut sev visu Koreju, kur savas galvas nolika 33.000 amerikāņu karavīru, aizstāvot brīvību.

„NODEVĪBA VARŠAVĀ

Varšavā 1944. g. augustā, Maskava pamudināja poļus ģenerāļa Bora Komarovska vadībā sacelties pret vāciešiem. Sarkanā armija stāvēja Varšavas pievārtē un mierīgi noraudzījās, kā poļi nosaiņoja, lai gan Rūzvelts un Čerčils personīgi lūdza Staļinu atbalstīt poļu sacelšanos. Šai nodevīgā cīņā poļi zaudēja 100.000 vīru, sievu un bērnu.

Tā bija provokācija, lai vāciešī likvidētu poļu patriotus, kas eventuāli vēlāk lai netraucētu komūnistu varas sagrābšanu Polijā.

SLEPKAVĪBAS UNGĀRIJĀ

Ungārijas revolūcijas laikā tās militārais vadonis ģenerālis Maleters un ministru prezidents Nadžs tika ievilināti uz miera sarunām ar Padomju armijas vadību, bet apcietināti un vēlāk nošauti. Nav daudz precedentu pasaules vēsturē, kur miera sarunu vedēji tiktu nošauti, atskaitot Čingishanu.

KĀDA IR KOMŪNISTU MORĀLE?

Vēl Pad. Savienības doto solījumu un līgumu laušanā būtu jāmin Berlīnes blokāde 1948./49. g., invāzija Indoķīnā, un šo rindu varētu turpināt, bet vienā rakstā nav iespējams visu uzskaitīt. Arī šie piemēri pietiekami skaidri liecina par to, cik liels risks ir ielaisties darījumos ar sarkaniem varas vīriem. Tie stingri pieturas pie Ļeņina „morāles principiem", kas nosaka: „Ir nepieciešams pielietot viltību, izmanību, nelikumīgas metodes, izvairīšanos, patiesības noslēpšanu, līgumu nepildīšanu," nolūkā graut kapitālistisko pasauli. Visi ceļi ir labi, visi paņēmieni ir atļauti, ja tie kalpo komūnisma ekspansijai.

Vēl skaidrāku valodu runā Padomju filozofiskā enciklopēdija (1934. g. izdevums), kur dialektiskais materiālisms morāli izskaidro šā: „No komūnistiskā morāles viedokļa, „morāls" ir tikai tas, kas palīdz graut veco pasauli un stiprināt jauno, komūnistisko pasauli."

LATVIAN MUSIC

Vedevāglingan za Bandhagen Sweden

PIEKTAIS RAIDĪJUMS LATVIJAI

K. BAUMANIS

Dievs, svētī Latviju

LATVIJAS VALSTS HIMNA

Reitera koris ar simfonisko orķestri, diriģents TEODORS REITERS.

J. MEDIŅŠ

III svīta – Latvijas ainas:

KURZEME, VIDZEME, ZEMGALE, LATGALE

Stokholmas Filharmonijas orķestris; Zviedrijas I karaliskais diriģents S. ĒHRLINGS.

S. g. 18. novembrī, plkst. 16,30 pēc Latvijas laika, pārraidīs vīsas Zviedrijas valsts radiofona raidāmstacijas, ievadā informējot par mūsu valsts svētkiem.

Rakstīsim nekavējoties par raidījumu saviešiem un vienosimies ar mūsu tautu kopīgā lūgšanā par Latviešu valsti! Lūdzam rakstīt saviem piederīgajiem arī tos tautiešus, kas nāv vēl LM abonenti. Viņiem jau iepriekš pateicamies par atbalstu, uz kuru gaidām . . .

ZIEMASSVĒTKU DĀVANĀM UN PAŠU PRIEKAM IEGĀDĀJIETIES GRĀMATAS

I. Leimane — VILKAČU MANTINIECE	$6.80
Z. Mauriņa — IEDRIKSTĒTIES IR SKAISTI	4.95
TĀLĀ GAITA	4.00
ZIEMEĻU TEMAS	3.50
CILVĒCES SARGI	3.50
J. Klīdzējs — DZENITORS	4.00
CILVĒKA BĒRNS	3.75
A. Čaks — MANA MĪLESTĪBA	5.00
MANA PARADĪZE	6.00
I. Gubiņa — ZELTA IELEJA	3.00
DRAUGAM NEPIEMĒROTA SIEVA	2.80
A. Niedra — ZELTA VĀRTU PILSĒTA	3.40
MELNĀ MAGONE	3.00
PERLES MAJORES DRAUGS	3.40
J. Kilītis — ES KAĻĀ ĀIZIEDAMS	2.50
K. Zitars — PA ZAĻĀM TEKĀM	2.80
P. Kliāns — SIRILUNDAS ATGRIEŠANĀS	3.90
Br. Kaudzītes MĒRNIEKU LAIKI	6.80
E. Virza — KĀRLIS ULMANIS	2.80
V. Kroders — SMIŅĒTĀJI	3.40
A. Saulietis — NEAIZBĒRAMA AKA	8.00
V. Strēlerte — LATVIEŠU TAUTAS TEIKAS	4.25
K. Skalbes — KOPOTIE RAKSTI ā	5.50—4.50
J. Rainis — KOPOTIE RAKSTI ā	3.70—3.50
R. Blaumanis — KOPOTIE RAKSTI I kompl.	45.00
R. Bangerskis — MANA MŪZA ATMIŅAS, II	5.20
B. Pasternaks — DR. ŽIVAGO	5.90
O. Duns — JUVIKAS ĻAUDIS, 3 gr.	10.00
St. Cveigs — MARIJA ANTUANETE	5.80
J. Ziemeļnieks — KOPOTĀS DZEJAS	7.00
K. Hamsuns — BENONI — ROZE	3.80
A. Voitkus — APROCE	1.90
I. Viksna — ES SAKU PALDIES	2.75
J. Sarma — NEGANTNIEKS	4.00
K. Lesiņš AKĻĀ IELA	2.60
A. Sprūdžs — ASARU LIEKŅA	2.35
AVE MARIJA — dzeju ant.	3.75
A, P. Mierkalns — ATLANTIDA, dzejas	1.50
TRĀDIRĪDIS	2.00
PURPURA SIRDS	3.50
A. Spekke — BALTIJAS JŪRA SENAJĀS KARTĒS	6.00
TĀ ZEME IR MŪSU, dz. ant.	5.50
J. Veselis — DIENAS KRUSTS	3.00
Rutku Tēvs — DUMPĪGĀ RĪGA	2.80
P. Baka — DĒLI	3.80
B. Senkēviča — ĢIMENES GODI	4.00
M. Balduma — IKDIENAS UN SVĒTKU GALDS	6.85
V. Kārkliņš — TIKAI MĪLESTĪBA	4.20
A. Niedra — KAD MĒNESS DILST	3.60
Sikspārnis	3.90
A. Dziļums — LAILA NO RĪGAS	4.00
K. Stalšans — LATVIEŠU UN LIETUVIEŠU AUSTRUMU APGABALI	5.00
LATVIEŠU TAUTAS PIEDZĪVOJUMI	5.50
A. Eglītis — OTRANTO, dzejas	4.00

Krājumā ir daudz veco, kā arī jaunāko un visjaunāko izdevumu grāmatu, 1960. gada sienas kalendāri, apsveikuma kartītes, žurnāls Latvju Zeltene, ādas izstrādājumi, koka izstrādājumi — šķīvji un svečturi, dažādi audumi, kā sedziņas un spilvenu pārvalki.

Grāmatu pasūtinājumus pieņemam arī pa pastu. Pasūtinājumiem vērtībā virs $10,- pasta izdevumus sedz GRĀMATNĪCA. Līdz $10,- pie grāmatu vērtības jāpieskaita 25—50¢ pasta izdevumiem.

Pieprasījumus līdz ar naudas pārvedumu adresējiet:

DV GRĀMATNĪCAI,

123 HURON ST., TORONTO 2-B, Ont., Canada.

HARVEY KEITH REALTOR

181 Eglinton East, To

HU 7-3

HILLSDALE -

MĀRTIŅU

SESTDIEN, 7. NOVEMBRĪ

plkst. 8 vak.

● PĀRSTEIGUMA BALVAS. ● ROZES. GALDIŅI

NEIEROBEŽOTAS PARKOŠ

Ieeja tikai $.200 —

Toronto latviešu b-ba un Toronto

RĪKO 6. NOVEMBRĪ, PL. 8 V., K O

TRADICION

MĀRTIŅU

☆ Spēlēs iecienītā MODERNO

KRISTAPSONA SILTO UN AUKSTO ĒDIENU

Jautrības un draudzības veicināšanai paredzēta PILNA neparedzēti PĀRSTEIGUMI.

Watson's

KRUSTĀM X SĶĒRSĀM (Patentēts 1945)

FRENCH SHORTS

555

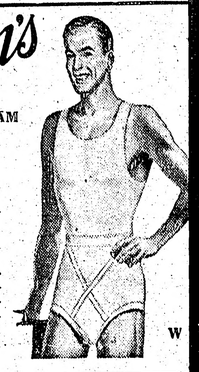

Speciāli piegrieztas ērtai valkāšanai, elastīga josta, ērta, pasliedza „Criss - Cross" priekšā, pagatavotas no labas kvalitātes materiāla, ar kokvilnas piejaukumu. Viegli mazgājamas, nav jāgludina, ilgi valkājamas, labi pielaikojamas.

W

„DAINAS" dāmu frizieŗsalo

526 Upper Sherman Ave., HAMILTON, O

(pie U. Sherman un Brucedale) Tel. FU 5-6

EMĪLIJA TRINĪTIS.

Uzsākot darbību, laikā no 1. novembŗa līdz 15. novem

SPECIĀLA ATLAIDE DĀMU ILGVILNI

rēķinot par $10.- ilgvilņiem tikai $5,-

MATU UN SEJAS KOPŠANA. ● MODERNAS FRIZ

LATVIEŠU DELIKATESU VEH

LITTLE RIGA 343 RONCESVALL TORONTO. Tel. LE

● DELIKATESES ciropiešu gaumē.
● KLĀJAM GALDUS viesībām katram dalībniekam sk
● PIEŅEMAM PASŪTINĀJUMUS arī ārpus TOR

DABŪJAMAS ARĪ: grāmatas, laikraksti, skaņu

VIJA KRAUJ

NORRIS RADIO - TELEVĪZIJAS DARB

LE 2-5537

● LATVIEŠU uzņēmums — apkalpo ātri un priekš
● Uz visām lampām tautiešiem 10% atlaide. ● Iz
TV aparātus. ● Izsūtām bezmaksas televizijas lab
pašmācības (Do - it - yourself). ● Pievienojam p
un torņu antenas. H. N O R

Dr. ROMAN PNIEWSKY

Ilggadīga prakse slimnīcās Vācijā, Polijā un Sve

Speciālists iekšķigās, sieviešu un veneriskās slim
3537 PARK AVE., MONTREAL, P. Q., tel. VI 5-7623, Mo
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no pl. 3—8 va

IMANTA PARCEL SERVICE —

IMANTA DĀVANU SAIŅU NODA

Postbox 292, Copenhagen, Danmark

nosūta ar iepriekš samaksātu muitu

DĀVANU SAIŅUS UZ VISĀM ZEMĒ

(SAŅEMĒJAM NEKAS NAV JĀMAKSĀ)

Saiņi ir apdrošināti pret zudumiem un bojājumi
Uz zemēm, kur muita nav jāmaksā, cenas att
samazinātas. — Pieprasiet katalogu (norādot, uz
zemi sainis sūtāms, lai saņemtu pareizo katalogu
drānu paraugus.

Pasteidzieties! Vēl atlicis nedaudz di
lai nodrošinātu saiņu saņemšanu pirm

Ziemassvētkiem!

EVAR TICĒT?

rus, kas rakstā nav iespējams visu uz-
trucētu skaitīt. Ari šie piemēri pietieka-
sanu Po- mi skaidri liecina par to, cik
liels risks ir ielaisties darījumos
ar sarkaniem varas viriem. Tie
ĀRIJĀ stingri pieturas pie Ļeņina „mo-
laikā rāles principiem", kas nosaka:
enerālis „Ir nepieciešams pielietot viltī-
ezidents bu, izmanību, nelikumīgas me-
z miera todes, izvairīšanos, patiesības
armijas noslēpšanu, līgumu nepildīša-
n vēlāk nu," nolūkā graut kapitālistisko
eedentu pasauli. Visi ceļi ir labi, visi pa-
era sa- ņēmieni ir atļauti, ja tie kalpo
uti, at- komūnisma ekspansijai.

Vēl skaidrāku valodu runā. Padomju filozofiskā enciklopēdija (1934. g. izdevums), kur dialektiskais materiālisms mo-
STU rāli izskaidro šā: „No komūnis-
doto so- tiskā morāles viedokļa, „morāls"
ā būtu ir tikai tas, kas palīdz graut ve-
948./49. co pasauli un stiprināt jauno,
šo rin- komūnistisko pasauli."
t vienā

TAN MUSIC
slingan az Bandhagen Sweden

RAIDĪJUMS LATVIJAI

s, svētī Latviju
IJAS VALSTS HIMNA
ris ar simfonisko orķestri,
s TEODORS REITERS.

– Latvijas ainas:
DZEME, ZEMGALE, LATGALE
s Filharmonijas orķestris;
eliskais diriģents S. ĒHRLINGS.
kst. 16,30 pēc Latvijas laika, pārraidīs
s radiofona raidāmstacijas, ievadā in-
par mūsu valsts svētkiem.

s par raidījumu saviešiem un vienosi-
kopīgā lūgšanā par Latviešu valsti!
n piederīgajiem arī tos tautiešus, kas
. Viņiem jau iepriekš pateicamies par
u, uz kuru gaidām . . .

VĒTKU DĀVANĀM
RIEKAM IEGĀDĀJIETIES
Ā M A T A S

ĀCU MANTINIECE	$6.80
IKSTĒTIES IR SKAISTI	4.95
ĢAITA	4.00
EĻU TEMAS	3.50
ĒCES SARGI	3.50
TORS	4.00
KA BĒRNS	3.75
ILESTĪBA	5.00
ARADIZE	6.00
IELEJA	3.00
AM NEPIEMĒROTA SIEVA	2.80
VĀRTU PILSĒTA	3.40
MAGONE	3.00
S MAJORES DRAUGS	3.40
RĀ AIZIEDAMS	2.50
ĀM TEKĀM	2.80
NDAS ATGRIEŠANĀS	3.90
NIEKU LAIKI	6.80
ULMANIS	2.80
TĀJI	3.40
BERĀMA AKA	8.00
IEŠU TAUTAS TEIKAS	4.25
TIE RAKSTI ā	5.50—4.50
E RAKSTI ā	3.70—3.50
POTIE RAKSTI I kompl.	45.00
NA MŪŽA ATMIŅAS, II	5.20
ŽIVAGO	5.90
LAUDIS, 3 gr.	10.00
A ANTUANETE	5.80
POTĀS DZEJAS	7.00
ONI — ROZE	3.80
CE	1.90
U PALDIES	2.75
TNIEKS	4.00
A	2.60
U LIEKŅA	2.35
MARIJA — dzeju ant.	3.75
TLANTIDA, dzejas	1.50
RĀDIRIDIS	2.00
RPURA SIRDS	3.50
AS JŪRA SENAJĀS KARTĒS	6.00
E IR MŪSU, dz. ant.	5.50
S KRUSTS	3.00
PIGĀ RIGA	2.80
	3.80
ENES GODI	4.00
ENAS UN SVĒTKU GALDS	6.85
I MILESTĪBA	4.20
ĒNESS DILST	3.60
nis	3.90
NO RIGAS	4.00
IEŠU UN LIETUVIEŠU	
RUMU APGABALI	5.00
IEŠU TAUTAS PIEDZĪVOJUMI	5.50
TO, dzejas	4.00

co, kā arī jaunāko un vissjaunāko izde-
ģada sienas kalendāri, apsveikuma kar-
Zeltene, ādas izstrādājumi, koka izstrā-
večturi, dažādi audumi, kā sedziņas un
spilvenu pārvalki.

mus pieņemam arī pa pastu. Pasūtinā-
10,- pasta izdevumus sedz GRĀMATNI-
matu vērtības jāpieskaita 25—50c pasta
izdevumiem.

z ar naudas pārvedumu adresējiet:

RĀMATNĪCAI,
, TORONTO 2-B, Ont., Canada.

KEITH REALTOR
181 Eglinton Ave., East, Toronto
HU 7-3333
Sniedzam nesaistošu informāciju par visiem mūsu speciālpiedāvājumiem lielajos dienas laikrakstos.
ZVANIET NEKAVĒJOTIES, TAS IETAUPĪS JUMS LAIKU UN LIDZEKĻUS.

LEO VĒVERIS
Tel. mājās RO 9-5049
• PALIDZAM obligāciju sagādē.
• PALIDZAM sagādāt aizdevumus iemaksām bez atlīdzības
• NOVĒRTEJAM katru īpašumu.

BRUNO PURIŅŠ
TEL. MĀJĀS HU 1-0181

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI PLAŠĀ IZVĒLĒ VISOS PILSĒTAS RAJONOS.
HILLSDALE - MT. PLEASANT: 6 istabu dubultķieģeļu atsevišķi stāvoša māja. Iemaksa $2.500,-. Skaists dārzs. Privāts iebraucamais ceļš.

MĀRTIŅU BALLE
SESTDIEN, plkst. 8 vak.
7. NOVEMBRĪ
PALACE PIER ZĀLĒ, 1 Lakeshore Rd., ONTARIO EZERA KRASTĀ.
• PĀRSTEIGUMA BALVAS. • ROZES. GALDIŅI. • LAIPNA APKALPOSANA. •
NEIEROBEŽOTAS PARKOŠANAS IESPĒJAS.
Ieeja tikai $.200
— DV SAIME TORONTO —

Pudiņu un cepumu pulveri tikai no
DR. OETKER

Frank Vass, BA
ADVOKĀTS — NOTĀRS
455 Spadina Ave., Apt. 403
(College un Spadina ielas stūrī)
Tel. birojā — WA 2-6111,
WA 2-6112. Toronto.

B & A PHARMACY
478 PARLIAMENT ST., TORONTO, WA 1-0432
Mūsu uzticamie latviešu klienti mums ir labākā reklāma.
PIEDAVAJAM LAIPNĀKO UN ĀTRĀKO APKALPOSANU
MEDIKAMENTI uz LATVIJU no MŪSU VEIKALA. ĀTRA PIEGĀDE
jūsu tuviniekiem un draugiem Eiropā un zemēs aiz dzelzs aizkara. VISI SŪTIJUMI APDROSINĀTI.
Jūs varat uzticēties: 13.000 saiņu Latviju sasnieguši 10-12 dienās.
INFORMACIJAI ZVANIET WA 1-0432
vai pienāciet personīgi.

Toronto latviešu b-ba un Toronto latviešu sporta klubs
RĪKO 6. NOVEMBRĪ, PL. 8 V., KOLUMBA ZĀLĒ,
TRADICIONĀLO
MĀRTIŅU BALLI
★ Spēlēs iecienītā MODERNO DEJU KAPELLA. ★
KRISTAPSONA SILTO UN AUKSTO ĒDIENU GALDS AR MĀRTIŅU ZOSI.
Jautrības un draudzības veicināšanai paredzēta PILNA BUFETE, kā arī citi paredzēti un neparedzēti PĀRSTEIGUMI.
Silti ieteic RĪKOTĀJI.

TĪRA UN LABO DIVĀNUS UN TEPIĶUS
(ELEKTRISKI)
Zvanīt pēc pl. 5 vakarā.
PETER,
LE 3-4912, Toronto.

Steidzīgi vajadzīga
MĀJKALPOTĀJA
modernā mājā.
Privāts dzīvoklis, labs atalgojums.
Zvanīt HI 7-2012, Vai — EM 8-3884, Toronto.

MĀJKALPOTĀJA
vajadzīga
parastiem mājas darbiem.
Jādzīvo uz vietas.
LABS ATALGOJUMS — $125,- MĒNESĪ, PLŪS UZTURS UN DZĪVOKLIS.
Zvanīt RU 1-5946, Toronto.

PĀRDODAMA
6 ISTABU MĀJA
ar vai bez mēbelēm Oakmond - Vane, Dubultgarāža. Zema iemaksa:
42 ALAMEDA AVE., TORONTO.

PAZIŅOJUMS
par pazudušām personām
Ja kāds ko zinātu par ANNU MILLERS, Augusta Millera sievu, kas pēdējo reizi redzēta ap 10. janvāri 1945. gadā Sprotau pilsētā Austrumvācijā, lūdz rakstīt FRANK VASS, Barrister & Solicitor, 455 Spadina Ave., Toronto, Ont., Canada.

Main ielā pie Danforth
IZĪRĒJAMA
jaunremontēta 2 dzīvokļu māja: 6 istabas ar visām ērtībām, vai atsevišķs 2 istabu dzīvoklis ar virtuvi un vannas istabu.
Garāža, liels dārzs.
Tel. LE 5-3725, Toronto.

Cook Funeral Home
721 Bloor St., W.
Toronto, LE 6-2245

COOK APBEDĪŠANAS BIROJS
721 Bloor St., W. (pie Christie). LE 6-2245
MODERNA KAPLIČA AR ĒRGEĻU PAVADĪJUMA IESPĒJĀM. IZVADĪŠANAS CEREMONIJAS IZKĀRTO PĒC PIEDERĪGO VĒLĒŠANĀS. F. Cook — vad.

Watson's
KRUSTĀM X SKĒRSĀM
(Patentēts 1945)
FRENCH SHORTS
555
Speciāli piegrieztas ērtai valkāšanai, elastīga josta, ērta, pāšslēdža „Criss - Cross" priekšā, pagatavotas no labas kvalitātes materiāla, ar kokvilnas piejaukumu. Viegli mazgājamas, nav jāgludina, ilgi valkājamas, labi pielaikojamas.
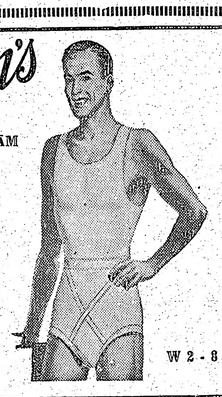
W 2 - 8

OPTIĶIS LUNSKY
470 COLLEGE ST., Toronto,
WA 1-3924

LATVIEŠU PUĶU SALONS
CALLA
727 Danforth Ave., pie Pape,
tel. HO 6-9911, Toronto.
★ Bagātīgā izvēlē ziedošas podu puķes.
★ Griezti ziedi. ★ Ziedu sakārtojumi.
★ Tautiskie izstrādājumi
Pasūtiniet savlaicīgi.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM
Tel. LE 4-1403

KAKTIŅŠ
TRANSPORTA FIRMA
Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā:
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

,DAINAS' dāmu friziersalons,
526 Upper Sherman Ave., HAMILTON, ONT.
(pie U. Sherman un Brucedale) Tel. FU 5-6070.
EMILIJA TRINĪTIS.
Uzsākot darbību, laikā no 1. novembra līdz 15. novembrim SPECIĀLA ATLAIDE DĀMU ILGVIĻŅIEM, rēķinot par $10.- ilgviļņiem tikai $5,-
MATU UN SEJAS KOPŠANA. • MODERNAS FRIZŪRAS.

LATVIEŠU DELIKATESU VEIKALS
LITTLE RIGA 343 RONCESVALLES Av. TORONTO. Tel. LE 4-8974
• DELIKATESES eiropiešu gaumē.
• KLĀJAM GALDUS viesībām katram dalībnieku skaitam.
• PIEŅEMAM PASŪTINĀJUMUS arī ārpus TORONTO.
DABŪJAMAS ARĪ: grāmatas, laikraksti, skaņu plates.
VIJA KRAUJIŅS.

NORRIS RADIO - TELEVĪZIJAS DARBNĪCA
LE 2-5537
• LATVIEŠU uzņēmums — apkalpo ātri un priekšzīmīgi.
• Uz visām lampām tautiešiem 10% atlaide. • Izrējam TV aparātus. • Izsūtām bezmaksas televizijas labošanas pašmācības (Do - it - yourself). • Pievienojam parastās un torņu antenas. H. NORIŅŠ.

Dr. ROMAN PNIEWSKY
Ilggadīga prakse slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē.
Speciālists iekšķigās, sieviešu un veneriskās slimībās.
3537 PARK AVE., MONTREAL, P. Q., tel. VI 5-7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no pl. 3—8 vakarā.

IMANTA PARCEL SERVICE —
IMANTA DĀVANU SAIŅU NODAĻA,
Postbox 292, Copenhagen, Danmark
nosūta ar iepriekš samaksātu muitu
DĀVANU SAIŅUS UZ VISĀM ZEMĒM.
(SAŅEMĒJAM NEKAS NAV JĀMAKSĀ).
Saiņi ir apdrošināti pret zudumiem un bojājumiem. Uz zemēm, kur muita nav jāmaksā, cenas atliecigi samazinātas. — Pieprasiet katalogu (norādot, uz kuru zemi sainis sūtīsms, lai saņemtu pareizo katalogu) un drānu paraugus.
Pasteidzieties! Vēl atlicis nedaudz dienu, lai nodrošinātu saiņu saņemšanu pirms Ziemassvētkiem!

BAZNĪCAS ZIŅAS

DIEVKALPOJUMI ASV

NJUJORKA

Latviešu ev. - lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15, N. Y. Dievkalpojumi Betlemes baznīcā.

Jauniešu iesvēte ar dievgaldu svētdien, 8. novembrī, pl. 1.00 Betlemes baznīcā; kalpos visi trīs draudzes mācītāji, dziedās draudzes koris, diriģents un ērģelnieks Bruno Skulte

CIKĀGA

Cikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudzē, 5015 W., Ferdinand Māc. A. Rautenšilds.

MILVOKI

Milvoku latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi katru svētdienu, pl. 2.00 dienā Faith ev. - lut. baznīcā, 1000 S. Layton Bulv. Māc. J. Meisters. Svētdienas skola dievkalpojuma laikā, baznīcas sabiedriskajās telpās. Ave. — notiek katru svētdienu, plkst. 3 p. p.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mītulis, 66 Gordon Ave., Port Arthur, Ont., tel.: 4-0302.

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331, Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

Svētdien, 8. novembrī, pl. 11 rītā dievkalpojums.

Trešdien, 18. novembrī, Latvijas valsts svētku dievkalpojums pl. 8 vakarā. Dziedās draudzes koris.

Svētdien, 22. novembrī, pl. 11 rītā, Mirušo piemiņas dievkalpojums ar dievgaldu.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto Ont., tel. LE 6-2510.

8. novembrī, plkst. 2 p.p., dievkalpojums un Svētdienas skola Sv. Jāņa baznīcā. Pēc dievkalpojuma draudzes pilnsapulce un iesvētāmo jauniešu sanāksme.

15. novembrī, plkst. 4 p.p., Latvijas Neatkaribas svētku dievkalpojums un Svētdienas skola Trisvienības baznīcā. Dievkalpojumā dzied baritons Juris Cīrulis un draudzes koris dir. J. Baruša vadībā.

22. novembrī, plkst. 2 p. p. Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums un Svētdienas skola Sv. Jāņa baznīcā. Dievkalpojumā dzied draudzes koris. Dievgalds; dievgaldnieki lūgti laikus pieteikties.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

15. novembrī, plkst. 2,30 p. p., Latvijas valsts svētku dievkalpojums. Svētdienas skola.

22. novembrī, plkst. 2,30 p.p. Mirušo piemiņas dievkalpojums ar dievgaldu. Svētdienas skola.

Bramptonas latviešu ev. - lut. draudzē — 8. novembrī, plkst. 1,30 p.p., Ticības atjaunošanas dievkalpojums Grace United bcā. 22. novembrī, plkst. 5 pēc p., 18. novembra sarikojums ar svētbrīdi St. Mary skolas telpās.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars, 209 E. 38th St., Hamilton, Ont. Tel. Fulton 3-1182.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, Sv. Trisvienības baznīcā, 18 Victoria Ave., S., tel. CE 2-2385.

Piektdien, 6. novembrī, plkst. 7,30 vakarā draudzes jaunatnes stunda — 109 Ferguson Ave., South.

HAMILTONAS LATVIEŠU BAPTISTU MISIONĀRU

dievkalpojumi notiek Stanley Ave., baptistu baznīcā. Sniedz visus garīgus paskaidrojumus.

Bībeles studēšana un lūgšanas stundas katru nedēļu. JA 9-1097.

VINIPEGA

Māc. Fr. Ruperts, 96 Maryland Street, Winnipeg 10, Man., Kanada. Sv. Krusta draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Lūkasa baznīcā, Hartford un McGregor ielu stūrī.

OTAVĀ

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road, Ottawa 1 Ontario. Tel.: RE 3-3906

SADBERIJĀ

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Dr., Sudbury, Ont. Tel. OS 3-3284.

Timminsā svētdien, 8. novembrī, plkst. 15, lut. baznīcā (Spruce St.) dievkalpojums.

MONTREĀLA

Māc. V. Sēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal, P. Q. Tel. HU 4-8394. Dievkalpojumi Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

8. novembrī, plkst. 2 p.p., dievkalpojums.

15. novembrī, plkst. 2 p.p., Latvijas valsts svētku dievkalpojums. Dievkalpojumā piedalīsies: vīru koris Junda, J. Tilga kornetes solo, un Rita Šēfere, ērģeles.

22. novembrī, plkst. 2 p.p., Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu.

29. novembrī, plkst. 10 no rīta 4571 Coolbrook Ave. pie draudzes mācītāja sāksies iesvētes mācība. Jaunieši lūgti pieteikties. Tai pašā dienā, plkst. 5 p.p. pie draudzes mācītāja jaunatnes sanāksme.

Māc. Arturs Voitkus, 3438 Rosedale Ave. Tel. HU 9-3224. Dievkalpojumi Redeemer baznīcā.

Dievkalpojumi notiek Jāņa ev. - lut. baznīcā, 4345 Marcil Ave., (pie Monkland Ave.). Draudzes nams, kanceleja un māc. dzīvoklis — 3438 Rosedale Ave., tālr. HU 9-3224.

Svētdien, 8. novembrī, pirmais dievkalpojums Jāņa baznīcā; pl. 1.00 svētdienas skola; plkst. 1,30 dievkalpojums. Spredķis — Marija un Marta. Soliste N. Valdovska. Pēc dievkalpojuma — iesvētību mācības stunda.

Trešdien, 11. novembrī, plkst 8,00 vakarā, Bībeles stunda draudzes namā.

Svētdien, 15. novembrī, plkst. 1,30 p.p., dievkalpojums jaunatnei. Spredķis: Divējādas mērauklas. Pēc dievkalpojuma jaunatnes stunda.

Trešdien, 18. novembrī, Latvijas valsts svētku dievkalpojums plkst. 8,00 vakarā Jāņa baznīcā. Solisti: brīvm. L. Karlsone, vijolnieks Lazdiņš.

Svētdien, 22. novembrī, plkst. 1,00 p. p., svētdienas skola; pl. 1,30 p. p., Mirušo piemiņas dievkalpojums. Dievgalds. Spredķis: Ne mirt, bet dzīvot esam dzimuši.

Trešdien, 25. novembrī, plkst. 8,00 vakarā, Bībeles stunda draudzes namā.

Svētdien, 29. novembrī, plkst. 1,30 p.p., 1. adventa dievkalpojums. Spredķis: Gaidot.

ST. KATARĪNĒS

Māc. J. Praulinš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Londonas latviešu ev. lut. draudzē Mirušo piemiņas dievkalpojums ar dievgaldu 8. novembrī, pl. 1,30 p. p., Trisvienības baznīcā, Oxford un Colborne St. Dziesmu lapiņas.

Sv. Katarīnas latviešu ev.-lut. draudzē, 15. novembrī, pl. 3.30 p.p., Latvijas valsts svētku dievkalpojums, Kristus luter. baznīcā, 140 Russel Ave. Dziesmu lapiņas.

Dievkalpojumā dziedās brīvmāksliniece prof. Elfrīda Kukaine - Bērziņa, pavadīs brīvm. Imants Sakss.

EDMONTONĀ

Māc. Elmārs Caune (10990 - 125 St. Tālr.: HU 8-1693, Edmonton, Alta).

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 3 p.p. un trešdienās pl. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO LATVIEŠU MISIONE

Latviešu misijas kārtējie dievkalpojumi Toronto notiek šestdienās plkst. 8 vak., 14 Park-road misijas namā (Bloor pēc zemes pieturas tuvumā). Svētdienu rītos no pl. 10,30—11,00 zorīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu, viļņu garums 1359 Ošavas raidītājs. Tel. AM 1-4218 katru svētdienu pl. 11 no rīta māc. P. Langins.

IETAUPIET ar CNR!
EKONOMISKI GRUPU BRAUCIENI
2 vai vairāk personām turp un atpakaļ braucienieim.

„ALL-INCLUSIVE" CEĻOŠANAS PLĀNS.
Zemas braukšanas maksas, lētas guļamvietas un maltītes!
Starp uzskaitītām stacijām Austrum- un Rietumkanadā, kā arī starp uzskaitītām stacijām Rietumkanadā.
SUPER Continental UN Continental
Jūs varat izmantot arī „Go CNR Now - Pay later"
Informācija un vietu rezervēšana Canadian National bijušu kasēs un aģentūrās.

CANADIAN NATIONAL RAILWAYS

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Lūdzu izmūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss .....
Adrese: .....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ .....
..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....
Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.
Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanagi, 123 Huron St. Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāsi, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

BULOVA PULKSTEŅU UN PRECIZIJAS INSTRUMENTU RAŽOŠANAS UZŅĒMUMS

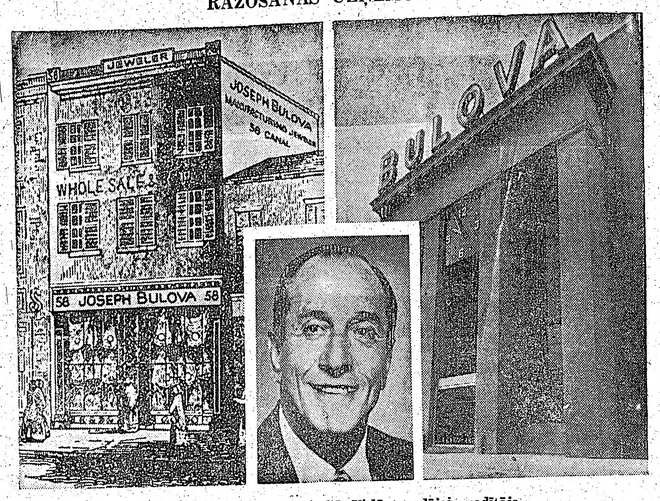

Bulova uzņēmumi Ņujorkā. Vidū tagadējais vadītājs.

Pagājušā gadsimta beigās Čehoslovakijas ceļotājs no Čehoslovakijas viņš pārgāja uz masu produkci-Josefs Bulova 1875. gadā Ņujorkā nodibināja juvelieru un pulksteņu ražošanas pasākumu. Viņa dēls Arde, kam pulksteņrūpniecība ļoti patika, būdams ieinteresēts arī precizijas instrumentu ražošanas darbos, pārņēma tēva iesākto pulksteņtaisītāju sabiedrību, un šodien Bulova firma ir lielākā pulksteņu un juvelierpreču pārdevēja visā Amerikas kontinentā. Bulova fabrikas ASV atrodas: Flushing Bag Harbor, Woodside, kā arī Providence (R. I.), Bernē, Šveicē, un Toronto, Kanadā.

Pulkstentaisītāja māku A. Bulova piesavinājās darbā. Viņam radās jaunas un labas idejas pulksteņrūpniecībā. Viņš darīja visu, lai pulksteni padarītu ērtāku, lai tā mechanisms būtu vienkāršs, bet galvenokārt precīzs. Sekodams tēva ierosmei, lai augstvērtīgos briljanta pulksteņus varētu iegādāties katrs, kaujās gūtajiem ievainojumiem nebija spējīgi strādāt smagu darbu, tika nodibināta pulksteņtaisītāju skola — Joseph Bulova School of Watchmaking. Šai skolā mācījās simtiem invalidu. Skolas finansēšanu veica Bulova pulksteņsabiedrības speciāls fonds. Savā uzrunā, ko noklausījās arī prezidents Eizenhauers, Bulova, kā šis sabiedrības prezidents, aizrādīja, ka katram cilvēkam ir vērts iemācīties amatu, kas aizvien ir noderīgs. Kā tāds ir pulksteņtaisītāja amats, ko var piekopt arī tādi, kas nav fiziski veseli. Tas ir liels palīgs dzīvē. Īsi pirms sa-**vas nāves Bulova** noorganizēja **pētniecības laboratorijas,** kuras **vadīja** ģenerālis Omar Bradley.

Šais pētniecības iestādēs tika likti pamati precizijas instrumentu ražošanai; sāka ražot speciālus laikrādžus, elektroniskās pārbaudes ierīces, drošības un kontrolierīces dzelzceļa ripojošajam inventāram, spoguļsistēmas signālierīces, īsviļņu, radara un raķešu piederumus. Tātad šis uzņēmums ieņem ļoti redzamu vietu arī aizsardzības sistēmā. Tagad šis sabiedrības instrumenti tiek lietoti 17 vietās ASV, kur gatavo raķešu daļas.

1938. gada marta mēnesī Arde Bulova aizgāja, un 1939. g. jūlijā par sabiedrības prezidentu ievēlēja Harry Bulova Henshel. Viņš, sekojot sava vectēva iesāktajam darbam, vada vienu no pasaulē slavenākām pulksteņražotāju sabiedrībām, kura izaugusi no mazas darbnīciņas, kas atradās 58 Canal Street, Ņujorkā. Uzņēmīgais ieceļotājs Savienotajās Valstīs to nodibināja 1875. gadā.

VAI CILVĒCE IZDARĪS PAŠNĀVĪBU?

(Pārnesums no 4. lpp.)

Bet ne tikai dzīvība, arī mūsu b... briesmās. Un tas ir iz̄skīrējs faktors. Dzīvība dabas zinā nēs un bioloģiskā izpratnē ir vienīgi organiska norise — saprotam visu dzīvo dabu. Tikai metafiziskā skatījumā dzīvības augstākā izpausme ir cilvēcīgais līktenis. Tātad — dzīvība ir tikai viena cilvēka esmes iezīme. Kā svarīgs cilvēka ontoloģisks faktors ir brīvība, bez kā cilvēks nevar sevi reālizēt. Tikai izšķiršanās brīvībā un ticības brīvībā cilvēks dzīvo un izpilda savu misiju. Tā mēs redzam brīvību identisku ar radīšanu un vērtību k r ā š a n u. Ar to brīvība kļūst svarīgākais dzīves faktors, jo bez tās mūsu dzīvei vairs nav jēgas. Un varam pat teikt, ka brīvība ir mēraukla visai dzīvei un cilvēka jēgai vispār. Tikai brīvībā un brīvs cilvēks var sevi reālizēt. Tas nozīmē: cilvēce ir padota brīvu individu (bet atbildīgu!) brīvai gribai, jo pašreizējā situācijā neatbildīgi individi var cilvēci iznīcināt. Neatbildīgai gribai konfrontējas atbildīgo griba — un mēs atkal esam pašreizējā krizes degpunktā: atombumba apdraud mūsu brīvību. Mūsu sirdsapziņa grib mums labu — mūs brīdina. Ļaunie faktori savukārt velk uz savu pusi — tie saka: šai situācijā mūsu dzīvība ir svarīgāka par brīvību. Bet viņi nezina vai negrib zināt, ka dzīvība un brīvība — abas ir Dieva dotas. Dzīvību Dievs ir devis visai dzīvajai dabai, bet brīvību vienīgi cilvēkam. Un ja nu Dievs ir absolūta brīvība, tad cilvēka brīvība kā esmes svarīgākā iezīme ir reāla Dieva brīvības analoģija. Tas nozīmē: cilvēka brīvībai ir ontiska līdzdalība Dieva brīvībā, bez kuras cilvēka brīvība nav nekas un vispār nav iespējama. Protams, mūsu brīvība mums pašiem vēl bieži nav skaidra. Un tikai tāpēc rodas pasaules krizes un konflikti. Ja mēs pazītu brīvības dabu un jēgu, tad cilvēce dzīvotu laimīgi.

Bet arī no šīs situācijas mums jāatrod izeja un jāaizstāv mūsu eksistences centrs un jēga — mūsu brīvība. Brīvību mums neviens nedos, tā jāatrod un jāizcina. Ja paskatāmies mūsu konkrētā situācijā, tad mēs atrodamies konfliktā ar mūsu valsts brīvības nolaupītājiem un mūsu personiskās brīvības izsmējējiem. Viņi grib mūsu brīvību verdzināt. Apzinīgs cilvēks skaidrā prātā neielaidīsies viņu neģēlībās. Brīvību par sevi viņi nevar skart, jo tā ir iekšēja manta, bet viņi var ar varu aizkavēt vai pārtraukt tās izpausmi. Taču to mēs nedrīkstam pieļaut, viņu uzbrukumi mums jāatvaira. Ar to atkal esam pie kodolieroču sacensības brīvības aizstāvēšanā: mums jāaizstāv mūsu brīvība par katru cenu, jo tā ir arī visas cilvēces brīvība. Atsevišķais zināmā situācijā var attelkties no aizstāvēšanās un iet mocekļa ceļu, jo tad viņa brīvība gūst jēgu un piepildījumu. Bet to nedrīkst darīt valsts un visa cilvēce, jo tām citi uzdevumi. Cilvēkam jāaizstāv ne tikai paša personīgā brīvība un cilvēces brīvība, bet reizē arī jāaizsargā kā personīgās, tā visas cilvēces mantas un kultūras vērtības, ja ļauna vara tās apdraud. Un mūsu gadījumā tas tā ir.

Tā esam nonākuši pie izšķirēja jautājuma: vai drīkstam aizstāvēties ar atomāriem ieročiem, ja situācija to prasa? Mēs redzējām, ka situācija spiež dzīvot atombumbu sacensības zīmē. Sākt uzbrukumu ar šīm bumbām mēs pagaidām nedrīkstam (to vispār nedrīkstam, jo tas ir noziegums pret cilvēci!), bet mēs esam spiesti ar tām draudēt. Situācija mainās, ja mums uzbrūk. Psiholoģiski pieejot, arī aizstāvēšanās ar atomieročiem nebūtu pieļaujama, bet ja runa iet par cilvēcas brīvības un pasaules miera aizstāvēšanu, tad jālieto arī atombumba, jo taisnības princips to prasa. Taisnības ievērošana ir miera nodrošināšana un brīvības izpausme par sevi, jo brīvības ideāls ir taisnība.

Vai atomārā aizstāvēšanās ir taisnīgs karš? — Uz šo jautāju atbild dabiskās aizstāvēšanās tiesības: aizstāvēšanās pieļaujama ar visiem iespējamiem ieročiem, jo netaisnīgā uzbrucēja dzīvību nevaram taupīt uz pašu dzīvības rēķina. Kara tiesības pieder tiem, kuri aizstāv taisnību un atvaira netaisnību tiesību vārdā. Arī tagadnes sarežģītajā pasaules kārtībā un attieksmēs atomārā aizstāvēšanās gūst attaisnojumu, jo karš kā ultima ratio ir mūsu brīvības aizstāvēšana un dievišķās pasaules kārtības jaunievešana. Tas ir cilvēka pienākums, ko uzliek brīvība un atbildība — nodibināt un uzturēt pasaulē kārtību, kas atbilstu Augstākās Brīvības idejai.

Mūsu situācija ir nepārredzama, un atomārā kara briesmas ir reāls draudu visai cilvēcei. Un tomēr, ja situācija to prasa, tad mums jāiet kristīgai ētikai atbilstošs ceļš — mums jāaizstāv mūsu brīvība ar visiem iespējamiem ieročiem. Kristīgo ētiku nedrīkstam sajaukt ar sociālo eudemonismu, kas šodien spēlē neitrālu jaucēja lomu. Mēs nezinām — varbūt tā ir tikai pārbaudījuma stunda, ko Dievs mums uzliek, lai mēs pierādītu dotās brīvības uzticību. Tāpēc mums jābūt Viņam uzticīgiem — Viņa varā ir novērst visas briesmas, ja mēs stingri un uzticīgi pie Viņa turamies. Lūgsimies brīvības vārdā brīvību!

KURŠ BŪS TAS,
KAS PĒC PAŠA IZVĒLES
VARĒS BRAUKT CEĻOJUMĀ
VAI ARĪ SAŅEMT
SKAIDRĀ NAUDĀ
$1.000.—
NOSKAIDROSIES
1960. GADA 13. FEBRUĀRĪ
IEGĀDĀJIETIES
DV TŪRISMA SEKCIJAS
DALĪBAS ZĪMES $1,- gab.
TĀS DABŪJAMAS
VISĀS DV NODAĻĀS KANADĀ, vai
pieprasot pa pastu sekcijas vaditājai
M. GRUZĪTEI, 257 ELLIS AVE.,
TORONTO, ONTARIO, CANADA,
vai kasierei
J. BREIKŠAI, 174 MAIN ST., W.,
APT 22, HAMILTON, ONT., CANADA.

SESTAIS VILNIS

PA SLEPENO AĢENTU NOSLĒPUMAINAJĀM UN BĪSTAMAJĀM GAITĀM

XXIII

DAŽI PRETSOĻI

„Es gandrīz piemirsu pieminēt, ka slepenajā stratēģijas padomē pieaicināti arī tādi vīri kā akadēmiķis Eižens Varga. Tas pats Varga, kas vēl pagājušajā gadā saņēma tik bargu rājienu par nemarksistiskām tendencēm. Viņš bija pareģojis, ka Sav. Valstis un citas kapitālistu zemes piedzīvos lielu saimniecisku uzplaukumu. Ja vēl pievienojam kiāt Zinātņu akadēmijas profesorus tautsaimniecībā — Aleksandru Trachtenbergu un šo stūrgalvīgo, bet apdāvināto īpatni Ļevu Mendelsonu, tad padomes nozīme mums vēl vairāk liek ticēt, ka Staļinam lieli plāni," Kenets Sautvūds runāja tonī, it kā stāstītu par kādas svētdienas skolas izbraukumu zaļumos. „Es ceru, ka Londona šoreiz nepaliks pasīva novērotāja lomā. Varbūt jau tagad esam sākuši drusku rikoties, lai paralizētu sarkano milzi."

„Kādi tad īsti būtu Kremļa jaunās stratēģijas padomes turpmākie nodomi?" pulkvedis Sēlis sāka nojaust, ka arī Jemeljanova ierašanās Rīgā ir viens no Maskavas lielās politiskās šacha spēles vilcieniem.

„Biedri Kremļi frazeoloģisko pasaules revolūcijas saucienu sadalījuši: jaunajā politikā līdzās iekšējiem nemieriem un revolūcijām brīvajās valstīs paredzēts arī jauns faktors — karš. Karu sākt Kremlis pats negrib, nedz arī var. Kara karti Stratēģijas padome jau tagad itin vēlīgi novēlējusi tautai, kas vienmēr milējusi spēlēt zaldātiņus. Protams, es te domāju vāciešus. Nacionālsociālisti Hitlera personā atraduši lielisku pūļa runātāju, kas prot tik labi spēlēt uz ģermāņu jūtīgajām stigām. Man gribas pievienoties Kremļa ieskatam, ka nacionālsociālistu varas pārņemšanas brīdis Vācijā nav vairs tālu. Piedodiet, ka es tik plaši runāju par politiku, bet šie zināmie fakti mums palīdzēs labāk zīlēt turpmāko notikumu attīstību."

Kenets Sautvūds, brīdi klusējis, turpināja: „Britu imperijas sakaldīšana starp citu ir arī viens no pirmajiem Kremļa Stratēģijas padomes plāniem. Es nepārspīlēšu, ja apgalvošu, ka Indijā, Kanadā, Austrālijā un Jaunzēlondē uz katru mūsu nieki — cilvēki, kam ar Kremli faktiski nav nekā kopīga. Man ir jāatzīst Jemeljanova talants. Manuprāt, Jemeljanovs ar šo biedrību grib iemidzināt mūsu domājošo sabiedrību un pie izdevības . . ."

„Gluži tāpat kā Rēvelē!" Sautvūds pārtrauca pulkvedi. Tikai tur lietas neattīstas tik strauji."

„Ken," pulkvedis Sēlis turpināja. „Jūs zināt, ka principā Ēģipti nosūtītais Skrjabins kvalifikācijā var droši stāvēt blakus mūsu pašu pulkvedim Laurensam. — Bet nu pārlesim pie mana un jūsu sektora — Baltijas jūras telpas. Somi, zviedri, igauņi un, protams, arī latvieši — esat pavisam cieti rieksti. Kusinens gan pašos Somijas ziemeļos ir savilcis diezgan nozīmīgu komūnistu dūri, bet izšķirošā brīdī, man liekas, arī šis Kremļa rūpīgi trenētais vīrs būs atkal soms, kas nenodos savu tautu sarkanajam Maskavas caram. Tos dažus komūnistu deputātus, kas Igaunijā un Latvijā iekļuvuši parlamentā, Maskavā nevērtē pārāk augstu. Ar savām sociālajām reformām kā jūs, tā arī igauņi, es neglaimoju, sociālismā esat tikuši daudz tālāk nekā Kremļa pseudosociālisti. Droši vien tuvākā laikā arī jūsu zemē ieradīsies kāds īpašs Kremļa Stratēģijas padomes sūtnis un jums, mīļais pulkvedi, tad jābūt gatavam tūliņ dažiem pretsoļiem . . ."

„Šis emisars ir jau ieradies!" pulkvedis Sēlis pusvārdā pārtrauca savu veco draugu. „Pateicoties jums, Kenet, sāku tagad saskatīt šī vīra īsto uzdevumu."

„Tā? Jau ieradies? Tad esmu novēlojies brīdinātājs," Sautvūds bija pārsteigts. „Cik ilgi viņš jau ir jūsu uzraudzībā un ko viņš ir paveicis?"

„Viņa vārds ir redaktors Jevgenijs Jemeljanovs. Gandrīz droši var teikt, ka viņš ir ne vien mūsu pašu tautietis, bet arī Roberta Bērziņa cilvēks. Īsā laikā viņš, aiz kulisēm slēpjoties, jau paspējis noorganizēt biedrību kultūrālai sadarbībai ar padomju tautām. Man ir laimējies šīs biedrības valdē iedabūt savu cilvēku. Gandrīz simts procentu jaunās biedrības biedru ir cienījami žurnālisti un mākslinieki